IV 517829

INFORMARE ŞI COMUNICARE BIBLIOGRAFICĂ

Lucrările sesiunilor ştiinţifice ale studenţilor bibliologi

Coordonator ştiinţific: **Conf. dr. Zenovia NICULESCU**
Redactor coordonator: **Lector univ. Cristina POPESCU**

Editura Universităţii din Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI
FACULTATEA DE LITERE
SECŢIA DE BIBLIOLOGIE ŞI ŞTIINŢA INFORMĂRII

INFORMARE ŞI COMUNICARE BIBLIOGRAFICĂ

Lucrările sesiunilor ştiinţifice ale studenţilor bibliologi

Coordonator ştiinţific: Conf. dr. Zenovia NICULESCU
Redactor coordonator: Lector univ. Cristina POPESCU

Editura Universităţii din Bucureşti
– 2004 –

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Referenți științifici: Conf. dr. Ionel Enache
Preparator drd. Mihaela – Carmen Crudu

IV 547829
K2105

© Editura Universității din București
Șos. Panduri, 90-92, București – 050663; Telefon/Fax: 410.23.84
E-mail: editura@unibuc.ro
Internet: www.editura.unibuc.ro

B.C.U. Bucuresti
C20050524

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
INFORMARE ȘI COMUNICARE BIBLIOGRAFICĂ. SESIUNE ȘTIINȚIFICĂ A STUDENȚILOR BIBLIOLOGI (2004; București)
Informare și comunicare bibliografică: lucrările sesiunilor științifice ale studenților bibliologi / coord. șt. conf. dr. Zenovia Niculescu; red. coord.: lector univ. Cristina Popescu. – București: Editura Universității din București, 2004
ISBN 973-575-964-0

I. Niculescu, Zenovia (coord. șt.)
II. Popescu, Cristina (red.)

01

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFIA ŞI CULTURA INFORMAŢIONALĂ

Radu Dorina Mariana

Cea mai importantă parte a circuitului comunicării o reprezintă utilizatorii. Scopul bibliografiei este de a face informaţiile mai accesibile pentru aceştia, mai uşor de regăsit. Centrele de informare au evoluat spre a aduce informaţia la îndemâna tuturor. Cu toate acestea, pentru a se putea informa, un utilizator trebuie să posede un minimum de cunoştinţe care să îl ajute să caute prin mulţimea de documente puse la dispoziţia sa. Fie că este vorba de carte, de periodice sau de informaţii pe suport electronic, acesta trebuie să ştie cum să le acceseze. Cititorul trebuie să ştie să caute anumite informaţii în bibliotecă folosind catalogul sau să interogheze baze de date electronice. Însă aceste cunoştinţe nu sunt suficiente: fie că se află în bibliotecă, fie că navighează pe Internet, el va fi pus în dificultate de multitudinea de documente ce tratează tema care îl interesează. Dacă, în cazul cărţii, există deja o selecţie (realizată de editori sau de bibliotecari), în ceea ce priveşte site-urile, cititorul se află singur în faţa unor informaţii mai mult sau mai puţin corecte, pe care va trebui să le evalueze. Este necesar, însă, ca el să aibă deja unele cunoştinţe în domeniul respectiv pentru a se putea debarasa de balastul informaţional.

Cititorul trebuie să ştie şi ce să păstreze, dar şi ce să elimine pentru că, de multe ori, cantitatea mare de răspunsuri la o cerere de informare se opune calităţii.

În cartea sa, *Criza în structurile infodocumentare: sensuri şi semnificaţii contemporane*, domnul profesor Ion Stoica afirmă despre utilizatori că aceştia *„se descopăr cu uimire ca fiind mult mai responsabili de calitatea informaţiei pe care o folosesc. Ei constată că pot rezolva singuri o sumedenie de probleme, perfecţionându-şi tehnicile de muncă intelectuală şi chiar procurându-şi o parte din instrumentarul necesar.*

Cei mai mulţi ies însă cu dificultate din postura de simpli solicitatori. Treptat unii învaţă că succesul apelului lor la structurile infodocumentare depinde de calitatea dialogului pe care pot să-l poarte cu acestea. În acelaşi timp, societatea află că utilizatorul performant de informaţii este produsul unei educaţii pentru informaţie , al unui sistem care promovează, în mod sistemic şi unitar diversele componente ale culturii

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

informației. Dar societatea nu și-a redefinit încă, la scară globală, obiectivele și cadrul educațional. Criza utilizatorilor de informații este o criză cu rădăcini adânci, de la nivel individual până la nivelul sistemului."[1]

De asemenea, bibliotecarii trebuie să poată oferi asistență utilizatorilor, fie că aceştia efectuează căutări în cataloage de bibliotecă, în baze de date sau pe Internet. Pentru aceasta este necesar ca ei să aibă cunoştinţe în domeniul informaticii.

Tehnologia a determinat dorința pentru informații full text puse la dispoziția utilizatorului direct pe ecranul computerului. Pe măsură ce tehnologiile folosite de biblioteci au evoluat, structurile informaționale şi condițiile de lucru din aceste instituții s-au schimbat. „*Unele aspecte ale bibliotecii virtuale reprezintă preocupări pentru nevoile intelectuale, sociale şi fizice ale adulților şi copiilor. Într-o epocă de schimbări de ordin tehnologic, rolul bibliotecilor tradiționale este încă relevant, iar bibliotecarii sunt solicitați mai mult ca oricând pentru a-i ajuta pe utilizatori să facă față tehnologiilor în schimbare şi pentru a umaniza biblioteca virtuală.*"[2]

Bibliotecile fac parte din societate şi reflectă schimbările care au loc în aceasta. La sfârşitul secolului XX, tehnologia electronică a pătruns în aproape toate aspectele vieții de zi cu zi pe măsură ce computerele personale au devenit din ce în ce mai accesibile. Automatizarea a devenit forța dominantă în progresul bibliotecilor. Cataloagele online oferă utilizatorilor posibilitatea de a folosi cuvinte cheie şi căutări combinate. Internetul permite cercetarea unor resurse cum ar fi documente electronice sau comunicări prin e-mail, schimbând modul în care elevii şi studenții caută informații.

Totodată, a apărut şi ideea greşită conform căreia pe Internet se poate găsi orice informație fără a merge la bibliotecă. Această rețea oferă o largă varietate de tipuri de informații şi facilitează comunicarea. Impactul său uriaş este evident dacă ne gândim şi la noul vocabular pe care l-a generat. Pus în fața unei cantități uriaşe de informații, utilizatorul nu ştie care sunt relevante, deoarece o mare parte dintre acestea nu prezintă nici un interes real pentru el, pe când bibliotecile realizează o selecție a materialelor pe care le achiziționează, având grijă ca acestea să răspundă cât mai bine nevoilor

---

[1] STOICA, Ion. *Criza în structurile infodocumentare:* sensuri şi semnificații contemporane. Constanța: ExPonto, 2002, p.77

[2] SAUNDERS, Laverna M. The Human Element in the Virtual Library. In: *Library Trends*: Human Response to Library Technology, 1998, vol. 47, nr. 4, p. 772.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

utilizatorilor. Deşi există un volum mare de informaţii disponibile online, este nevoie de o perioadă la fel de mare de timp pentru a verifica şi sorta informaţiile regăsite în vederea obţinerii unei calităţi ca aceea care a fost asociată întotdeauna materialelor tipărite.

„Există mai multe proiecte ce urmăresc catalogarea resurselor Internetului, fiecare abordând această problemă în mod diferit. Proiectul de Catalogare a Internetului (Internet Cataloging Project) al OCLC (Online Computer Library Center) urmăreşte realizarea unei extinderi a modelului catalogului tradiţional de bibliotecă. Acesta implică un grup de bibliotecari voluntari care să realizeze fişe de catalog pentru resursele disponibile în reţea. Înregistrările sunt în conformitate cu standardele US MARC şi vor fi integrate în cataloagele bibliotecilor locale şi naţionale, cum ar fi catalogul online al OCLC (OCLC Online Union Catalog) şi baza de date «First Search»."[3]

O altă soluţie ar fi folosirea unui index tipărit în paralel cu baza de date online.

„Bibliografia, de pildă, a oferit, timp de secole, modelul superior de răspuns, bazat pe prelucrarea critică a nevoii de informare şi pe organizarea elevată, ordonată, adecvată a răspunsului. Bibliografia era o formă finală. Astăzi bibliografia este, cel mai adesea, un element, o componentă a răspunsului. Ea poate face parte dintr-o structură informaţională mai amplă cu caracter multimediatizat. Nu-şi pierde importanţa, nici identitatea, dar se integrează în forme noi, mai complexe, de produse şi servicii pentru utilizatori."[4]

BIBLIOGRAFIE:

HACKMAN, Martha L. *The Practical Bibliographer*. New Jersey: Prentice Hall Inc., 1970, 118 p.

ROBINSON, Lewin A. M. *Systematic Bibliography: A Practical Guide to the Work of Compilation*. London: Clive Bingley, 1966. 88p.

[3] TSENG, Gwyneth; POULTER, Alan; HIOM, Debra. *The Library and Information Professional's Guide to the Internet*. London: Library Association, 1996, p. 66.

[4] STOICA, Ion. *Criza în structurile infodocumentare:* sensuri şi semnificaţii contemporane. Constanţa: ExPonto, 2001, p. 84.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

SAUNDERS, Laverna M. The human Element in the Virtual Library. In: *Library Trends:* Human Response to Library Technology, vol. 47, 1998, nr. 4, p. 771 – 787.

SĂHLEANU, Victor. *Ştiinţa şi filosofia informaţiei*. Bucureşti: Editura Politică, 1972 (Biblioteca de Filozofie şi Sociologie). 373 p.

STOICA, Ion. *Bibliografia şi informarea documentară:* repere teoretice. Bucureşti, Litera, 1973. 28p.

STOICA, Ion. *Criza în structurile documentare*: sensuri şi semnificaţii contemporane. Constanţa: ExPonto, 2001. 223p.

THEODORESCU, Barbu. *Istoria bibliografiei române*. Bucureşti: Editura Enciclopedică Română, 1972. 432 p.

TSENG, Gwyneth; POULTER, Alan; HIOM, Debra. *The Library and Information Professional's Guide to the Internet*. London: Library Association, 1996. VIII + 199 p.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

O PERSPECTIVĂ CULTURALĂ ASUPRA BIBLIOGRAFIEI

Plăiaşu Ştefania-Roxana

„Nici un om pe lume nu-i o INSULĂ stingheră: fiecare om este o parte din CONTINENT, o fărâmă din întreg"

Jonh Donne

„În judecata valenţelor perene ale demersului bibliografic trebuie pornit de la considerentul că utilitatea lui decurge, pe de o parte, din necesitatea de a suplini anumite limitări inerente condiţiei umane, iar, pe de altă parte, din imperativul accelerării procesului de regăsire rapidă a informaţiei, proces ce reprezintă, la rândul său, premisa indispensabilă a dezvoltării societăţii."[5]

Instrumentul bibliografic reprezintă o adevărată necesitate în procesul de socializare, culturalizare şi profesionalizare a omului. El permite fiecărui individ să-şi apropie acea parte din tezaurul cultural-ştiinţific creat de predecesorii şi semenii săi şi care, altminteri, i-ar rămâne inaccesbilă. Existenţa indicilor ce însoţesc, de regulă, orice lucrare ştiinţifică serioasă, este cea mai evidentă dovadă că necesitatea tratării bibliografice se resimte chiar şi în cazul apariţiei unei singure cărţi. Oricine poate să verifice că un indice reduce de câteva zeci de ori timpul de regăsire a unei informaţii chiar şi pentru cel ce apelează la o lucrare deja citită şi cunoscută.

„Apărută odată cu primele manifestări ale culturii scrise, necesitatea de bibliografie sporeşte continuu şi direct proporţional nu numai cu amploarea producţiei

[5] ŞUBĂ, Şerban. Valorile perene ale bibliografiei şi cerinţele societăţii informaţionale. În: *Buletin ABIR*, vol. 10, nr. 4, 1999, p.13.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

de documente, dar şi cu creşterea gradului de complexitate şi de diversitate a intereselor de cunoaştere ale omului şi ale societăţii."[6]

Lucrările bibliografice reprezintă unica modalitate prin care societatea îşi poate satisface necesarul de informaţie fără a contraveni cerinţelor celei mai implacabile legi economice comune tuturor epocilor – legea economiei de timp. Din această perspectivă, contribuţiile bibliografice la accelerarea progresului culturii şi civilizaţiei sunt imperios necesare.

Este evident faptul că niciodată nu se va putea sublinia îndeajuns caracterul universal al necesităţii de bibliografie, care a devenit, în prezent, o cerinţă indispensabilă bunei dezvoltări a societăţilor ce îşi întemeiază dezvoltarea pe producerea, schimbul şi consumul de informaţie.

Deşi mai există încă mulţi oameni care nu utilizează nemijlocit serviciile bibliografice, totuşi întreaga informaţie care este vehiculată în lume este determinată, în chiar geneza constituirii ei, de aportul unor investigaţii bibliografice întreprinse în stadii anterioare de cercetare.

De asemenea, nu se poate omite nici rolul de excepţie, de principal instrument auxiliar în procesul de evaluare ce revine prelucrării bibliografice în sfera ştiinţelor umane şi, în genere, în aria creaţiei spirituale. Ea este aliatul credincios al valorii şi martorul nemilos al impostură, prietena statornică a adevărului şi inamica intratabilă a minciunii. De fapt, însuşi demersul prin care se decide a se realiza o bibliografie în sfera culturii implică voinţa de valorizare. A voi să faci bibliografie înseamnă a dori să restitui contemporanilor şi posterităţii un anumit teritoriu al culturii scrise, înseamnă a intenţiona salvarea de la căderea în uitare a unor creaţii spirituale. Auxiliar de neînlocuit pentru individul uman, pentru orice colectivitate ştiinţifică ori profesională, dar şi pentru societate în ansamblul ei, biblografia a jucat şi continuă să joace, pretutindeni în lume, rolul unui vital serviciu de utilitate publică, necunoscut şi finanţat ca atare de către societate.

Astfel, se poate afirma, pe bună dreptate, că bibliografia este o componentă indispensabilă a cercetării ştiinţifice din orice domeniu. S-a observat că au existat preocupări incipiente de semnalare a colecţiilor de bibliotecă încă din epoca civilizaţiei

[6] Idem. *Op. cit., p. 12.*

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

vechi. Astfel, au fost întocmite liste de cărți ce pot fi considerate drept nucleele viitoarelor bibliografii. De asemenea, trebuie să menționez *„primele lucrări bibliografice ce au reprezentativitatea unor documente de istorie culturală. Așadar, lucrări precum cea a lui Marcus T. Varro intitulată „De bibliothecis" (considerată prima bibliografie a antichității) sau a lui Claudius Galianus, având drept lucrare „De propris libri" (listă de cărți), sunt reale valori bibliografice ce și-au pus amprenta în mod definitoriu în evoluția culturală a umanității."*[7]

Ceea ce este de remarcat este faptul că omul creează și tot omul devine rob al cărților, însă bibliografia vine în sprijinul celui care cercetează, indiferent dacă este un om de cultură sau un simplu elev, ușurându-le tuturor, în mod categoric, căutările în diverse domenii ale cunoașterii. A vorbi despre cultură înseamnă implicit a spune „bibliografie", deoarece cele două se găsesc într-o relație de interdependență. Cultura nu poate supraviețui timpului fără bibliografie, ce îi conferă un sens și o utilitate practică pentru toți aceia care sunt interesați să afle informații legate de descoperirile și cunoașterile umanității, indiferent de timpul și spațiul în care au fost realizate. De asemenea, bibliografia și-ar pierde acest rol de netăgăduit, dacă cultura ar pieri ca prin farmec. Dar cum acest lucru este cu neputință, se poate afirma că „bibliografia" și „cultura" se află într-o puternică simbioză.

În concepția autoarei Louise-Noëlle Malclès, *„bibliografia apare ca o disciplină autonomă, cu atribuții bine definite: ea aduce la cunoștință oamenilor cultivați, tot ceea ce s-a tipărit în trecut, dar și ceea ce se tipărește în fiecare zi în lume; ea dă viață și mișcare cărții, ea facilitează lectura și răspândirea, ea creează întrecerea gândirii și a muncii."*[8]

Bibliografia poate fi văzută ca o școală de organizare a muncii intelectuale unde studiile pot fi la fel de fructuoase precum frecventarea asiduă a cărților.

Bibliografia are capacitatea de a stimula reflecția și intuiția, căutând fără încetare soluții la problemele ce se ivesc.

Bibliografia poate fi văzută și din perspectiva unei descoperitoare care a învins toate obstacolele, îmbrățișând, dintr-o simplă privire, tot drumul parcurs.

---

[7] NICULESCU, Zenovia. *Bibliografii speciale:* curs universitar. București: ABBPR, 1999, p.34.
[8] MALCLÈS, Louise-Noëlle. *Manuel de bibliographie.* Paris : Presse Universitaire de France, 1969, p.21.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Din perspectiva aceleiaşi autoare, se poate afirma *„că există două tipuri de bibliografii: cea a omului şi cea a bibliografului.*

Dacă se doreşte a face din bibliografie o imagine simplistă sau a-i da o reprezentare concretă, se poate spune că ea se compune din opere care nu sunt de studii sau de lectură, ci de consultare, anumite repertorii ce înregistrează într-o ordine stabilită titlurile textelor editate.

Eruditul nu poate să răspundă decât acelor întrebări relevante din ştiinţa pe care o cultivă, iar ştiinţa sa într-o ramură poate foarte bine să meargă în acelaşi timp cu o totală ignoranţă într-un alt domeniu. Bibliograful, dimpotrivă, este chemat să răspundă la tot felul de întrebări.

Se poate spune, în ultimă instanţă, că bibliografia este arta de-a descoperi cărţi pe care le-am putea ignora sau de-a dezvălui particularităţile acestor cărţi."[9]

[9] MALCLÈS, Louise-Noëlle. *Cours de bibliographie*. Geneve: Librairie E Droz, 1954, p.8-9.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

ACTIVITATEA BIBLIOGRAFICĂ A LUI ALEXANDRU ODOBESCU

Cosma Maria Alina

Istoria framântată a neamului nostru ne-a vitregit adesea de mărturiile culturale ale înaintaşilor noştri. De aceea, orice informaţie care a străbatut negura timpului şi poate lumina o părticică, fie ea cât de mică, a lumii de altădată merită toată atenţia noastră şi străduinţa de a o descifra, de a-i pătrunde înţelesul. Iar când o rază de lumină pătrunde în întunericul ce acoperă istoria trecutelor biblioteci din ţara noastră şi a „slujitorilor" acestora se dovedeşte că efortul urmaşilor nu este zadarnic. Teritoriu vast şi încă neexploatat nici pe jumătate, el poate furniza tezaure întregi de cunoştinţe, permiţându-ne să reclădim personalităţi, să descifrăm cărturari, să restaurăm adevărul.

Tocmai de aceea ne propunem ca această nevoie de cunoaştere cât mai amănunţită a culturii, a personalităţilor culturale şi a activităţilor lor în diverse domenii să nu rămână în umbră, din contră, printr-o sistematizare şi interpretare a informaţiilor culese să răspundem astfel nevoii ce începuse să se facă simţită.

Prin urmare, una dintre personalităţile a cărei activitate s-a îndreptat în folosul identităţii noastre culturale a fost şi Alexandru Odobescu.

Asupra operei lui, fie ca istoric de artă, fie ca arheolog, dar mai ales ca literat s-au publicat numeroase studii, chiar temeinic documentate. Cu toate acestea, Odobescu a rămas puţin cunoscut în activitatea sa de om al cărţii şi al bibliotecii – *„pe Odobescu lumea l-a consacrat ca unul dintre cei mai mari prozatori ai literaturii noastre şi primul arheolog şi istoric ştiiţific de artă ce-au avut românii. O disciplină care se ridică şi-şi consolidează domeniul sub ochii noştri, bibliologia, înglobând studiile asupra cărţii de la urmărirea scrisului şi a alfabetelor până la crearea, editarea şi difuzarea publicaţiilor ştiinţifice şi literare puse la îndemana cititorilor în biblioteci, proces cultural cu un rol*

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

social din ce în ce mai extins, îl revendica pe Alexandru Odobescu ca pe unul dintre ctitorii ei"[10].

Ilarie Chendi[11] spunea despre Odobescu: *„vecinic însetat de frumos, el ştia să găsească oriunde, fie în paginile uitate ale cronicilor, din cari scotea la iveală mai ales momentele de pasiune, fie în ieroglifele tezaurelor strălucitoare, descoperite în adâncurile pământului străbun. Şi-l găsea în poezia trecutului, ca şi la oraş. Călător cu gusturi nețărmurite şi setos de a cunoaşte țara cu tăinuitele-i comori, de a răsufla într-însa geamătul din urmă al trecutului ce se ascunde prin locuri uitate de civilizație modernă, el iubea podoabele țării sale, părțile pitoreşti de cari se legau atâtea amintiri duioase"*, lucruri care se oglindesc foarte bine în operele lui Alexandru Odobescu şi, de asemenea, în descrierile făcute şi de alți critici de artă despre personalitatea acestuia.

Pasiunea lui Odobescu pentru cărți, pentru adunarea lor într-un singur loc, se oglindeşte foarte bine şi în biblioteca sa personală, una dintre cele mai bogate şi mai bine organizate biblioteci personale din acea vreme.

Despre această pasiune a lui Odobescu pentru alcătuirea unei biblioteci personale găsim notat în mai multe lucrări. Chiar colegul său în cancelaria Legației române din Paris, George Bengescu spunea: *„ ... Odobescu-şi formase cu multă osteneală, dar totodată cu cheltuieli considerabile, o bibliotecă din cele mai bogate. De câte ori avea o cercetare de făcut, o informațiune de controlat într-un volum care nu se afla în posesiunea sa, Odobescu, în loc de a merge să-l consulte în bibliotecile publice, însărcina pe librarii şi comisionarii din Bucureşti să-i aducă din Paris, din Londra, din Leipzig, din Petersburg cartea de care avea trebuință, oricare ar fi fost proporțiunile, dimensiunea şi prețul ei"*[12]

Ideea alcătuirii unei biblioteci personale aranjată după anumite principii i-a venit după lungile călătorii în străinătate, unde a putut vedea multe biblioteci, după experiența sa în calitate de membru al Academiei Române şi ca secretar general al acesteia, după numeroasele descoperiri de manuscrise şi cărți vechi, „aruncate" şi lăsate pradă nimicirii

---

[10] GEORGESCU- TISTU, N. Activitatea bibliologică a lui Alexandru Odobescu. În: *Studii şi cercetări de bibliologie*, 5, 1963, p. 150-151.

[11] CHENDI, Ilarie. *Portrete literare*, Bucureşti, Alcalay, 1911; reprodus din volumul *Pagini de critică*, Bucureşti, 1969, p. 365-367.

[12] BENGESCU, George. *Câteva suveniruri ale carierei mele*. Bruxelles, 1899, p. 78-79.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

diferitelor bacterii, ducând astfel la pierderea unor piese de bază în istoria poporului român.

El n-a fost numai un pasionat al cărților, ci și un cunoscător și propagator al lor: a căutat și a studiat cărți vechi și rare, le-a scos în evidență valoarea și le-a pus în circulație, a cunoscut și a utilizat biblioteci române și străine, alcătuindu-și astfel biblioteca sa personală din cărți bine alese, pentru care a redactat și un catalog metodic – *„devenit un pasionat bibliofil, spune N. Georgescu-Tistu*[13]*, Odobescu scrie cu mâna sa un catalog ce cuprindea cărțile aflate în biblioteca sa – bibliotecă formată cu bună judecată și bun gust- cărți care fuseseră descoperite și adunate cu grijă din cele mai vechi „ascunzișuri" răspândite pe întreg teritoriul țării."*

De altfel, Odobescu a fost inițiatorul unui curent care se ocupa cu depistarea tuturor lucrărilor tipărite, legate de trecutul tumultuos al poporului român, pentru a le pune la adăpost, atent clasate, în marile biblioteci ale țării, în mod deosebit în cea a Academiei *„Cipariu, Kogălniceanu, Bălcescu, Popp căutau documentele și cărțile vechi pentru a le folosi în studiile de filologie și istorie, neacordând apoi însemnătate faptului că ele trebuie să rămână adunate în arhive și biblioteci. Odobescu, în schimb, cere adunarea obiectelor de artă într-un muzeu național iar cărțile și manuscrisele în biblioteca națională"*[14].

Cunoscător al mai multor limbi, printre care slavona și rusa, Odobescu a studiat și a pus în valoare aceste lucrări.

Astfel, Odobescu nu numai că a ajutat la progresul bibliografiei române vechi, prin întocmirea de liste de cărți și manuscrise[15], dar a făcut posibilă și apariția *Revistei române* pe care o conducea și căreia i-a adăugat un buletin bibliografic, tot el editând, printre altele, opera lui N. Bălcescu și D. Cantemir.

Fiind membru al Academiei Române, a donat bibliotecii acesteia un mare număr de cărți de valoare, iar ca secretar general al Academiei i-a îmbunătățit fondurile de manuscrise și publicații și s-a ocupat îndeaproape de organizarea lor. L-a preocupat, de asemenea, redactarea de cataloage și bibliografii pentru Biblioteca Academiei, stabilind

---

[13] GEORGESCU-TISTU, N. *Op.cit.*, p. 152

[14] TUDOR, Dumitru. Alexandru I. Odobescu arheolog. În: ODOBESCU, Al. I. *Istoria arheologiei.* București, 1961, p.7-8.

[15] Ale poetilor Văcărești

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

chiar el modele de urmat în alcătuirea acestora, căci după cum putem observa, descrierile de cărți făcute de Odobescu nu sunt doar descrieri serbede de catalog, ci observații generale de importanță istorică și culturală, ceea ce nu exclude expunerea ordonată a volumelor grupate pe limbi și precizarea datelor de apariție și a formatelor. La sfârșit, se alătură chiar și sfaturi practice[16]. Arheologul, cunoscător al culturii noastre vechi, a stăruit asupra cărților de a căror importanță mai mare și-a dat seama.

Drept dovadă, avem descrierea detaliată a „ Psaltirei" din 1577, tipărită de Coresi la Brașov: *„această Psaltire este un volum de 4° mic (18 ½ centimetri înalțime, 13 centimetri lărgime), gros de 79 coli de hârtie ordinară, fără paginatură având signalurile însemnate cu litere slavone la fața 1 și 8 a fiecărei coli. Exemplarului de la Bistrița îi lipsește o pagină de la început chiar aceea care poartă titlul și mai multe altele în corpul scrierii. Coala 34 e împlinită cu scrisoare de mână. Mucezeala a stricat colțurile paginilor la mai multe locuri. Legatura e cu scoarțe de lemn învelite în piele neagră"*[17].

Odobescu a pregătit astfel marea operă a „ Bibliografiei românești vechi", alcătuită de Ioan Bianu, Nerva Hodoș și Dan Simonescu[18]. Primii doi autori citează în prefața lucrării[19] ca prețioase „ notițele" publicate între alții și de Odobescu. De fapt, Al. Odobescu este, prin studiile științifice asupra cărților românești vechi, prin depistarea unor texte rare și prin acțiunea lui de strângere și conservare a volumelor prețioase, printre promotorii de seamă ai acestor opere bilbiografice capitale, merit care începe să i se recunoască.

Prin urmare, prin activitatea sa în acest domeniu, Al. Odobescu a fost un precursor plin de merite și pionierul bibliologiei române, căreia i-a furnizat substanța și căreia i-a trasat limitele necesare pentru a face din aceasta o disciplină științifică.

---

[16] „ aceste cărți ar trebui depuse la biblioteca și la muzeul național și să se conserve prin legături solide volumele ce se strică și mai rău prin putrezirea scoarțelor roase de carii"

[17] ODOBESCU, Alexandru. *Opere complete*. Vol 2. București, 1862, p.107-120.

[18] Ediția Academiei Române, București, 4 vol, 1903-1944

[19] Lucrarea „ este rezultatul unui vechi deziderat al lui Al. I. Odobescu (1861)" scrie pe bună dreptate Augustin Z. N. Pop despre „ *Bibliografia românească veche, operă de colaborare națională*". În: *Studii și cercetari de biblologie*; 3, 1960, p. 250.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

„Până la noi n-a ajuns, în atâtea prefaceri pe care le-a suferit viața noastră în cursul vremurilor, nici una din marile culegeri de cărți care n-au lipsit pe vremuri.

Despre unele din ele nici nu mai putem avea ştiri; câte o iscalitură, câte o însemnare, întâmplător chiar o listă, un catalog ne ajută să aflăm ceeia ce cu aşa de mari cheltuieli în împrejurări atât de neprielnice, cu aşa de mare iubire a fost strâns la un loc de mari oameni luminați- deşi poate nu aşa de rari cum îi credem – pentru ca apoi, subt ochii lor adeseori, scumpele cărți frumoase cetite cu atâta bucurie, să se împrăştie de mâinile grosolane ale jefuitorilor sau să ajungă o jucărie pentru copiii nevinovați."[20]

[20] IORGA, N. Vechile biblioteci româneşti sau ce se cetia odinioară în țările noastre. În: *Floarea Darurilor*, 1 (1907). Nr. 2, p. 65.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

CRIZA BIBLIOGRAFICĂ ÎN CONTEXTUL EXPLOZIEI INFORMAȚIONALE

Ifrim Mihaela

„Nu știu de ce noi înțelegem de obicei cuvântul <criză> în sensul negativ; o criză nu este decât o schimbare imensă și profundă; aceasta poate fi o schimbare spre rău, dar tot așa poate fi o schimbare spre mai bine!"[21]

(Jose Ortega y Gosset).

Bibliotecile trec printr-un „stadiu hibrid" în ceea ce privește colecțiile de documente caracterizate prin documente electronice și documente imprimate, bibliotecile nerenunțând la achiziționarea documentelor tipărite în mod tradițional. Prin schimbarea modalităților de circulație a informației, în special a celei științifice, rețelele modifică circuite tradiționale în care sunt integrate bibliotecile și autorizează un schimb direct, nou, între autorii unui text, asemănător *„civilizației orale"*[22]. Web-ul *„autorizează întoarcerea la o conversație vie, la un schimb constant, sursă a unei dinamici noi.... constituie un univers în care fiecare persoană trebuie să-și controleze propriul univers informațional"*[23], reordonând funcțiile de *cercetare* a informației cu ajutorul motoarelor de căutare sau a anuarelor; cele *de stocare* a informațiilor cu ajutorul unor hard discuri cu capacitate crescută; și funcțiilor *de editare* a informațiilor prin crearea de pagini personale Web.

Prin evoluția tehnologică hârtie-mediu electronic, s-a modificat modul de producere și de organizare a cunoștințelor, revoluționare reprezentată prin multimedia,

---

[21] STOICA, Ion. Numai cercetarea salvează. În: *Biblioteca*, nr. 6, 2003, p. 172.

[22] RUSE, Lili. Bibliotecile universitare și noile tehnologii. În: *Biblioteca*, nr. 4-5, 2002, p. 132, passim.

[23] OLLENDORFF, Cristine. *Construction d'un diagnostic complexe d'un bibliothèque académique*. Thèse. 1999. Apud : RUSE, Lili. *Op. cit*, p. 132.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

CD-ROM-uri, rețele de comunicare care sunt integrate în același spațiu informațional de rețelele umane, fiecare cu propriile capacități de producere a informației, de comunicare și de coordonare în timp real a inteligenței distribuită într-un flux constant de informații noi.[24] În acest spațiu memorarea informației, prelucrarea și comunicarea sunt concepute simultan într-un proces de inginerie a sistemului de informare, bazându-se pe două mari caracteristici: *eterogenitatea* caracterizată prin integrarea diferitelor forme textuale, multimedia (imagine, film) facilitată de numerizare și *distribuirea rețelelor prin intermediul calculatoarelor*, care permite intrarea într-un proces de memorie colectivă, de reciprocitate a cunoașterii, începând cu crearea, localizarea, procesarea și distribuirea informațiilor pe suporturile memoriei.

Apariția cărților electronice (e-book) și cercetările în curs ale problemelor electronice sunt susceptibile de crearea și bulversarea domeniului electronic și profesional.

În fața dezvoltărilor rapide a informației electronice, bibliotecile și serviciile de informare încearcă să-și *„apropie tot mai mult noile tehnologii"*.[25]

Documentele electronice au *„conținut dinamic, flexibil, nelinear, reprezentat de un set de informații interconectabile, stocate în mai multe media fizice sau în rețele create și folosite de unul sau mai mulți indivizi în anumite procese sau proiecte"*[26], ele sunt mai ușor de manevrat, conținutul lor poate accepta adăugări sau eliminări, se pot stabili legături interne și externe, formatul de citire poate fi diversificat, se pot face transfere rapide, iar multiplicarea se poate face într-un număr mult mai mare la un cost mult mai mic.[27]

Cartea electronică a ridicat unele probleme de definire și autenticitate, astfel că unii cercetători sunt de părere că aceasta este *„varianta electronică a unei cărți tipărite, care poate fi citită pe calculator, pe dispozitive portabile de lectură, pe dispozitive gen Palm/PDA, pe ecranul telefonului mobil, sau terminale Internet."*[28] Însă problema de

---

[24] LINK-PEZET, J. *De la représentation a la coopération* : evolution d'approche théoriques du traitement de la l'information. Solaris, 5, 1999. Apud : RUSE, Lili, op. cit., p. 133.

[25] REGNEALĂ, Mircea. *Studii de biblioteconomie*. Constanța : Ex Ponto, 2001, p. 142.

[26] TÂRZINAN, Elena. Documentul electronic. O încercare de definire. În : *Biblioteca*, nr. 3, 2003, p. 79.

[27] Manevrarea conținutului se poate aplica numai textului din propriul fișier, în nici un caz nu se poate interveni asupra conținutului documentelor on-line, excepție făcând persoanele autorizate.

[28] CARAIMAN, Ramona. Lectura pe Internet. În : *Biblioteca*, nr. 4, 2003, p. 112.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

autenticitate vine din partea unor bibliotecari americani Crowford şi Gormon care întreabă: *„Poate un utilizator să ştie că textul electronic primit este identic cu cel cerut?"*[29]

De problema tradiţionalităţii şi a modernităţii s-a preocupat *Lancaster* care a încercat următoarea clasificare a „scriitorilor" (writers): cei care susţin schimbarea bibliotecii în mod radical şi ceilalţi, care pledează pentru păstrarea bibliotecilor tradiţionale, cum ar fi Crowford şi Gormon. Din prima categorie amintim doar câţiva:

Lowry, în 1995, susţinea că pentru supravieţuirea bibliotecilor este nevoie de concentrarea în clădiri a „infrastructurii bibliotecilor virtuale", motiv pentru care bibliotecile trebuie să fie echipate cu tehnici necesare furnizării informaţiei comunităţii deservite, să creeze un corpus de informare electronică şi să rezolve problemele politice şi legale (exemplu copyright).[30]

Atkinson, în 1997, scria că rolul bibliotecilor este de a facilita accesul la informaţie pentru construirea de baze de date de importanţă locală prin „dawnlood" din resursele network şi să fie pregătite pentru a crea noi documente de sinteză la cerea utilizatorilor prin scanare de text şi grafică.[31]

François Lapelèrie, în 1991, afirma: *„biblioteca de mâine este moartea bibliotecilor"*, prin urmare este important ca bibliotecile tradiţionale să fie înlocuite cu bibliotecile virtuale pentru că se reduce mult din timpul utilizatorilor prin posibilitatea accesării şi consultării on-line a site-ului bibliotecii şi a documentelor necesare.

În mediul Web, se poate utiliza sintagma de metadate pentru a include într-o pagină HTML descrierea resurselor unor pagini. date ce sunt utilizate în mod automat de motoarele de căutare. În cadrul general al tehnicii de metadate, iniţiativa Dublin Core este o muncă de normalizare internaţională pentru a defini elementele datelor bibliografice care sunt incluse în paginile Web. Lista de bază a elementelor a fost stabilită în decembrie 1996 şi aceste date sunt în curs de testare în diferite proiecte, care uneori conduc la interpretări diferite ale datelor, având în vedere faptul că ţările de testare sunt diferite: în Germania proiectul s-a numit *Metadaten-Projekt*, în Scandinavia *The Nordic*

---

[29] GROWFORD, Walt ; GORMAN, Michael. *Future Library :* dreams, madness & reality. Chicago and London: American Library Association, 1995. Apud: RUSE, Lili. *Op. cit.*, p. 133.

[30] LOWRY, C. B. Putting the pieces together – essential technologies for the virtual library. În: *Journal of Academic Librarianship*, nr. 21, 1995, p. 298. Apud: RUSE, Lili. *Op. cit.*, p. 133.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Metadata Project, la Biblioteca Centrală din Danemarca *INDOREG*, iar în Europa proiectul reuneşte activitatea mai multor biblioteci naţionale sub titlul: *Au Royaume-Uni*, BIBLINK. În prototipul *ELISE II* (Electronic Library Image Service for Europe); datele catalogate, furnizate de instituţiile participante, sunt reformatate în Dublin Core şi afişate în acelaşi timp sub forma unor imagini în formă de vinietă.

Dublin Core poate fi considerat, în aceeaşi măsură, un subsistem de elemente descriptive care să permită schimbul între formatele eterogene mai complexe.

Elementele de date definite în **Dublin Core** sunt: **metadate relative de conţinut; metadate relative la proprietăţile intelectuale; metadate relative la instituţiile documentare.**

Gorman Michael este împotriva conceptului de metadată şi critică cu vehemenţă metoda de descriere a entităţilor bibliografice electronice Dublin Core, metodă care are aceleaşi atribute ca alte entităţi bibliografice ce permit integrarea totală a notiţei bibliografice în catalogul bibliotecilor.[32]

Statisticile arată că excedentul de informaţie şi cunoaştere se dublează* în mod curent în fiecare an şi se aşteaptă să se dubleze la fiecare 73 de zile până în anul 2020.[33]

---

[31] RUSE, Lili. *Op. cit.*, p. 133.

[32] GORMAN, Michael. Bibliographic Control or chaos: an agenda for National Bibliographic Services in the 21st Century. În : *IFLA Journal*, nr. 5-6, 2001, p. 310.

*ca document tradiţional.

[33] BOSSEA, Don ; MARTIN, Susan. Vision: Where are we now ? Some thoughts about expansionism. În : *The Journal of Academic Librarianship*, 24, nr. 5, sep. 1998, p. 390. Apud : STOICA, Ion. *Criza în structurile infodocumentare.* sensuri şi semnificaţii contemporane. Constanţa : Ex Ponto, 2001, p. 165.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BAZE DE DATE BIBLIOGRAFICE ONLINE

Costea Gabriel

Cantitatea de informație pusă în circulație în interiorul unei comunități umane poate fi considerată ca unul din factorii care măsoară nivelul de dezvoltare, complexitatea și gradul de integrare al culturii și civilizației specifice. Oglinda bibliografică reflectă, astfel, în mod concentrat tezaurul unei comunități date. Importanța ei este covârșitoare în cunoașterea de sine.

O bază de date conține informații, relațiile logice între ele și tehnicile de prelucrare corespunzătoare. În mecanismul bazelor de date are loc o integrare a datelor, în sensul că mai multe fișiere sunt privite în ansamblu, eliminându-se pe cât posibil informațiile redundante. De asemenea, se permite accesul simultan la aceleași date, situate în același loc sau distribuite spațial, a mai multor utilizatori de pregătiri diferite, fiecare cu stilul personal de lucru.[34] Structurarea și realizarea bazelor de date trebuie făcute astfel încât să satisfacă cerințele tuturor utilizatorilor în condiții de redundanță controlabilă.

Prin realizarea unor baze de date bibliografice pe calculator, e facilitat accesul la volumul considerabil de înregistrări bibliografice de documente, organizate de așa manieră încât, prin statutul lor de sisteme de înmagazinare și regăsire, să permită identificarea informațiilor dorite. În acest sens, organizarea unui tezaur de termeni, cu relații ierarhice și de sinonimie, asigură accesul direct la înregistrările bazei de date, tratând subiectul specific exprimat în cerere, dar și un acces indirect, prin intermediul termenilor generici.

De asemenea, este de remarcat efortul continuu în asigurarea unor interfețe cât mai prietenoase, al cărui succes contribuie la calitatea unei baze de date online. Cum bazele de date bibliografice reprezintă compilații computerizate de referințe ale lucrărilor originale, utilizatorul, cu ajutorul unei **varietăți de programe de computer**, va putea obține informații despre un anumit subiect sau o anumită lucrare printr-o **varietate de**

[34] BÂSCĂ, Octavian. *Baze de date*. București: All, 1997, p. 5.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

mijloace. Aceasta înseamnă că rezultatele afişate şi posibilităţile de căutare variază, deşi **informaţiile de bază sunt mereu aceleaşi**.[35]

Site-urile Web ale bibliotecilor universitare, americane în special, oferă în mod obişnuit acces la baze de date de cercetare şi publicaţii electronice sau în versiune electronică în text integral. Oferta iniţială a bazelor de date bibliografice s-a extins acoperind şi bazele de date cu text integral, jurnalele electronice şi multe alte tipuri de texte electronice. La jumătatea anilor '90, când numărul acestora era unul redus, nu reprezenta o problemă ordonarea lor în liste publicate în paginile Web statice. Situaţia s-a schimbat pe măsură ce numărul acestor resurse a proliferat, în special în cazul acelor biblioteci cu subscrieri numeroase. Drept rezultat, listele existente au devenit imposibil de întreţinut.

Problemele manageriale în ceea ce priveşte cantitatea uriaşă de surse de cercetare online au condus la preferinţe ale bibliotecilor universitare în spectrul bazelor de date de resurse online[36]. Bazele de date bibliografice solicitau utilizatorilor consultarea a două arii separate ale sitului Web pentru a primi un răspuns complet la o anumită întrebare. Dacă aceştia regăseau o citare a unui articol într-o astfel de bază de date, trebuiau să iasă din paginile bazei de date respective şi să intre într-o listă separată de jurnale electronice în încercarea de a localiza publicaţia dorită fără a fi siguri însă de succes. În prezent, bazele de date de resurse online oferă acces direct la toate sursele posibile de informare: texte electronice, baze de date bibliografice, faptice sau cu text integral, publicaţii online.

În ceea ce priveşte utilizatorii de baze de date bibliografice – studenţi, cercetători, profesori, ingineri – aceştia au, în aparenţă, conform unui recent studiu american, trei lucruri în comun:

1) accesează în mod frecvent resursele online;

2) sunt concentraţi pe un anumit subiect;

3) procesul de căutare este de obicei euristic, de tipul *încercare-şi-eroare*.

80% din utilizatorii de baze de date bibliografice recurg la accesul online cel puţin o dată pe săptămână[37].

---

[35] *Beginner's Guide To Bibliographic Databases* http://www.bodley.ox.ac.uk/users/gac/guide/beginner.htm

[36] COHEN, Laura B.; CALSADA, Matthew M. Web Accesible Databases For Electronic Resource Collections: A Case Study And Its Implications. In: *The Electronic Library*, vol. 21, nr. 1 (2003), p. 33.

[37] *Usability Drives Value of Bibliographic Databeses*, July 2003, © 2003 Elsevier info.sciencedirect.com

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

În comparație cu bibliotecarii, majoritatea utilizatorilor tind să facă apel la o sintaxă de căutare cât mai simplă cu putință și au tendința de a se încrede în propriile capacități de regăsire a informației, ceea ce conduce, de cele mai multe ori, la insuccese. De aceea, ofertanții de baze de date bibliografice au în vedere, în primul rând, creşterea satisfacției utilizatorului şi a performanței în regăsire, construind platforme intuitive şi familiare.

Cantități foarte mari de referințe bibliografice au putut fi strânse unitar într-o singură colecție o dată cu utilizarea calculatorului pe scară largă, astfel încât accesul la informație a fost cu mult uşurat.

Cum tehnologia informației s-a dezvoltat rapid, drumul de la supremația bazelor de date bibliografice la cea a bazelor de date faptice sau cu text integral a fost oarecum scurt. Această tendință este evidentă, însă, ca în orice evoluție, elementul nou nu exclude pe cel vechi, bazele de date bibliografice coexistând cu cele în text integral în efortul deschiderii accesului la informație.

BIBLIOGRAFIE:

BÂSCĂ, Octavian. *Baze de date*. Bucureşti: All, 1997. 189 p.

COHEN, Laura B. ; CALSADA, Matthew M. Web Accesible Databases For Electronic Resource Collections: A Case Study And Its Implications. În: *The Electronic Library*, vol. 21, nr. 1 (2003), p. 31-38.

HARBER, K. R. Order out of Chaos: Using a Web Database to Manage Access to Electronic Journals. În: *Library Computing*, vol. 18, nr. 1 (1999), p. 59-67.

JANTZ, Ronald C. An Approach to Maintaining Vocabulary for Databases on the Web. În: *Cataloguing & Classification Quarterly*, vol. 28, nr. 3 (1999), p. 55-66.

KIEHL, C.; SUMMERS, E. Comprehensive Access to Periodicals: A Database Solution. În: *Library Collections, Acquisitions and Technical Services*, vol. 24, nr. 1 (2000), p. 33-44.

MISCHO, W. H.; SCHEMBACH, M. C. Web-based Access to Locally Developed Databases. În: *Library Computing*, vol. 18, nr. 1 (1999), p. 51-58.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

NAICU, Olimpiu; CEREŞEANU, Camelia; STĂNESCU, Octavian. *Organizarea şi exploatarea bazelor de date bibliografice:* material metodologic. Bucureşti: INID, 1991. 92 p.

PALADI, Dina; NESTOR, Raluca. INID – producător al unei baze de date pentru domeniul informării-documentare: BD-FIB. În: *PID*, vol. 33, nr. 3-4 (1999), p. 144-148.

POPESCU, Sandală D. Bază de date bibliografico-referativo-trilingvă (română-engleză-franceză) asupra literaturii ştiinţifice româneşti. În: *PID*, vol. 33, nr. 3-4 (1999), p. 137-140.

STOIAN, Victoria; PRODAN, Viorica. Baze de date româneşti în tratarea şi difuzarea informaţiilor din domeniul biblioteconomiei, informării şi documentării. În: *PID*, vol. 33, nr. 1-2 (1999), p. 55-63.

Usability Drives Value of Bibliographic Databases, July 2003, © 2003 Elsevier

WESTMAN, S. Database-backed Library Web Pages. În: *The Electronic Library*, vol. 19, nr. 6 (2001), p. 424-432.

Beginner's Guide To Bibliographic Databases

http://www.bodley.ox.ac.uk/users/gac/guide/beginner.htm

A grab bag of free bibliographies and bibliographic databases on the Web

http://www.leidenuniv.nl/ub/biv/freebase.htm

A guide to electronic resources, Library Services August 2003

http://www.uwe.ac.uk/library/resources/econ/pdf/elecres03.pdf

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

PREOCUPĂRI IFLA 2003 – 2004 ÎN DOMENIUL BIBLIOGRAFIEI

Albu Loredana

Federația Internațională a Asociațiilor de Bibliotecari și Biblioteci (IFLA) este principala organizație internațională neguvernamentală ce reprezintă interesele tuturor serviciilor de bibliotecă și de informare, precum și interesele utilizatorilor acestor servicii. *"Este vocea universală a profesiilor din cadrul bibliologiei și științei informării".*[38]

Toate secțiunile IFLA sunt grupate în opt Diviziuni, iar Secțiunea pentru Bibliografie face parte din Diviziunea pentru Controlul Bibliografic, care se ocupă cu organizarea colecțiilor si informațiilor, prin crearea și schimbul de date bibliografice.

Secțiunea are un scop admirabil – și îndrăzneț, în același timp - acela de a monitoriza și îndruma activitatea bibliografică la nivel mondial, astfel încât să se ajungă la schimbul internațional de date bibliografice și la un format unic de înregistrare bibliografică.

Secțiunea pentru Bibliografie se ocupă, în primul rând, de *"conținutul, aranjarea , producerea , diseminarea și prezervarea informației bibliografice , în mod special (dar nu exclusiv) atunci când acestea vizează serviciile bibliografice naționale"* [39]

De asemenea, activitatea Secțiunii vizează promovarea importanței bibliografiei, ca disciplină, în rândul bibliotecarilor, editorilor, distribuitorilor și al utilizatorilor finali.

Având în vedere toate zonele de pe glob - mai mult sau mai puțin dezvoltate -, Secțiunea caută soluții care să nu fie, în mod necesar, dependente de tehnologii speciale, încurajând, în același timp, adoptarea acestor tehnologii, acolo unde ele nu există încă.

Secțiunea colaborează îndeaproape nu numai cu celelalte Secțiuni din Diviziunea de Control Bibliografic (Secțiunea pentru Catalogare și Secțiunea pentru

[38] http://www.ifla.org.
[39] Ibidem

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Clasificare şi Indexare) şi cu programul UBCIM, ci şi cu Secţiunile de Tehnologia Informaţiei din cadrul Bibliotecilor Naţionale.

Pentru perioada 2003 – 2005, Comitetul Permanent numără 21 de membri. Preşedintele Secţiunii este Bohdana Stoklasova, iar secretar, Talbott Huey.

La ultimul Congres al Bibliotecilor şi Serviciilor de Informare, desfăşurat la Berlin, în perioada 1 – 9 august 2003, sub titlul *"Biblioteca – punct de acces : Media – Informaţie – Cultură "*, Secţiunea pentru Bibliografie a participat cu patru prezentări, vizând, în principal, bibliografiile electronice naţionale. Au fost evidenţiate rolul, situaţia actuală, proiectele de viitor şi exemple concludente de bibliografii electronice naţionale.

Marcelle Beaudiquez, de la Biblioteca Naţională a Franţei, în lucrarea *Perenitatea bibliografiilor electronice naţionale în noul mediu virtual al informaţiei*, pune în discuţie posibilitatea de a aplica site-urilor web principiile Controlului Bibliografic Universal , cu scopul de a le include în bibliografiile naţionale.

Din perspectiva autoarei, aceste site-uri sunt *"elemente ale memoriei naţionale"*[40], aşa încât, pentru păstrarea acestei ''memorii'', se impune o structurare, pe baza funcţiilor bibliografiei naţionale.

Bazându-se pe anumite discuţii din cadrul Bibliotecii Naţionale a Franţei, cercetătoarea pune în discuţie chiar ideea unui depozit legal Internet, susţinând că resursele există şi că unele biblioteci au experimentat, deja, această propunere.

În cadrul aceleiaşi conferinţe, Unni Knutsen îşi actualizează studiul din 2001 privind bibliografiile electronice naţionale, cu câteva informaţii pragmatice. Sub titlul *Bibliografiile naţionale electronice : prezentarea situaţiei actuale*, ea indică o sinteză a proiectelor agenţiilor bibliografice naţionale, bazându-se pe formatele actuale ale bibliografiilor naţionale .

Autoarea prezintă proiectele agenţiilor , pentru perioada 2001- 2006, în comparaţie cu situaţia constatată de ea in 2001. Constatarea arată astfel:[41]

format	2001	proiecte 2001- 2006
Hârtie	39	37

[40] Ibidem

[41] Ibidem

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

CD-ROM	19	32
Online	17	26
Internet	23	38

Despre necesitatea bibliografiilor naționale electronice pledează Maja Zumer, din Slovenia, venind cu primul exemplu de ghid pentru aceste bibliografii. Este vorba de un program european început în 1993, *National Libraries Project on CD-ROM* , care , însă, nu mai satisface, astăzi, nevoile utilizatorilor.

Juha Nakala, reprezentantul Bibliotecii Naționale a Finlandei, analizează impactul pe care îl va avea schimbarea formatului bibliografiilor naționale și disponibilitatea acestora exclusiv prin Internet, în lucrarea *Rolul viitor al bibliografiilor naționale (electronice).* Autorul ia ca exemplu cazul Finlandei, care, de la sfârșitul anului 2003, renunțând și la formatul CD-ROM pentru bibliografiile naționale, devine, din 2004, a treia țară cu o bibliografie națională disponibilă exclusiv pe Internet.

În 2000, Secțiunea a publicat în variantă electronică versiunea finală a unui *Ghid pentru depozitul legal*, disponibil la adresa web:
http://www.ifla.org/VII/sl/gnl//legaldepl.htm

Primul obiectiv al perioadei 2003-2004 este extinderea și îmbunătățirea controlului bibliografic universal. În acest scop, în cadrul Conferinței de la Berlin, Bohdana Stoklasova, președinta Secțiunii, a organizat un atelier privind vedetele de subiect în relație cu bibliografiile naționale, Maja Zumer a condus un grup de lucru despre bibliografiile naționale în format electronic, iar Unni Knutsen pregătește un studiu despre bibliografiile naționale din zona America Latina / Caraibe, ce urmează a fi prezentat în cadrul conferinței ce se va desfășura în acest an, la Buenos Aires.

Un grup de lucru condus de Maja Zumer a început alcătuirea de ghiduri pentru bibliografiile electronice naționale, vizând agențiile fără experiență în munca bibliografică. Rezultate interimare vor fi prezentate în 2005, la Oslo. De asemenea, IFLA traduce și publică, an de an, în cât mai multe limbi, recomandările Conferinței Internaționale pentru Serviciile Bibliografice Naționale (ICNBS), desfășurată în 1998, la Copenhaga.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

ICNBS susținea conceptul de control bibliografic universal *"ca program pe termen lung pentru dezvoltarea unui sistem mondial pentru controlul și schimbul de informații bibliografice "*[42], punea accent pe consolidarea controlului bibliografic național, ca premisă a controlului bibliografic universal și reafirma valoarea depozitului legal *"ca mijloc de a asigura și de a face accesibilă utilizatorilor actuali și viitori moștenirea culturală și intelectuală, precum și diversitatea lingvistică a unei națiuni"*[43]

De asemenea, Secțiunea promovează crearea și îmbunătățirea informației bibliografice precum și folosirea standardelor și recomandărilor internaționale, prin transmiterea raportului grupului de lucru Bell-Langballe pentru serviciile bibliografice naționale efective, organizând pentru publicare listele de bibliografii naționale electronice din fiecare țară, conform acestui raport.

Un alt obiectiv fundamental al Secțiunii pentru Bibliografie, pentru această perioadă, este *„promovarea cooperării cu industria editorială pentru pregătirea informației bibliografice."*[44]

•Secțiunea a făcut eforturi pentru îmbunătățirea și testarea ghidurilor pentru publicarea bibliografiilor naționale în format electronic;

•In colaborare cu Secțiunea pentru Clasificare și Indexare, a investigat "vedetele de subiect, ca tehnică de urgență pentru producerea bibliografiilor de resurse Internet";

•La Conferința de la Berlin, din 2003, toate cele trei Secțiuni ale Diviziunii pentru Control Bibliografic au prezentat situația vedetei de subiect din punctul lor de vedere : metadata, acces prin subiect , relații dintre vedetele de subiect și bibliografiile naționale;

•In cadrul aceleiași conferințe, atelierul pentru bibliografii electronice naționale a prezentat comunicări ce au vizat provocările cu care se vor confrunta agențiile bibliografice naționale în secolul XXI , studii de caz, standarde.

O altă activitate IFLA, în ceea ce privește bibliografia, este Alianța IFLA – CDNL pentru standarde bibliografice (ICABS),care își propune *"să mențină, să promoveze și să armonizeze standardele existente și conceptele privitoare la resursele și controlul*

[42]http:// www.ifla.org/VII/sl/gnl
[43] Ibidem
[44] Ibidem

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

bibliografic, să dezvolte strategii de control bibliografic şi al resurselor şi să promoveze înţelegerea arhivelor de resurse electronice, incluzând promovarea noilor recomandări şi convenţii pentru aceste obiective'', în scopul unei coordonări şi colaborări internaţionale. Alianţa îşi propune să promoveze şi să armonizeze standardele şi conceptele existente privind controlul bibliografic şi de resurse, prin menţinerea şi dezvoltarea proiectelor ISBD, FRBR, FRANAR, UNIMARC, MARC 21 si derivatele XML Z 39.50 şi Z 39.50 Internaţional, şi să dezvolte strategii pentru controlul bibliografic şi al resurselor.

Din august 2003, programul UBCIM a fost suspendat, responsabilitatea de menţinere a UNIMARC revenindu-i Bibliotecii Naţionale a Portugaliei.

Secţiunea IFLA pentru Bibliografie a constituit, încă de la înfiinţare , un pas important în sfera cercetării în domeniul bibliografic, la scară mondială.

Această instituţie are un scop greu de atins, în numele căruia face eforturi substanţiale : monitorizează şi îndrumă activitatea bibliografică în toate ţările lumii.

Ţinând cont de imensitatea volumului de informaţii care apar , în fiecare an , în toate colţurile lumii, se dovedeşte imperios necesar un control bibliografic (pe cât posibil, foarte strict), care să urmărească toate apariţiile editoriale, mai întâi la nivel local, apoi naţional, şi, în cele din urmă - scopul final - la nivel mondial. Considerând aceste apariţii – sau, cel puţin, pe cele relevante – ca moştenire intelectuală naţională sau chiar mondială, urmărirea şi clasificarea tuturor acestor informaţii devine, implicit, prioritate mondială.

In cadrul IFLA se vorbeşte de o bibliografie a resurselor electronice, a site-urilor Internet şi chiar despre un depozit legal Internet, în timp ce , în ţări mai puţin dezvoltate, se pune problema alfabetizării. Această neuniformitate evidentă nu va duce, cu siguranţă, la înfăptuirea mult discutatului Control Bibliografic Universal. In cazul României, de exemplu, realizarea unei Bibliografii Naţionale Curente a Publicaţiilor Seriale sau a unui Catalog Naţional Partajat ridică probleme uriaşe şi discuţii interminabile.

Avantajul imens pe care l-ar avea *Programul Internaţional de Utilizare Comună a Resurselor Bibliografice pentru Imbunătăţirea Accesului la Informaţie* a fost mediatizat de IFLA şi în România, prin *Manifestul Internet IFLA* si prin *Declaraţia de la Glasgow*

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

privind Bibliotecile, Serviciile de Informare şi Libertatea Intelectuală, care au fost traduse şi în limba română.

Consider că, în societatea informatizată în care trăim şi având dreptul la informare garantat prin Constituţie, un program internaţional prin care resursele bibliografice să devină unice şi disponibile oriunde în lume este iminent. Pentru noi, astăzi, a avea acces la publicaţiile din alte ţări nu mai este o simplă dorinţă, ci o necesitate, astfel încât, astăzi, în epoca tuturor posibilităţilor, bibliotecile se află, într-adevăr, la o răscruce. Problema se pune, în principiu, destul de simplu: viitorul serviciilor de bibliotecă şi de informare, ca parte sine qua non a procesului de formare culturală, depinde de adaptarea sau neadaptarea acestora la noile condiţii impuse de dezvoltarea societăţii şi de progresul informaţional.

Astfel, *„calea spre modernizare a bibliotecilor româneşti este deschisă . Avem nevoie doar de multă credinţă, voinţă şi stil pentru a consolida şi spori performanţele"*.

BIBLIOGRAFIE:

http://www.ifla.org

BULUŢĂ, Gheorghe. IFLA, Berlin, 2003. In : *Biblioteca:* revistă de bibliologie şi ştiinţa informării, nr.9, 2003.

DUMITRĂŞCONIU, Constanţa. Management şi catalogare : jurnal de participant la IFLA 2002. In : *Biblioteca*, nr.8, an 2002.

ENACHE, Ionel. *Biblioteconomie:* suport de curs. Bucureşti : Credis, 2000.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BAZA DE DATE PROQUEST [45]

Demeter Mihai

Începând din 1938, **ProQuest Information and Learning** a reprezentat liderul principal în colectarea, organizarea şi distribuirea informaţiilor valide cercetătorilor, facultăţilor şi studenţilor în biblioteci, guverne, universităţi şi şcoli în peste 160 de ţări. Astfel, ca rezultat al înţelegerilor cu peste 8500 de editori din întreaga lume, ProQuest Information and Learning oferă, în prezent, accesul la informaţii din periodice, ziare, cărţi, dizertaţii şi colecţii şcolare în forme variate.

Scopul bazei de date ProQuest este de a pune la dispoziţia bibliotecilor universitare şi publice produse şi servicii de informare.

ProQuest este un serviciu de informare online, care oferă accesul la mii de periodice şi ziare, multe dintre acestea actualizate zilnic, conţinând articole full text care variază în funcţie de publicaţia periodică. De asemenea, fişierele cele mai vechi ale materialelor arhivate sunt şi ele extinse zilnic.

Baza de date ProQuest a fost achiziţionată de Biblioteca Centrală Universitară din Bucureşti în scopul folosirii acesteia de către utilizatorii bibliotecii şi, totodată, pentru îmbunătăţirea serviciilor oferite acestora.

Chadwyck-Healey reprezintă o parte integrantă a serviciului de informare ProQuest, care oferă şcolilor, universităţilor, departamentelor guvernamentale şi companiilor din toată lumea acces la o colecţie impresionantă de resurse informaţionale din ştiinţe umaniste şi ştiinţe sociale prin microformate şi materiale electronice.

Linia de produse Chadwyck-Healey include mai mult de 40 de căutări digitale cheie şi resurse de referinţă extensive pentru studenţi, elevi şi profesori din domeniul ştiinţelor umane şi sociale. Acestea se întind de la baze de date relativ mici, precum Kafkas Werke, la colecţii foarte mari precum English Poetry. Multe resurse Chadwyck-

[45] Prezentarea bazei de date Proquest care a avut loc în cadrul Bibliotecii Centrale Universitare din Bucureşti. Prezentare de Tiberius Ignat.
http://www.proquest.com (bazele de date ProQuest şi Chadwyck-Healey pot fi accesate în B.C.U de la posturile de lucru situate în: zona Servicii de Referinţe – parter lângă repartizare locuri – 2 calculatoare; sala de lectură nr.3 „G. Dem. Teodorescu" – etaj I – 1 calculator; în filialele B.C.U. de la calculatoarele destinate consultării Internet sau, în facultăţi, de la orice alt calculator conectat la Internet)

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Healey combină numeroase baze de date individuale sau surse de informații pentru a forma intrări web mult mai mari și cuprinzătoare așa ca Literature Online sau Know Europe.

De asemenea, **University Microfilms (UMI)** face parte din serviciul de informare ProQuest și reprezintă cea mai mare colecție comercială de microformate din lume. Cele 5.5 bilioane de pagini de imagini conțin 500 de ani de informații extrase din mii de lucrări literare, jurnalistice și școlare.

ProQuest cuprinde următoarele baze de date: **Abi/inform Global, Academic Research Library, Criminal Justice Periodicals, ProQuest Biology Journals, ProQuest Computing, ProQuest Medical Library, ProQuest Psychology Journals, ProQuest. Social Science Journals,** la care mai adăugăm baza de date **U.S. National Newspaper Abstracts,** oferită bonus Bibliotecii Centrale Universitare din București de către companie. De asemenea, **Chadwyck-Healey cuprinde patru baze de date și anume: History Study Center, Know Europe, Literature Online, PCI Full-text (Periodicals, Contents, Index).**

Abi/inform Global cuprinde articole integrale și/sau rezumate din peste 2100 de publicații periodice din domeniile: sociologie, relații internaționale, economie, management, marketing, resurse umane, finanțe, tehnologia informației etc.. Perioada acoperită: 1971-2004

Academic Research Library cuprinde articole integrale și/sau rezumate din peste 3000 de publicații periodice ce acoperă o arie largă de subiecte: științe politice, științe umaniste, științe sociale, științe militare, jurnalism, chimie, fizică, matematică, economie, biblioteconomie etc. Perioada acoperită: 1971-2004.

Criminal Justice Periodicals este alcătuită din articole integrale și/sau rezumate din peste 200 de publicații periodice din domenii precum: drept penal, drept administrativ, dreptul familiei și dreptul proprietății industriale cuprinse în perioada: 1981-2004.

ProQuest Biology Journals cuprinde articole integrale din aproximativ 200 de publicații periodice în domeniul științelor biologice, (biochimie), din perioada 1998-2004.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

ProQuest Computing deține articole integrale apărute în reviste și ziare din domeniul tehnologiei informației (baze de date, software, Internet). Perioada acoperită: 1998-2004.

ProQuest Medical Library este o bază de date medicală care cuprinde articole integrale și/sau rezumate din peste 800 de publicații periodice din domenii precum: pediatrie, neurologie, farmacologie, cardiologie, fizioterapie, etc. Perioada de acoperire variază în funcție de publicația periodică.

ProQuest Psychology Journals oferă accesul la articole integrale din peste 400 de publicații din domeniul psihologiei și din domenii conexe începând din 1992 până în 2004.

ProQuest Social Science Journals cuprinde articole integrale și/sau rezumate din peste 400 de publicații periodice în domeniul științelor sociale. Perioada acoperită: variază în funcție de publicația periodică.

U. S. National Newspaper Abstracts conține rezumate ale articolelor din *New York Times* (1999-2004), *U.S.A. Today* (1997-2004) *și Wall Street Journal* (1984-2004).

History Study Center oferă acces la documente din domeniul istoriei: 36 de materiale de referințe cu peste 20.000 de articole full text (atlase istorice, enciclopedii, biografii, ghiduri), 47 de reviste de istorie cu articole integrale, peste 3000 de fotografii cu caracter istoric și sute de imagini video.

Know Europe conține articole și informații despre Uniunea Europeană și alte organisme europene și internaționale (Comisia Europeană, Parlamentul European, BERD, OECD, NATO, etc.)

Literature Online conține resurse informaționale din literatura engleză și americană: autori, opere, biografii, referințe bibliografice și critice.

PCI Full-text (Periodicals Contents Index) - index electronic pentru milioane de articole publicate în peste 4000 de periodice din domeniul științelor umaniste și sociale. Acoperă 37 de domenii-cheie din sfera științelor sociale și umaniste și indexează articole din secolul al XVIII-lea până în prezent.

După un studiu, realizat personal, referitor la bazele de date conținute de ProQuest am ajuns la concluzia că, până acum, cele mai folosite baze de date de către utilizatorii Bibliotecii Centrale Universitare sunt cele care acoperă domeniile științelor umaniste,

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

medicinii şi ale ştiinţelor sociale, mai puţin domenii ca biologie şi geologie. În acest sens am studiat statisticile ProQuest în perioada noiembrie 2003-aprilie 2004 şi am obţinut informaţii de la utilizatori.

Ca metodologie de lucru, după ce se realizează conectarea la baza de date Proquest prin intermediul terminalelor din Biblioteca Centrală Universitară putem să căutăm materialele dorite, având mai multe opţiuni: căutări simple, căutări avansate, ghiduri de subiecte şi căutarea după publicaţii.

Prin căutarea simplă (Basic Search) avem posibilitatea de a alege orice bază de date din cele descrise mai sus sau baze de date multiple, deci o căutare în toate cele 9 baze de date existente. De asemenea, avem opţiunea de a limita căutarea noastră prin selectarea fie a unei perioade dorite, fie a unor articole full text (full-text articles) sau reviste şcolare (Scholarly Journals). După ce am dat click pe butonul căutare şi ne-au apărut articolele existente în baza de date, putem marca articolele care ne interesează iar, după aceea, să alegem opţiunea „marked articles" unde putem să printăm , să trimitem prin e-mail sau să exportăm datele.

Căutarea avansată conţine mai multe opţiuni decât precedenta şi este adresată cu precădere utilizatorilor iniţiaţi. După ce am scris cuvântul cheie avem mai multe variante, prin selectarea unor expresii care se află imediat în dreapta spaţiului în care am introdus termenul şi anume: citări şi abstracte, abstracte, text de articol, companie, autor, subiect, locaţie, titlul publicaţiei ş.a. De asemenea, avem posibilitatea de căutare după o singură bază de date sau după baze de date multiple. Desigur, putem să limităm cercetarea prin faptul că putem alege opţiunea de regăsire doar a articolelor full text sau doar a revistelor şcolare.

Accesarea după un anumit subiect presupune intrarea într-un director de subiecte, aceasta devenind mult mai uşoară prin cunoaşterea exactă a subiectului care ne interesează.

Pentru a găsi publicaţiile dorite avem posibilitatea de a selecta opţiunea de afişare a acestora prin apăsarea pe o literă a alfabetului , litera corespunzând iniţialei titlului publicaţiei căutate.

ele mai folosite baze de date Chadwyck-Healey sunt cele referitoare la studii de istorie şi literatură după cum o indică şi statisticile.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Bazele de date Proquest şi Chadwyck-Healey facilitează crearea unor arhive personale de articole, salvarea informaţiilor pe dischetă, transmiterea informaţiilor prin e-mail şi includ servicii de anunţare a noilor apariţii din aria de interes a utilizatorului.

ProQuest se dovedeşte a fi o bază de date practică pentru utilizatorii bibliotecii, deşi unii dintre aceştia, începători fiind, încă nu s-au familiarizat cu serviciile oferite de bibliotecă. Datorită personalului instruit al BCU, aceştia vor putea fi cu uşurinţă familiarizaţi ,ca apoi să poată folosi, la capacitate maximă, toate serviciile oferite.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

METADATA WORKSHOP

Stan Alina

The Online Computer Library Center (OCLC) şi **National Center for Supercomputing Applications (NCSA)** au organizat în martie 1995, la Dublin, Ohio, un atelier numit *„Metadata Workshop"* pentru analizarea problemelor de identificare a informaţiei electronice, la care au participat informaticieni, specialişti în reţele şi biblioteci.

Deoarece Internetul conţine mai multă informaţie decât pot utiliza cei care fac abstracte, indexatorii şi catalogatorii profesionişti, cu sistemele şi metodele existente, s-a căzut de acord că cea mai eficientă metodă este de a permite autorilor şi furnizorilor de informaţie să-şi descrie singuri resursele.

Obiectivul principal al *„Atelierului Metadata"* a fost identificarea şi definirea unui set simplu de elemente pentru descrierea resurselor electronice. Aceste elemente au fost restricţionate în două modalităţi: la elementele necesare pentru descoperirea resursei şi identificarea „documentelor – obiecte" (*„document-like objects"* – **DLO**). De exemplu, versiunea electronică a unui ziar sau dicţionar este un **DLO**. Se consideră că aceste **DLO**-uri sunt cele mai căutate tipuri de resurse.

Participanţii la atelier au stabilit conţinutul intelectual al **DLO**-urilor, în principal textul, şi că metadatele care le vor descrie vor fi asemănătoare cu cele pentru documentele tradiţionale.

Scopul a fost definirea unui set de elemente metadata esenţiale, care să permită autorilor şi furnizorilor de informaţie să-şi descrie singuri lucrările, facilitând interrelaţionarea dintre instrumentele de regăsire a informaţiei.

Astfel a fost stabilit primul set de 13 elemente metadata, numite **Dublin Core Metadata Element Set** (sau pe scurt **Dublin Core**). Acesta a fost propus ca număr minim de elemente metadata necesare facilitării regăsirii **DLO**-urilor într-un mediu de reţea aşa cum este Internetul.

Aceste elemente sunt următoarele:

1. *„Subiectul (tema principală a resursei);*

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

2. *Titlul (numele resursei);*
3. *Autorul (persoana deținătoare a principalei mențiuni de responsabilitate);*
4. *Editorul (editorul sau agenția responsabilă pentru difuzarea resursei);*
5. *Alt agent (persoana sau persoanele, cum ar fi editorul sau traducătorul, care au avut o contribuție intelectuală semnificativă asupra operei);*
6. *Data (data publicării);*
7. *Tipul resursei (genul resursei, cum ar fi roman, poezie sau dicționar);*
8. *Forma (fizică a resursei, fișier Postscript sau fișier executabil Windows);*
9. *Identificatorul (numărul folosit pentru a identifica și a singulariza resursa);*
10. *Relația (relația cu celelalte obiecte);*
11. *Sursa (sursa de proveniență a obiectului);*
12. *Limba (limba conținutului informațional);*
13. *Acoperirea (locația spațială și durata temporară caracteristice obiectului)*".[46]

Tot la acest atelier au fost stabilite principiile de funcționare: descrierea proprietăților intrinseci ale resurselor, extinderea elementelor de descriere (pentru obiecte care nu pot fi descrise printr-un set mic de elemente), independența sintaxei (posibilitatea de alegere a sintaxei corespunzătoare celui care face indexarea), posibilitatea de opțiune pentru anumite elemente ale Dublin Core, repetabilitatea elementelor (autori multipli), posibilitatea de modificare a elementelor în calificative opționale.

Versiunea din anul următor, decembrie 1996, a **Dublin Core** mai cuprinde încă 2 elemente:

1. *„Descrierea (o descriere textuală a conținutului resursei)*
2. *Managementul drepturilor (conținutul acestui document se dorește a fi o legătură (URL) la notița referitoare la copyright)*".[47]

Scopul primului atelier a fost limitat la identificarea semanticii privitoare la descriptorii care ar putea îmbunătăți regăsirea resurselor web. Al doilea atelier a lucrat la conceperea unui model pentru arhitectura diverselor tipuri de pachete de metadate, datorită existenței mai multora independente, în diverse comunități. Al treilea atelier a

---

[46] *Dublin Core Metadata Element Set*, Version 1.1: Reference Description 2003-06-02 http://uk.dublincore.org/documents/2003/06/02/dces/

[47] Ibidem.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

fost centrat pe folosirea **Dublin Core** pentru descrierea imaginilor, iar la cel de-al patrulea atelier, ținut în 1997, în Australia, s-au fixat obiectivele **Dublin Core - 4**:

- "***Structura elementelor***. *Identificarea formală a structurii de elemente este necesară pentru specificarea oricărei sintaxe.*
- ***Extensibilitatea rezultatelor***. *Crearea unor mecanisme care să permită îmbunătățirea fiecărui set nou de elemente.*
- ***Perfecționarea elementelor, clasificarea definițiilor conținutului semantic al elementelor***".[48]

Un rol important în dezvoltarea **Dublin Core** îl deține **Proiectul Nordic Metadata**, prin care se exprimă interesul pentru aplicarea acestei baze de date în țările nordice. Una dintre cele mai importante realizări ale acestui proiect este generatorul **URN** (**Universal Resource Name**). Primul obiectiv a fost dezvoltarea instrumentelor de lucru pentru crearea şi indexarea metadatei bazate pe Core. Documentele au fost publicate pe Web în Finlanda şi Danemarca.

În prezent, ținta Dublin Core s-a extins la includerea resurselor electronice „*off-line*" (care nu sunt în rețeaua Internet) şi a altor obiecte, cum ar fi artefactele din muzee. De asemenea, se doreşte extinderea setului **Dublin Core**, în vederea abordării unor aspecte funcționale noi, altele decât cele de descoperire a resurselor, cum ar fi: controlul arhivării, autentificarea utilizatorilor, mecanisme de plată.

Pentru punerea în practică a conceptelor s-au dezvoltat o serie de proiecte interesante:

- „***Proiectul OCLC de catalogare a Resurselor Internet***, *care doreşte realizarea unei baze de date bibliografice pentru resursele accesibile pe Internet în format USMARC.*
- ***Proiectul American Memory al Bibliotecii Congresului.***
- ***Proiectul eLIB – electronic Library.***
- ***Proiectul DLI – Digital Library.***
- ***CORC (Cooperative Online Resources Cataloguing).***

[48] *Dublin Core Metadata Element Set*, Version 1.1: Reference Description 2003-06-02 http://uk.dublincore.org/documents/2003/06/02/dces/

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

The PANDORA Project *al bibliotecii Naționale a Australiei, care dezvoltă o arhivă electronică numită PANDORA, ce poate oferi accesul la publicațiile australiene online*".[49]

Recent, au fost propuse proiecte referitoare la operația de corelare a metadatelor. Biblioteca Congresului a inițiat un program, care face legătura între trei structuri: **USMARC, Dublin Core și GILS.** Operația de corelare este elementul cheie în crearea unui repertoriu de resurse. Idealul urmărit este acela de a stabili un nivel superior de „*super-metadata*" pentru toate interrelaționările dintre metadate. Astfel, se facilitează posibilitatea de integrare, iar fiecare metadata își păstrează propriul caracter. [50]

Alături de **Dublin Core**, alte seturi de elemente pentru facilitarea regăsirii resurselor multimedia pe Internet sunt **RDF (Resource Description Format)** folosind **XML (Extensible Mark-up Language) și MPEG-7**. De asemenea XML fără RDF, dar folosind **DTD (Document Type Definition** – o gramatică pentru o clasă de documente) poate fi folosită pentru a facilita modelul metadatei.

În prezent, se lucrează la extinderea specificațiilor celor 15 elemente Dublin Core. De exemplu, se poate preciza elementul „*Relație*" care conține informații despre relația dintre 2 documente și care poate fi de mai multe feluri („*este parte a*", „*este brevet al*", „*este format al*"). A fost publicat un prim **set de calificative Dublin Core (Dublin Core Qualifiers – DCq)**. Acesta oferă atribute adiționale necesare pentru indexarea video, incluzând calificativul pentru „relație" menționat mai sus. Se pune deci accentul pe RDF/XML.

MPEG-7 este un standard ISO/IEC dezvoltat de MPEG (Moving Picture Experts Group), comitet care a dezvoltat și alte standarde cunoscute ca MPEG-1, MPEG-2 și MPEG-4 din 1999.

MPEG-7 va specifica un set standard de descriptori care pot fi folosiți pentru a descrie diferite tipuri de informație multimedia. MPEG-7 a standardizat, de asemenea, modalități de a defini descriptori la fel ca și structuri (Description Schemes) pentru

---

[49] *Dublin Core Metadata Element Set*, Version 1.1: Reference Description 2003-06-02 http://uk.dublincore.org/documents/2003/06/02/dces/

[50] CHILVERS, A; FEATHER, J. The management of digital data : a metadata approach. In: *The Electronic Library*, vol. 16, nr. 6, 1998, p.369.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

descriptori şi relaţiile dintre ei. Se adresează aplicaţiilor în care conţinutul audio şi video poate fi depozitat şi care pot opera în medii de timp-real sau nu.

Limbajul care este standardizat să specifice schemele descriptive şi descriptorii în MPEG-7 este numit Description Definition Language (DDL). O structură ierarhică de descriptori şi scheme este folosită pentru a descrie datele multimedia.

MPEG-7 codat în XML[51]

XML (Extensible Mark-up Language) este un model pentru structurarea resurselor electronice. Modelul XML are o modalitate independentă de organizare a datelor, de exemplu documentele text. XML foloseşte textul simplu în acest scop. Este un set de principii care poate fi folosit pentru a desemna aceste elemente.

XML arată ca HTML şi foloseşte taguri (<>) şi atribute (name = „*value*"). Diferenţa este că XML nu specifică înţelesul fiecărui element sau cum ar trebui analizat.

Principiile XML pot fi folosite pentru a descrie organizarea metadatelor în documente XML. RDF foloseşte principiile XML pentru a structura reprezentarea modelelor de date.

RDF (Resource Description Framework) este o bază pentru procesarea metadatelor şi facilitează modalităţi de activare a procesării automate a resurselor electronice.

DC în XML folosind un DTD[52]

În realitate, metadata este un program media foarte popular şi folositor pentru administrarea şi stocarea cunoaşterii în formate eterogene. Datorită compatibilităţii diferitelor tipuri de metadate, acesta este un instrument folositor în crearea unui sistem de cunoştinţe prin integrarea mai multor cunoştinţe conexe. Acest lucru va schimba pozitiv performanţa în procesarea şi distribuirea datelor.

De la an la an, cererea de informaţie creşte şi se diversifică, astfel încât utilizatorul doreşte o informare selecţionată şi pertinentă, într-un minimum de timp şi cu maximum de mijloace. Metadatele au drept scop facilitarea acestor nevoi ale utilizatorului, prin descrierea calitativă şi de conţinut a datelor.

---

[51] *Inventory of Metadata for Multimedia 2.* An introduction to Metadata - 4-12-2000 http://www.surfnet.nl/en/innovatie/

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFIA NAȚIONALĂ

Matei Ana-Maria

*„**Bibliografia națională** este o bibliografie care înregistrează și descrie documente publicate pe teritoriul unei țări sau documente scrise în una sau mai multe limbi ale țării respective."*[53]

Bibliografia națională are rolul de a evidenția lucrări apărute pe teritoriul unei țări, lucrări în limba țării respective, dar apărute peste granițele ei, lucrări realizate de autori ce aparțin ca naționalitate acelei țări, indiferent de locul și limba în care aceștia publică, dar și lucrări despre acea țară și poporul ei.

„Bibliografia națională, în sensul modern al accepțiunii termenului (secolul XVI), era o lucrare realizată de librari, de tipografi specialiști, de oameni ce dovedeau o bună cunoaștere a producției de carte din propria țară, dar și a celei de carte străină, preocupați de popularizarea cărților lor."[54]

La început, ea avea ca scop informarea la zi a cititorilor, scop comercial pentru librari și anticari și completarea fondurilor existente în biblioteci.

Primele forme de bibliografie națională au fost cataloagele de biblioteci, cataloagele de librării, cataloagele de tipografii, cataloagele de edituri și dicționarele. Aceste lucrări aveau rolul de a reflecta în conținutul lor colecțiile de publicații care valorificau patrimoniul documentar; cataloagele de librării sau de edituri mai aveau și rolul de a oferi informații despre cărțile apărute sau care vor apărea.

Cele mai vechi bibliografii naționale au fost: cea realizată în Marea Britanie de John Bale, în 1548, intitulată *Illustrium majoris Britanniae scriptorum summarium* și, apoi, două lucrări franceze; cea a lui Frederic la Croix du Maine, din 1584, apărută la

---

[52] Ibidem.

[53] REGNEALĂ, Mircea. *Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării*, vol. 1, ed.2 a, revăzută și adăugită. București: FABR, 2001, p. 67.

[54] BLUM (r). Vor – und Fruhgeschichte der Nationalen Allegemeinbibliographie. Frankfurt-a.-M., Buchhandler- Vereinigtung, 1965, 80 p.C. r. De l' edition de 1959, apud L.-N. MALCLES. În : Bulletin des bibliotheques de France, 1959, pp. 513-521.- LINDER (L.H.). The rise of current complete national bibliography, New York, Scarecrow Pr., 1959, VII- 290p. C.r. apud L.-N. MALCLES. În : Bulletin des bibliotheques de France, 1960, p. 221-223. apud . MALCLES, Louise- Noelle. *Manuel de bibliographie*. Paris: PUF, 1969, p. 76.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Paris şi intitulată *Bibliotheque francaise*, şi cealaltă a lui A. du Verdier, apărută un an mai târziu, la Lyon, purtând acelaşi titlu. În Germania, a apărut, în 1546 la Frankfurt pe Main şi în 1594 la Leipzig, lucrarea *Messkataloge*.

Bibliografia naţională se clasifică după criteriul temporal în: **bibliografii naţionale retrospective** şi **bibliografii naţionale curente.**

Bibliografia naţională retrospectivă a apărut în momentul în care bibliografia naţională curentă, prin prisma timpului, în 5, 10 sau chiar mai mulţi ani, îşi pierdea actualitatea informaţiilor, pentru că apăreau alte lucrări noi, care trebuiau incluse în noi instrumente de referinţă. Astfel, cei care deţineau cunoştinţe în domeniu şi aveau posibilităţi de realizare a bibliografiilor naţionale au început să cerceteze lucrările apărute cu sute de ani în urmă, pentru a realiza bibliografii naţionale retrospective, în care să evidenţieze şi să valorifice conţinutul informaţional al acelor lucrări, făcându-l astfel cunoscut, nu numai ţării din care proveneau, ci şi străinilor care erau interesaţi.

Bibliografia naţională retrospectivă prezintă operele apărute cu mult timp înaintea publicării respectivei bibliografii. Ea este *„păstrătoare de bogăţii culturale ale ţărilor care le-au produs, păstrează urmă pentru continuatori"*[55], permite vizualizarea acelor vremuri cu moravurile şi obiceiurile lor.

Având mai mult un caracter de inventar, bibliografiile naţionale retrospective au forme de dicţionare alfabetice, signaletice, de autori şi titluri anonime, cronologice şi rareori sistematice.

Bibliografia naţională curentă s-a realizat cu foarte mult efort datorită cercetărilor care trebuiau făcute, pentru că bibliograful care realiza o asemenea lucrare trebuia să fie la curent cu toată producţia de carte din vremea sa.

In 1709, abatele de La Morlière realiza *Almanahul bibliografic pentru 1707* sau *Listă a tot ce se imprimă în fiecare an în regat*. Lucrarea sa nu a avut un răsunet prea important, iar după aceasta, noţiunea de bibliografie naţională franceză a dispărut timp de jumătate de secol până când a fost reluată în forma Bibliotecii Naţionale a Franţei.

Bibliografia naţională curentă nu mai reprezintă, în zilele noastre, singurul instrument de referinţă pentru înregistrarea documentelor naţionale, pentru că există numeroşi furnizori neoficiali de bibliografii (băncile de date ale editorilor, vânzătorilor de

[55] MALCLES, Louise- Noelle. *Manuel de bibliographie*. Paris: PUF, 1969, p. 84.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

cărți, serviciile web), unele biblioteci oferind chiar servicii bazate pe înregistrări CIP (Library of Congres).

De aceea, o bibliografie națională curentă trebuie să îndeplinească anumite funcții majore:[56]

-să ofere informații despre publicațiile curente; pentru că apar tot timpul altele, Agenția Bibliografică Națională trebuie să fie mereu la curent cu producția de documente din acea țară, în acea limbă și despre acea țară și poporul ei;

-să înregistreze producția națională de publicații, să realizeze în timp cât mai scurt posibil notițe bibliografice pentru ca utilizatorii să știe cât mai repede ce documente le sunt necesare;

-să creeze un produs vandabil, prin editarea unei lucrări bibliografice sau realizarea unui CD-ROM sau a unei baze de date cu înregistrări bibliografice;

-să ofere informații la zi despre producția națională de publicații;

-să servească drept instrument de referință pentru achiziții, pentru ca structurile infodocumentare să-și completeze fondurile sau colecțiile cu documente despre care au aflat din bibliografia națională;

-să refolosească înregistrările din bibliografia națională în cataloage locale pentru a populariza producția de publicații a țării și pe plan internațional;

-să refolosească înregistrările în fondul bibliografic comun internațional pentru a face producția de publicații naționale mai bine cunoscută în străinătate, pentru a da posibilitatea altor popoare să se informeze cu mai multă ușurință despre lucrările dintr-o altă țară.

Bibliografia națională trebuie să respecte anumite *caracteristici*[57]*: să apară cu regularitate și la date fixe; să fie asigurată și garantată de instituții bibliotecare de mare prestigiu; să fie completă; să fie prezentată în forme descriptiv-bibliografice științifice.*

Realizarea ei este îngreunată și de apariția documentelor pe suporturi moderne – documente electronice, publicate atât pe INTERNET, cât și pe CD –ROM – oricine putând avea acces la acel document doar prin conectarea la INTERNET, iar urmărirea documentului fiind foarte sinuoasă pentru că există o multitudine de astfel de documente.

---

[56]BEAUDIQUEZ, Marcelle. What will be the Usefulness of National Bibliographies in the Future? În: *IFLA Journal*, nr. 1, 2002, p. 28.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Structurate sistematic, bibliografiile naționale curente cuprind toate domeniile de cunoaștere, evidențiind nivelul cultural al țării, făcându-le mai utile și mai practice pentru fiecare profesie.

„Bibliografia națională rămâne principalul document de înregistrare a producției publicate a unei țări."[58]

Bibliografiile naționale online. In prezent, bibliografia a cunoscut o schimbare majoră, apărând și bibliografii pe suport modern, în rețele online.

Cele mai utilizate suporturi pentru bibliografiile naționale sunt hârtia și CD – ROM – urile.

O bibliografie națională curentă pe INTERNET presupune și **unele avantaje**:[59]

- evitarea costurilor de tipărire și de expediere prin poștă pentru versiunea tipărită;

- îngăduie menținerea unei frecvențe curente care micșorează timpul între publicarea unui material și disponibilitatea înregistrării bibliografice;

- permite arhivarea bibliografiei naționale retrospective pe CD – ROM;

- permite o căutare mai eficientă a documentelor datorită regăsirii mult mai flexibile;

- crește eficiența controlului bibliografic universal, înregistrările fiind încărcate în format MARC sau pe INTERNET, după conversia automatică.

Bibliografiile naționale online au, totuși, **un dezavantaj**: ele nu pot fi păstrate și conservate pe termen lung, de aceea este important să se păstreze și sub formă tipărită.

Bibliografia națională pe INTERNET aduce o *noutate*: aceea că putem observa descrierea bibliografică și putem viziona documentul original.

Există unele agenții naționale bibliografice care fac disponibile bibliografiile naționale online, înregistrările făcându – se în format MARC, apoi fiind trecute în formatul web și încărcate pe INTERNET: Bibliotecile Naționale ale Canadei, Austriei, Kenyei și Iranului, cea din urmă dispunând de o bibliografie națională cu o interfață și în

---

[57] SIMONESCU, Dan. *Curs de teorie a bibliografiei*. București, 1976, p. 138.
[58] BEHREN, Shirley; MCKINLEY, Cynthia; ROBISON, Peter. Viitorul bibliografiilor naționale. În : *Biblioteconomie: culegere de texte prelucrate*, 35, nr.2, 1999, p. 5 – 9.
[59] BEAUDIQUEZ, Marcelle. *Op. cit*, p. 29.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

alfabetul latin şi în cel persan. Biblioteca Națională a Germaniei şi cea a Elveției au făcut şi ele încercări şi chiar au realizat bibliografii naționale online.

Bibliografia națională are o importanță şi o valoare deosebite pentru că ea oferă o imagine a puterii de realizare a unui popor, ea prezintă modul în care poate fi percepută o țară la nivel cultural şi informațional de către alte popoare.

„Bibliografia este o artă şi o ştiință, de asemenea. Arta este cea a înregistrării cărților, ştiința, necesară ei este cea a producției de cărți şi a înregistrărilor lor existente."[60]

Bibliografia națională este un martor al faptului că documentele există. Bibliografia națională ar trebui să fie aranjată într-o formă cât mai plăcută pentru utilizatori, să fie organizată în serii diferite pentru fiecare tip de document, să ofere cât mai multe puncte de acces utilizatorilor, pentru a-i ajuta la scurtarea timpului de căutare a documentelor, să fie prezentată în cât mai multe suporturi posibile, nu numai în forma tipărită, ci şi pe CD-ROM şi pe INTERNET, pentru a putea fi accesată de oriunde, nu doar dintr-o bibliotecă.

BIBLIOGRAFIE:

BALSAMO, Luigi. *La Bibliografia*: Storia di una tradizione. Florența;1984. 167 p.

BALSAMO, Luigi. *Introduzione alla bibliografia*. Florența:Modena. 1978. 148 p.

MALCLÈS, Louise-Noëlle. *Manuel de bibliographie*. Paris: Puf, 1969. 368 p.

PREVOTEAU, Marie-Hélène; UTARD, Jean Claude. *Manuel de bibliographie generale.* Paris: Edition du Cercle de la Librairie, 1995.

IFLA Journal, 28, 2002.

Biblioteconomie: culegere de texte prelucrate, 35, 1999.

[60] ESDAILE, Arundell. *A Student' s Manual of Bibliography*. 3 rd ed. London: George Allen& Unwin LTD.& The Library Association, 1954, p. 17.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ MODERNĂ

Butnaru Anca

Bibliografia Românească Modernă : 1831 – 1918, continuarea Bibliografiei Românești Vechi : 1508 - 1830, este o lucrare de o vastă întindere, utilă atât pentru cercetarea ştiinţifică cât şi pentru obţinerea unor informaţii suplimentare despre autorii unor documente. Din punct de vedere bibliografic, sunt bibliografii retrospective şi conţinutul lor este de neprețuit, fiind şi mărturii care atestă schimbările survenite în limba română literară de-a lungul timpului.

Cei doi mari creatori ai sistemelor moderne de bibliografie, Ioan Bianu şi Nerva Hodoş, au prezentat în cadrul prefeţei Bibliografiei Româneşti Vechi circumstanţele care au dus la hotărârea luată de Academia Română potrivit căreia Ioan Bianu a primit sarcina realizării unei bibliografii ştiinţifice cu privire la România. Astfel, planul Bibliografiei cărţilor româneşti vechi cuprindea etapele de înregistrare a cărţilor apărute între anii 1508 şi 1830.

Cărţile erau înregistrate indiferent dacă erau publicate la noi sau în afara hotarelor, singurele condiţii fiind ca acestea să fie scrise în limba română, sau de români în alte limbi. Anul în care a apărut primul volum din cele patru a fost, nu întâmplător, cel al apariţiei *Liturghierului lui Macarie* (1508).

Se poate ca alegerea anului 1830 să fie explicată de faptul că un an mai devreme au apărut primele ziare româneşti, începând astfel epoca modernă din punct de vedere informaţional.

S-a recurs la realizarea unei bibliografii care să conţină doar cărţile, pentru că deja A. Pop avusese iniţiativa unei bibliografii a periodicelor[61], almanahurilor, calendarelor, revistelor, apărută în 1889.

Au existat numeroase piedici în calea ducerii la bun sfârşit a acestor grandioase opere, deoarece la acea vreme Biblioteca Academiei nu dispunea de resursele necesare.

---

[61] HODOŞ, Nerva, SADI IONESCU, Al.. *Bibliografia periodicelor româneşti (ziare, reviste, gazete)*. Bucureşti: Academia Română, 1913.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Cu timpul, numărul de lucrări a crescut, iar abia în timpul celui de-al doilea război mondial George Băiculescu a realizat schița actuală a Bibliografiei Românești Moderne.

Academia Română a trebuit să aibă fondurile necesare, care nu au fost deloc de neglijat. Biblioteca sa a furnizat aproximativ 80% din cărțile bibliografiate, restul de documente fiind cele ale bibliotecilor din București și din țară.

Titlurile preluate din alte publicații neidentificate sunt trecute cu asterisc. Alături de informația suplimentară, descrierea cuprinde și informații privind conținutul documentului, edițiile sale, titlul, istoria sa, existența sa în indexuri sau în liste bibliografice, precum și eventualele surse bibliografice, care au fost folosite pentru realizarea descrierii.

Atât în **Bibliografia Românească Veche** cât și în **Bibliografia Românească Modernă**, sunt respectate criteriile de înregistrare a publicațiilor din planul lui Ioan Bianu din 1895. Criteriile sunt cel al limbii, cel etnic și cel teritorial. În cazul criteriului teritorial, s-a hotărât ca materialul în limbile maghiară și germană, ce a fost imprimat în Transilvania până în 1918 inclusiv, să apară într-un supliment care să fie elaborat de filiala din Cluj a Academiei Române. Unul din motivele pentru care s-au menținut aceleași criterii este și dorința de a nu se da un caracter hibrid repertoriului bibliografiei.

Bibliografia Românească Modernă este realizată conform normelor **ISBD(M)**, pe când **Bibliografia Românească Veche** are drept normativ al descrierii **ISBD(A)**. Cele două diferă totuși prin modul în care sunt ordonate descrierile bibliografice. În BRV ele sunt așezate cronologic, iar la sfârșitul fiecărui tom se regăsesc într-un indice alfabetic, pe când în BRM structurarea s-a făcut în ordine alfabetică.

Elementele redacționale ale cărții moderne se aseamănă din multe puncte de vedere cu cele ale cărții de patrimoniu de la începutul secolului XIX , deoarece pe atunci nu existau definiri concrete pentru pagina de titlu, subtitlu, loc de apariție, an de apariție, tipografie etc.

Bibliografia Românească Modernă a apărut între 1984 și 1996 la București, la Editura Științifică și Enciclopedică, fiind constituită din patru părți, toate având o structură asemănătoare.

-Volumul I (A-C) a apărut în 1984. Prezintă o prefață de Gabriel Strempel, o introducere, abrevieri, o listă a bibliotecilor care au colaborat la completerea bibliografiei,

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

o listă a publicațiilor consultate (cărți și articole din periodice), o listă a siglelor periodice și una a autorilor colectivitate.

-Volumul II (D-K) a fost publicat în 1986.

-Volumul III (L-Q) a fost editat în anul 1989.

-Volumul IV (R-Z) a apărut în 1996.

Modul în care au fost realizate notițele bibliografice a fost stabilit în 1957. Descrierea principală pentru un document este făcută după pagina de titlu[62]. Astfel, *descrierea bibliografică* propriu-zisă conține:

- Titlu, subtitlu, elemente care întregesc titlul și autorul;
- Mențiunea de ediție și volume;
- Datele editoriale: localitatea și denumirea editurii urmate de numele tipografiei[63] între paranteze rotunde și de anul de apariție;
- Formatul între paranteze rotunde, numărul de pagini, mențiunea materialului ilustrativ (ilustrații, planșe, tabele, hărți) și a prețului;
- Cota cărții alături de menționarea numelui localității și a bibliotecii, dacă documentul nu provine din fondurile Bibliotecii Academiei Române;
- Adnotarea este facultativă. Este obligatorie doar în cazurile în care ea este, în mod firesc o completare a descrierii. Ea poate conține: caracterul limbii în care a fost redactat documentul, deosebirile dintre copertă și pagina de titlu, numele autorilor traduși sau utilizați pentru prelucrări, dacă nu apar pe pagina de titlu, sursele care au fost utilizate pentru completarea descrierii etc.

Pe baza descrierii principale se face *descrierea secundară*. Aceasta se folosește pentru alte poziții din repertoriu și conține doar datele strict necesare identificării, când documentul apare cu mai multe vedete.

O carte a cărei descrieri este completă se înregistrează în cadrul bibliografiei o singură dată. În cazul în care aceasta are mai mulți autori, ea se înregistrează la primul autor iar pentru ceilalți autori se realizează trimiteri. Trimiterile se fac de regulă de la o

---

[62] În cazul în care aceasta lipsește, descrierea se face după copertă, pagina de titlu falsă, după titlul de la începutul textului etc. Toate elementele care nu sunt luate de pe pagina de titlu se trec între paranteze drepte.

[63] Numele tipografiei este precedat și de cel al localității dacă acesta este diferit de al editurii.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

vedetă la alta, de la titlu la vedetă, de la un titlu la altul, pentru pseudonime, sau pentru operele cu autori identificați ulterior etc.

O trimitere cuprinde elementele necesare pentru identificarea cărților: numele coautorului, vedeta, urmate de mențiunea *„vezi''* și numele autorului la care se trimite, titlul cărții și, în cazul în care există, volumul și anul de editare. Astfel, se fac trimiteri și pentru prefațatori, traducători, ilustratori sau editori.

Descrierile provizorii sunt realizate pentru cărțile cunoscute doar din diferite surse. Cartea românească modernă este imprimată cu caractere chirilice sau cu alfabet în tranziție iar în descrierea bibliografică se aplică transcrierea fonetică a cuvintelor (conform pronunției limbii noastre). Aici apare o ambiguitate[64], deoarece nu se precizează căror reguli de pronunție se conformează aceasta, cele actuale sau cele de pronunție din secolul XIX.

Pentru realizarea notițelor bibliografice sunt necesare mai multe etape[65]:

- trebuie făcute cercetări pentru completarea datelor strict necesare, dacă ele lipsesc. Asemenea cazuri se întâlnesc când autorii nu sunt identificați, pseudonimele sau inițialele sunt de nedescifrat, prelucrările și traducerile au neidentificați autorii și titlul original, nu sunt cunoscute locurile de apariție, datările unor documente etc.;

-descrierea bibliografică a documentului trebuie făcută cât mai complet (cel mai bine după carte);

- redactarea fișelor provizorii;

- realizarea de fișe secundare, de trimitere și de orientare;

- organizarea[66] fișelor după multiplicarea lor;

- redactarea și completarea continuă a bibliografiilor de la baza cercetărilor referitoare la cartea românească.

Completarea bibliografiei se realizează pe două căi: prin confruntarea materialului cules cu cataloagele principalelor biblioteci din țară și prin cercetarea izvoarelor bibliografice.

---

[64] MICLE, Maria. Observații privind descrierea cărții românești moderne. În: *Biblioteca* , nr. 4, 2003, p.116
[5]BĂICULESCU, George. Bibliografia cărții românești moderne. Principii și metode. În: *Revista bibliotecilor*, 26, nr 3, martie 1973, p. 137.

[66] Fișele sunt organizate în cinci mari grupe: topografic (după cotă, instrument de control); alfabetic (după autor sau titlu; cronologic ; geografic (după localități și în localitate după tipografie); după colecții.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Totuşi, nu de multe ori au apărut dificultăţi în identificarea documentului, deoarece transcrierile paginilor de titlu sunt diferite, variind de la bibliotecă la bibliotecă. Astfel, cel mai bine ar fi să se transcrie întocmai fără nici un fel de adaptare la norme în vigoare.

Se întâlnesc şi situaţii[67] problematice în cadrul zonelor ISBD(M):

În zona titlului şi a menţiunii de responsabilitate.

Apar cazuri când caracterele tipografice ale titlului şi ale subtitlului nu se diferenţiază clar, sau chiar autorul este greu de identificat:

Pentru ca utilizatorul să primească o informaţie bibliografică completă, chiar şi în cazul titlurilor şi subtitlurilor lungi, se vor respecta regulile ISBD(A) şi nu cele ISBD(M)[68].

În situaţia în care avem un titlu paralel, întotdeauna se scrie primul cel de pe pagina din dreapta.

În zona adresei bibliografice.

Locul tipăririi este de multe ori notat în diferite variante în funcţie de carte, transcrierea făcându-se în forma ortografică şi gramaticală a cărţii. Aceasta este însoţită de notarea [i.e. +numele actual al localităţii] şi este în concordanţă cu normele ISBD(M).

Bucuresci, Buccuresci [i.e. Bucureşti]

Nu întotdeauna s-a făcut distincţia clară între editură şi tipografie –cuvântul "editură" a început să fie utilizat abia pe la sfârşitul secolului XIX. Astfel, se foloseşte notaţia [s.n] pentru editură iar pentru tipografie se folosesc parantezele rotunde.

Bucuresci [i.e. Bucureşti] :[s.n.],1865 (Imprimeria statului).

Au existat cazuri când datele editoriale au fost completate şi în cazul în care nu au fost menţionate pe carte. Pentru ca documentul să nu rămână nedatat, acestea s-au aproximat. Pentru documente ale aceluiaşi autor, se recurge, în primul rând la ordonarea

[67] MICLE, Maria. Observaţii privind descrierea cărţii româneşti moderne. În: *Biblioteca*, 14, nr.4, 2003, p. 117.

[68] În cazuri excepţionale sunt permise omiteri ale unor anumite părţi din titluri sau subtitluri

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

cronologică pentru cele ale căror date de apariție se cunosc, apoi se menționează cele ale căror date nu au putut fi aproximate.

În zona colațiunii.

În situațiile în care nu există căsuța tipografică, numărul total de pagini are în vedere întreg textul tipărit. Foile netipărite de la începutul cărții au fost menționate cu "+", urmate fiind de paginile (1f + 45 p.). Pentru paginile numerotate cu cifre romane s-a procedat în acelaşi fel. (XXX + 453 p.)

În zona notelor.

La cartea românească modernă sunt importante notele referitoare la caracterele folosite în redactarea documentului (scriere cu alfabet în tranziție, alfabet chirilic etc.).

Ordinea notelor este cea prevăzută de normele ISBD(M).

Acestor patru volume ale BRM li se va adăuga un al cincilea care va avea rolul pe care l-a avut Tomul IV al BRV ce conținea "adăugiri şi revizuiri".

Lucrarea, prin complexitatea sa şi volumul de informație oferit, a fost apreciată foarte mult şi a primit chiar premiul "Nicolae Iorga" al Academiei Române pe anul 1984. În prezent, bibliografii Academiei Române lucrează la realizarea **Bibliografiei Româneşti Contemporane: 1919 – 1952**, lucrare care încheie seria Bibliografiei Retrospective Româneşti.

BIBLIOGRAFIE:

ŞTREMPEL, Gabriel. *Bibliografia Românească Modernă*, vol.1-4. Bucureşti: Editura Academiei,1984-1996.

BIANU, Ioan; HODOŞ, Nerva; SIMONESCU, Dan. *Bibliografia Românească Veche*: 1508-1830, 4 volume. Bucureşti: Ediţiunea Academiei Române, 1930-1994.

THEODORESCU, Barbu. *Istoria bibliografiei române*. Bucureşti: Editura Enciclopedică, 1972, 432 p.

CARDAŞ, Gh. *Tratat de bibliografie*. Bucureşti: Tipografia Bucovina, 1931, 392 p.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFIA NAȚIONALĂ BRITANICĂ PE SUPORT CD-ROM

Niță Andreea Alexandra

Prima ediție a **Bibliografiei Naționale Britanice** a fost publicată de către Biblioteca Națională Britanică, British Library, pe 4 ianuarie 1950 și cuprindea doar 25 de înregistrări de cărți și seriale. În introducere se specifica faptul că *„o bibliografie națională și un serviciu central de catalogare pentru Marea Britanie au constituit de mult timp dorința bibliotecarilor și se speră ca Bibliografia Națională Britanică, a cărei carieră începe cu acest număr, va fi mijlocul de realizare a amândurora"*[69]. Scopul original al **Bibliografiei Naționale Britanice** a fost acela de a oferi o înregistrare bibliografică completă și valabilă a publicațiilor apărute pe teritoriul Marii Britanii și al Irlandei, pentru a sprijini achiziția, referințele și catalogarea în biblioteci.[70]

În prezent, **Bibliografia Națională Britanică** apare sub egida Serviciului Bibliografic din cadrul Bibliotecii Naționale Britanice și este publicată săptămânal.

Bibliografia Națională Britanică (BNB) pe CD-ROM a apărut în anul 1989 și conține 1.3 milioane de înregistrări MARC create de către Biblioteca Națională Britanică, British Library. Înregistrările bibliografice din perioada 1950-1985 sunt cuprinse pe două CD-ROM-uri și totalizează aproape un milion de înregistrări. Acestea sunt introduse în ordine cronologică: primul CD-ROM cuprinde înregistrările din anii 1950-1976, iar al doilea pe cele din anii 1977-1985. Cel de-al treilea CD-ROM cuprinde înregistrările din 1986 până în prezent. Noile înregistrări sunt introduse pe CD-ROM lunar.

Înregistrările din **BNB** pe CD-ROM sunt curente. Datele introduse sunt bazate pe formatul UKMARC. Există 25 de moduri diferite de căutare a înregistrărilor, care acoperă toate câmpurile și subcâmpurile formatului UKMARC.[71]

---

[69] The British National Bibliography. Apud: *The British Library Bibliographic Services Newsletter*, nr. 46, June 1988.

[70] Ibidem, p.1.

[71] SMITH, Robert. Compact National Bibliographies?: CD-ROM as a distribution medium for bibliographic records. În: *Catalogue & Index: Periodical of the Library Association Cataloguing and Indexing Group*, nr. 96-97, Spring/Sum. 1990, p. 10.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

În urma unei căutări, înregistrările sunt afişate în două etape. În prima dintre acestea, ele apar în formă de înregistrări scurte, ce conţin informaţii despre autor, titlu, anul publicării şi numărul de control al înregistrării, care este de obicei numărul ISBN, dar poate fi şi cel dat de BNB. Înregistrările sunt regăsite în ordine alfabetică după autor, apoi după titlu.[72]

A doua etapă este cea a înregistrărilor complete. Acestea sunt oferite în cinci formate:

MARC – este înregistrarea întreagă BNB-MARC. Sunt prezente toate câmpurile disponibile, inclusiv toţi autorii, titlurile, subtitlurile, informaţiile de publicare, descriptorii de subiect, intrări adăugate, note şi referinţe. Înregistrările MARC sunt gândite pentru a fi folosite în cataloage computerizate şi pot fi salvate pentru a fi folosite în sistemele locale de bibliotecă;[73]

MARC custom – este acelaşi cu formatul MARC, dar se regăsesc doar câmpurile alese de utilizator în timpul procedurii de instalare. Poate fi redefinit doar reluând instalarea CD-ROM-lui;

Fişa de catalog – afişează înregistrările în formatul utilizat în versiunea tipărită a BNB;

Format detaliat – afişează întreaga înregistrare, cu un descriptor de conţinut pentru fiecare câmp. Acest format facilitează înţelegerea înregistrărilor complete chiar şi de către utilizatorii care nu au cunoştinţe despre formatul MARC;

Format custom – asemănător cu formatul MARC, cu deosebirea că afişează descriptorii de câmpuri folosiţi în formatul detaliat, fiind o versiune obişnuită a acestuia. Câmpurile care vor fi afişate sunt alese în timpul instalării.

Deşi programul este accesibil în mai multe limbi (engleză, franceză, germană şi italiană), înregistrările vor apărea tot în limba engleză.

Programul de regăsire a BNB pe CD-ROM este conceput de Online Computer Systems, Inc., fiind folosit pentru cele mai mari cataloage şi bibliografii naţionale europene. Programul nu este complicat, dar este foarte puternic. O versiune a acestuia a

[72] *BNB on CD-ROM: user manual*. The British Library: August 1996, p. 31.
[73] Idem, *Op. cit*, p. 34.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

fost folosită pentru Books in Print Plus şi catalogul pe subiecte CDMARC al Bibliotecii Congresului. [74]

Există două moduri de accesare a acestei baze de date: opţiunile SEARCH şi BROWSE.

Prima opţiune, SEARCH, oferă posibilitatea de a face căutări specifice prin intermediul punctelor de acces şi al termenilor de indexare, corelaţi prin operatori booleeni. Există 25 opţiuni de căutare, printre care: cuvânt cheie inclus în titlu, an de publicare, număr de control, autor etc. Este posibilă, de asemenea, căutarea concomitentă în mai multe indexuri.

Opţiunea BROWSE oferă posibilitatea de a opera căutarea în 12 indexuri, inclusiv în indexuri de autor, titlu, cuvinte cheie, ISBN. Aceasta poate fi foarte utilă atunci când utilizatorul nu cunoaşte cu exactitate numele căutat sau atunci când doreşte să vadă termenii de indexare folosiţi, deoarece are la dispoziţie o listă de puncte de acces din care îşi poate alege termenii de căutare. Pentru a efectua o căutare mai specifică, pot fi combinaţi termeni din diferite indexuri.

Folosind opţiunea NEW RECORDS într-o anumită versiune, utilizatorul BNB pe CD-ROM poate căuta numai acele înregistrări adăugate de la precedenta versiune. Astfel, BNB pe CD-ROM este un mijloc eficient de a fi pus la curent cu ce a fost publicat în Marea Britanie într-un anumit domeniu.

Un alt mod de a căuta înregistrările de pe acest CD-ROM este căutarea după numărul ISBN. Aceasta este extrem de utilă în retroconversia de catalog şi/sau pentru proiecte de catalogare.[75] Utilizatorul poate, de asemenea, să scaneze codul de bare de pe document, introducându-l direct în opţiunea SEARCH. Această facilitate poate grăbi regăsirea înregistrării şi are avantajul că exclude posibilitatea introducerii greşite a numărului ISBN.

Indicaţiile din programul BNB sunt uşor de urmărit de utilizator şi întreg programul este eficient şi are o interfaţă foarte prietenoasă.

Scopul original al publicării BNB pe CD-ROM a fost acela de a facilita descărcarea de înregistrări bibliografice dintr-o bibliografie naţională pe CD-ROM într-un sistem local

---

[74] JACKSON, Kathy. Diskware. În: *CD-ROM Professional: The Magazine For CD-ROM Publishers And Users*, vol. 3, nr. 5, Sept. 1990, p. 111.

[75] HAMILTON, Gilian. British Library BNB on CD-ROM v3.0: a review. În: *Aslib Information*, vol. 20, nr. 11/12, Nov/Dec 1992, p. 425.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

de bibliotecă, prin mijloace automatice.[76] Baza de date pe suport CD-ROM a fost însă percepută de utilizatori ca fiind un instrument multi-funcțional, ce poate fi folosit pentru verificarea înregistrărilor bibliografice, lucrări de referință şi conversii de cataloage.[77]

[76] ELLIOT, James. The Use of CD-ROMS as a Source of Catalogue Records in the European Community: report of a survey. În:*Catalogue & Index: Periodical of the Library Association Cataloguing and Indexing Group*, nr. 112, Summer 1994, p. 1.
[77] Idem. *Op. cit.*, p. 3.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFIA NAȚIONALĂ DANEZĂ

Fortin Simona

În Danemarca, realizarea **Bibliografiei Naționale** se realizează de către **Centrul Bibliografic Danez (DBC)** și de **Biblioteca Regală (Black Diamond)**, majoritatea cerințelor fiind îndeplinite de către **DBC**. Acesta înregistrează datele bibliografice privitoare la :

- *Indexul recenziilor daneze;*
- *Indexul articolelor daneze;*
- *Bibliografia Națională Daneză, înregistrări video;*
- *Bibliografia Națională Daneză, cărți;*
- *Bibliografia Națională Daneză, înregistrări audio;*
- *Bibliografia Națională Daneză, înregistrări muzicale;*
- *Lista cărților din Groenlanda.*

De câțiva ani, **DBC** a început să înregistreze și documente în format electronic, această activitate purtând sigla **Indoreg** (INternet DOcument REGistration Report).

Biblioteca Regală *(***Black Diamond***)* înregistrează datele bibliografice privitoare la:

- *Bibliografia Națională Daneză, seriale;*
- *Dania Poliglotta;*
- *Impresse Publica Regni Danici;*
- *Index Translatorium;*
- *Bibliografia Națională Daneză, materiale cartografice;*
- *Bibliografia Națională Daneză, muzică.*

Centrul Bibliografic Danez își execută partea din Bibliografia Națională în acord cu *Înțelegerea cu privire la* **Bibliografia Națională Daneză** semnată în 1991 cu *Ministerul Culturii Danez*. Acest acord stipulează următoarele cerințe:

- Ce date să fie înregistrate;
- Ce reguli de catalogare, de clasificare și de indexare trebuie aplicate;

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

- cooperare şi o înţelegere între **Biblioteca Regală** şi **Centrul Bibliografic Danez** cu privire la înregistrări şi la schimbul de publicaţii şi documente;
- Care este termenul limită, ce trebuie respectat, pentru înregistrarea cărţilor;
- Cum trebuie **Centrul Bibliografic Danez** să înmagazineze datele bibliografice naţionale;
- Care sunt obligaţiile **DBC**;
- Drept de autor şi de folosire a datelor bibliografice daneze.[78]

Indexul recenziilor daneze conţine referinţe de la 8 mari ziare daneze şi de la aproximativ 800 de periodice daneze. Sunt înregistrate recenziile cărţilor publicate, ale filmelor, ale spectacolelor de teatru şi ale expoziţiilor. Acest index este publicat numai în format electronic: *Baza de date a recenziilor* şi apare din anul 1990 (conţine aproximativ 95.000 de referinţe). Baza de date este actualizată zilnic şi se măreşte cu aproximativ 18.000 de refeinţe în fiecare an.

Indexul articolelor daneze are în vedere 8 mari ziare daneze şi de la aproximativ 800 de periodice daneze. Criteriile selecţiei sunt: articolele profesionale, interviurile şi sumarele întâlnirilor ştiinţifice şi profesionale. Indexul este publicat numai în format electronic: *Baza de date – Articole* şi conţine indexul articolelor daneze încă din 1981, având aproximativ 500.000 de referinţe. Baza de date este actualizată zilnic şi se măreşte cu aproximativ 30.000 de refeinţe în fiecare an. Există şi pe CD-ROM: *Baza de date – Articole pe CD-ROM* (*Artikelbasen på CD-ROM*).

Bibliografia Naţională Daneză, înregistrări video datează din anul 1984. Acum sunt aproximativ 600-700 de înregistrări anuale şi este publicată numai în format electronic: *Baza de date Dan-Bib*. Pe CD-ROM poartă numele de *Catalog de bibliotecă şi Bibliografia Naţională*.

Bibliografia Naţională Daneză, cărţi înregistrează cărţile şi serialele publicate în Danemarca. Microformatele, cărţile electronice şi serialele pe CD-ROM sunt înregistrate începând cu 1 ianuarie 1996. Actualmente, se fac 17.000 de înregistrări anual, dar numărul lor este într-o continuă creştere. Este publicată şi în format electronic: online în baza de date DanBib din 1970 şi pe CD-ROM.

---

[78] Conform www.dbc.dk, [citat 2.01.2004]

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Bibliografia Națională Daneză, înregistrări audio se bazează pe acele înregistrări sonore în care muzica nu se situează pe primul loc, înregistrări produse de și pentru publicațiile daneze. Înregistrările au luat ființă în anul 1982 și sunt aproximativ 2.500 pe an, numărul lor fiind într-o continuă creștere.

Bibliografia Națională Daneză, înregistrări muzicale este o înregistrare discografică ce țintește spre perfecțiune prin încercarea de acoperire a întregului domeniu. Cantitatea de înregistrări a crescut în ultimii ani, pe viitor așteptându-se la 1.700-1.800 de titluri pe an.

Bibliografia Națională Daneză, înregistrări muzicale se publică numai în format electronic: online în baza de date BanBib din 1987 și pe CD-ROM.

Lista cărților din Groenlanda este registrul publicațiilor apărute în Groenlanda, ca de altfel și publicațiile în groenlandeză și lucrările originale ale autorilor originari din Groenlanda publicate în afara țării. Înregistrările sunt modeste: aproximativ 100 de an. **Lista cărților din Groenlanda** este publicată, în prezent, ca parte integrantă din **Bibliografia Națională Daneză, cărți** într-un registru anual. Forma celor două este asemănatoare.

Biblioteca Regală (Black Diamond), având funcția de **Bibliotecă Națională a Danemarcei**, deține o deosebită colecție de publicații daneze. Încă din 1700 le-a impus editurilor să dea, sub forma depozitului legal, un număr de copii ale tuturor publicațiilor apărute în Danemarca și în alte țări despre Danemarca. Din 1997 legea stipulează și lucrări electronice publicate pe CD-ROM și pe Internet.

Departamentul de Manuscrise deține cea mai mare arhivă daneză de literatură, **Departamentul Hărți și Fotografii** are rol de arhivă națională de hărți și de fotografii, la fel ca și în cazul **Departamentului Muzică și Teatru,** în ceea ce privește muzica daneză.

Biblioteca Regală (Black Diamond) deține:

- 4,7 milioane de cărți, de publicații seriale, incluzând 4. 500 de incunabule;
- 155. 000 de manuscrise;
- 281.000 de itemi despre muzică;
- 455.000 de microformate;
- 22.000 de documente audio-vizuale;
- 11,2 milioane de documente grafice;

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

- 275.000 de documente cartografice;
- 6,2 milioane de pamflete daneze;
- 15.000 de documente electronice fulltext;
- 59.000 de imagini digitale.

Una din sarcinile principale ale unei biblioteci este aceea de a securiza şi de a conserva colecţiile pentru posteritate şi, de asemenea, de a-i oferi utilizatorului cel mai bun acces la documentele şi la bazele de date existente.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFIA LOCALĂ - SUBSISTEM AL BIBLIOGRAFIEI NAȚIONALE

Poenar Gabriela

„Ne place tuturor să evocăm figurile proeminente, de mare notorietate ale culturii, științei și literaturii române. Dar se cuvine să nu uităm că principii spiritualității noastre au avut de cele mai multe ori in spatele lor armata modestă a păzitorilor și administratorilor patrimoniului național de cărți, documente, manuscrise, stampe, hărți, pe bibliotecarii, bibliografii, documentariștii, muzeografii și specialiștii in arhive istorice, fără care propășirea cunoașterii și creației științifice ar fi de neînchipuit."

Virgil Cândea

Bibliografia locală reflectă publicațiile editate într-o zonă geografică restrânsă (județ sau altă unitate administrativă), fiind un instrument de completare a bibliografiei naționale. Are ca sferă de investigație teritoriul actual și istoric, după subiect, dezvoltare socială, politică și culturală.

Valoarea bibliografiei locale nu se reduce numai la informarea și comunicarea referințelor, ci are implicații și în:

- *completarea colecțiilor;*
- *schimbul de dublete între bibliotecile județene;*
- *semnalarea activității personalităților locale;*
- *punerea în aplicare și fluentizarea legii depozitului legal județean;*
- *constituie o metodologie eficientă de gestionare și conservare a documentelor provenite din depozitul legal central;*
- *comunicarea materialelor din plan central pe plan local;*
- *relația bibliografiei locale cu cartea de patrimoniu și bibliofilia;*

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

- *stabilirea importanței revistelor școlare sau a publicațiilor propagandistice și dacă trebuie menționate în bibliografia locală;*
- *selectarea informațiilor;*
- *stabilirea statutului „documentelor de arhivă" din Biblioteca Județeană și filiala locală a Arhivelor Statului*"[79].

Bibliografia locală ține o evidență informațională și documentară cât mai completă din perspectivă actuală și retrospectivă a producției teritoriale și tipografice ***din*** și ***despre*** județ, incluzând toate tipurile de suporți.

Urmărind localizarea, înregistrarea, sistematizarea și valorificarea datelor în scopul informării, cercetării și documentării, bibliografia locală presupune combinarea mai multor factori: *„stabilirea posibilităților reale care stau la baza realizării ei, segmentele de activitate abordate, baza documentară, resursele umane și financiare*[80]". Luând spre exemplificare și analizare **bibliografia locală realizată de Biblioteca Centrală regională Târgu- Mureș**, observăm că ea vizează geografia regiunii, ramurile economiei, istoria, tradițiile culturale și literare. Aceasta cuprinde două părți:

1) tot ce s-a scris despre regiune, indiferent dacă s-a tipărit într-un mediu intern sau extern;
2) tot ce s-a tipărit în regiune, indiferent dacă se ocupă sau nu de regiune.

Prima parte cuprinde publicații locale cu valoare istorică (Iozef Vass. **„Ardealul sub români".** Cluj: 1863; Erno Eber. **„Lupta raselor"**. Budapesta: 1905; Istvan Fodor. **„Colecție monografică"**; Colecția **„Călătorii patriei noastre in Ardeal"**; **„Arhitectura Curiosa Nova"**. Nurenberg, sec XVIII) și materiale literare și folcloristice cu specific maghiar. Bibliografia are un caracter de recomandare științifică, cu *„ordonare după subiect, de la general la particular, atât ca localizare geografică (organizare după ținuturi), cât și de conținut*"[81].

Efortul întocmirii unei bibliografii locale parțiale (bibliografia periodicelor), precedat de cel al întocmirii unui catalog complet în 1956, nu s-a materializat din cauza

---

[79] ZAMFIR, C.D. Bibliografia locală. În: *Probleme info-documentare*, nr.3-4, 1994, p.117.
[80] PETRESCU, Victor. Bibliografia locală. În: *Biblioteca și societatea*. București: Ager, 2001, p.60.
[81] RING, Mina; BARTOK,V. Bibliografia locală și bibliografia Regiunii Autonome Maghiare. În: *Prima sesiune științifică de bibliologie și documentare*. București: Editura Academiei, 1957, p.140.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

lipsurilor din colecție, a inexistenței unui depozit legal pentru bibliotecă și absenței unei înregistrări stricte a tuturor materialelor intrate.[82]

Seria **„Bibliografii mureșene"**, tipărită între 1995-2001, cuprinde patru ???? bibliografii: **„Bibliografia publicațiilor periodice curente 1989-1994"** (realizată de Fulop Maria), **„...1995-2000"** (Anna Vintilă). Volumul retrospectiv **„Publicații periodice mureșene, 1795-1972"**, realizat de Dimitrie Poptămaș și Mozes Julia, descrie 547 de titluri și reflectă 177 de ani de activitate publicistică în județul Mureș.

Alte instrumente de informare cu funcție de bibliografie locală sunt:

- „**Bibliografia cărților, albumelor, hărților editate in județul Mureș, între anii 1990-1995**" (Fulop Maria);
- „**Scriitori români mureșeni: dicționar bibliografic**". Prezintă 221 de scriitori care au trăit și au creat între 1754 și 2000. A fost realizată de Ana Cosma și Anna Vintilă;
- „**Catalogul cărților tipărite in secolul al XVI-lea din Biblioteca Teleki-Bolyai**", editat în 2001 de Sebestyen Spielman Mihaly, Ambrus Hedvig, Ovidia Mesaros;.
- „**Catalogul contelui Teleki**" (4volume);
- „**Catalogul incunabulelor din Biblioteca Teleki-Bolyai**" menționează 70 de incunabule;
- „**Vechi ex-librisuri din Biblioteca Teleki-Bolyai**";
- albumul „**Județul Mureș**" (1997) realizat de Mihai Mircea;
- ghidul fotografic bilingv român-maghiar și german-englez: „**Târgu-Mureș**" (1998).

Ca activități de viitor, **Biblioteca Județeană** are în vedere elaborarea unor noi lucrări bibliografice ca:

- volumul „**Bibliografia cărților: 1996-2000**", continuare a seriei „**Bibliografii mureșene**" (Anna Vintilă);
- Cărți despre „**Județul Mureș: 1990-1999**" (Fulop Maria), cuprinzând 1600 de înregistrări cu descrieri analitice;

[82] Idem. *Op.cit., p. 26.*

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

- „**Bibliografia retrospectivă mureşeană**", realizată prin prelucrarea documentelor apărute până în 1945, prelungindu-se cu cele din perioada 1945-1990;
- „**Oameni de ştiinţă mureşeni: dicţionar bio- bibliografic**" (Ana Todea);
- bază de date despre personalităţile mureşene[83]

Bibliografia locală mureşeană încearcă, prin diverse forme de prezentare, să valorifice fondurile existente, într-un efort continuu de actualizare şi documentare multietnică.

Bibliografia locală poate fi considerată o bază de date pe suport tradiţional ce se subordonează criteriului geografic şi de conţinut. Ea presupune o colaborare permanentă între biblioteca judeţeană şi biblioteca naţională, dar şi o stare de vigilenţă în acţiunea de elaborare a unei bibliografii. Prin bibliografia locală nu se realizează numai o evidenţă şi valorificare a materialelor din trecut şi prezent, ci se stabileşte un flux informaţional ce conturează tendinţele culturale, sociale, economice, politice ale zonei.

„Prin aceste lucrări, bibliotecarii şi-au depăşit condiţia de bibliotecari-bibliografi, ieşind din sfera informării curente locale şi de evidenţiere strictă a propriilor colecţii, aria informării cu caracter ocazional, făcând o muncă de cercetare."[84]

[83] http://www.bjmures.rdslink.ro
[84] DONEA, Marilena. Bibliografia locală- context in schimbare. În: *Studia Bibliologica*. Bucureşti: BMMS, 1994, 1, p.43.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

CONTROLUL BIBLIOGRAFIC UNIVERSAL

Simion Anamaria

Controlul bibliografic universal este, după caracterizarea preşedintelui IFLA, H. Libaers, *„proiectul cel mai îndrăzneţ şi de cea mai mare anvergură şi importanţă dintre toate cele întreprinse de organizaţia internaţională a bibliotecarilor."*[85]

A domina fluxul enorm de publicaţii, considerat pe drept cuvânt ca o adevărată „criză informaţională", iată problema care, de mulţi ani, preocupă organele de cercetare ştiinţifică în domeniul informării şi documentării. Proliferarea informaţiilor a devenit, în mod paradoxal, o piedică în accesul la informaţii. Încă din deceniul al 5-lea, un bibliotecar american exclama deznădăjduit că *„Se publică atât de mult încât nimeni nu mai găseşte nimic."* În deceniul nostru, lucrurile au devenit şi mai complicate, atât din cauza creşterii vertiginoase a fluxului de publicaţii, cât şi pentru că multe din informaţiile ştiinţifice se învechesc, uneori înainte chiar de a ajunge tipărite, fără să mai vorbim de caducitatea sistemelor tradiţionale de catalogare şi bibliografiere care, în unele ţări, au devenit adevărate bariere în calea informaţiei.

Planul controlului bibliografic universal s-a conturat treptat, începând cu planul uniformizării regulilor de catalogare, continuând cu standardizarea descrierii bibliografice lizibile la calculator etc., urmărindu-se raţionalizarea prelucrării publicaţiilor, asigurarea compatibilităţii notiţelor bibliografice, astfel încât să devină posibilă cooperarea pe plan „universal" în domeniul catalogării şi bibliografiei, iar, ca rezultat firesc al acesteia, orice lucrare, apărută oriunde, în orice limbă, o dată descrisă să poată fi imediat inclusă în orice bibliografie sau catalog din altă ţară, să poată fi tezaurizată în memoria computerelor şi lizibilă la maşină, fără a mai fi necesară o a doua descriere.

---

[85] DAVIDSON , Donald. *Bibliographic Control.* Londra: Clive Bengley, 1975.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

În ciuda faptului că avem un sistem centralizat de catalogare şi bibliografiere, foarte bine pus la punct, care nu e departe de a satisface dezideratul ideal de control bibliografic pe plan naţional, în practică, marile biblioteci folosesc încă norme diferite pentru descriere, îşi tipăresc „fişele lor", iar mii de alte biblioteci, mari sau mici, ignoră fişele tipărite, continuând, în paralel, cu metode arhaice, descrierea fiecărui titlu, neţinând cont nici ele, nici organele lor tutelare de lipsa de raţiune şi de rentabilitate economică şi culturală a procedeului.

Această lucrare nu face altceva decât să prezinte doar câteva dintre eforturile uriaşe depuse pe frontul realizării unui **control bibliografic universal** fără echivoc.

Ce este Controlul Bibliografic Universal?

În cei mai simpli termeni, **controlul bibliografic** poate fi definit ca un sistem de înregistrare şi de scriere a documentelor într-un catalog ori o bază de date, cu scopul de a facilita accesul la aceste documente.[86]

Controlul bibliografic nu este un sistem închis. Toate sistemele de control bibliografic au fost înfiinţate cu intenţia de a obţine accesul la informaţii cât mai uşor şi cu cât mai puţine resurse.

Principiile sunt aceleaşi, indiferent dacă „documentele" sunt tipărite sau înregistrate electronic şi îndiferent de tipul bibliotecii sau al sistemului informatic care deţine aceste date. Controlul bibliografic poate fi aplicat la scară mică; dar cu tehnologiile moderne nu mai are sens să se creeze înregistrări bibliografice pe plan local, dacă acestea au fost deja realizate şi sunt disponibile consultării sau sunt distribuite de la o reţea naţională sau internaţională.

Controlul bibliografic implică folosirea unor standarde şi proceduri prestabilite; dar ce se înţelege prin termenul „standard" în domeniul bibliografic?

„În timp ce termenul <standard> poate fi definit (de exemplu) ca specificaţii tehnice foarte precise pentru comunicarea dintre software şi maşini într-un context de prelucrare automată, în domeniul bibliografic, termenul <standard> se referă la coduri

[86] WINSTON, D. Roberts. Ce este Controlul Bibliografic Universal . In: *Controlul Bibliografic Universal*: al doilea seminar internaţional. România. Bucureşti: 11-14 august 1993, p. 1.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

şi reguli de catalogare, scheme de clasificare şi alte diferite documente conţinând recomandări pentru o bună activitate a bibliotecii, toate aceste standarde putând avea diferite interpretări."[87]

Standardele bibliografice sau recomandările cu cea mai mare influenţă sunt acele documente răspândite dincolo de graniţele naţionale şi chiar culturale, care definesc latura practică a activităţii stabilită la discuţiile internaţionale. Acestea urmăresc sistematizarea şi îmbunătăţirea procesului de creare şi diseminare în domeniul informării bibliografice de către agenţiile naţionale şi de către alte instituţii.

Totuşi, cea mai potrivită dintre definiţii pare a fi cea aparută în *Oxford Concise Dictionary*: *„Standardul reprezintă un obiect sau o calitate sau o măsură care serveşte drept bază sau exemplu sau principiu conform căruia alţii ar trebui să se alinieze sau în funcţie de care este apreciată calitatea sau acurateţea altora."*

Obiectivele IFLA în vederea promovării conceptului de CBU.

IFLA a fost implicată de multă vreme în stabilirea standardului şi, în mod special, în cadrul controlului bibliografic. Dorothy Anderson, în articolul ei: „**Reflecţii asupra standardelor bibliografice şi procesele de standardizare**", consideră că primele eforturi în această privinţă au apărut în perioada anilor `50, când un grup de lucru IFLA a încercat să instituie modurile de stabilire a inregistrărilor principale pentru lucrările anonime şi pentru cele aparţinând unui colectiv de autori. Acest proiect limitat a avut drept urmare, în 1961, Conferinţa internaţională referitoare la modurile de catalogare care susţineau principiile de la Paris şi care au devenit bazele filosofice pentru noile reguli de catalogare formulate până atunci.

Pentru a asigura contextul organizaţional din cadrul IFLA, responsabilitatea principală ţine de secţiunea controlului bibliografic care are trei departamente: 1. Bibliografie; 2. Catalogare; 3. Clasificare şi indexare. Secţiunea controlului bibliografic are o echipă de coordonare alcătuită din doi referenţi pentru fiecare departament. Departamentele sunt controlate de Comitetul permanent care are până la douăzeci de mebri. Aceşti membri trec prin procesul de nominalizare IFLA.

[87] Idem. *Op.cit.*, p. 3-4

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Secțiunea controlului bibliografic are legături strânse cu **Controlul Bibliografic Universal și MARC Internațional (UBCIM)**, unul din programele principale ale IFLA. Serviciul Controlului Bibliografic Universal a apărut în 1971, în cadrul Muzeului Britanic.

Câțiva ani mai târziu, după ce programul internațional IFLA pentru CBU avusese oarecare succes în promovarea acestui concept, a fost publicat un manual despre controlul bibliografic, în 1983, în care se specifica: *„Programul actual al CBU-ului diferă de ideile precedente în legatură cu controlul universal prin faptul că termenul <universal> din titlu a fost înțeles ca o dezvoltare progresivă prin întărirea controlului național bibliografic și prin dezvoltarea și folosirea standardelor internaționale și a altor normative. Programul este esențialmente practic cu un singur scop – să prevină dublarea eforturilor în catalogarea și înregistrarea bibliografică și se bazează pe două simple convingeri:*

- că fiecare țară se pricepe cel mai bine în identificarea și înregistrarea publicațiilor scrise de proprii autori;
- *toate țările sunt dispuse să-și înregistreze publicațiile naționale urmând standardele bibliografice internaționale".*[88]

Din acest citat reiese accentul puternic pus pe latura practică în defavoarea celei teoretice. Climatul de opinie din anii care au precedat formularea dată de CBU consideră ca pe o chestiune vitală organizarea de structuri, sisteme și rețele pentru a se folosi de avantajul procesării automate a informațiilor pentru a avansa obiective naționale și internaționale.

În **1987**, proiectul **MARC Internațional** s-a unit cu **Serviciul Controlului Bibliografic Universa**l formând **UBCIM**. Acest program fundamental al IFLA, începând cu anul 1987, și-a avut sediul la Biblioteca Germană din Frankfurt; având un personal plătit permanent de IFLA cât și de biblioteca gazdă. UBCIM, după cum arată și numele

[88] HOLLEY, Robert P. IFLA și Standardele internaționale din cadrul controlului bibliografic. In: *Biblos*, Iași, nr.5, 1995, p.23-30.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

său, caută să dezvolte controlul bibliografic universal şi este, de asemenea, responsabil pentru formatul MARC Internaţional.[89]

Perfecţionat şi pus în aplicare prin diferite programe, Controlul Bibliografic Universal nu se poate dezvolta decât din punct de vedere teoretic, dacă nu vor fi implicate toate elementele necesare prelucrării informaţiei, din punct de vedere practic. Oricât de lipsită de imporanţă ar putea părea o verigă din acest lanţ, lipsa ei ar putea duce la imperfecţiunea dezideratului universal.

De la personalul specializat în prelucrarea informaţiilor, personal aflat într-o localitate mică din punct de vedere numeric, într-o ţară din „lumea a treia", - până la specialiştii care ar putea administra baza de date a bibliografiei universale, o singură verigă lipsă crează un dezechilibru major în lanţul de responsabilităţi şi duce la eşecul misiunii: **Controlul Bibliografic Universal.**

[89] *International Guide to MARC Databases and Services. National Magnetic Tape, Online and CD-ROM Services*. UBCIM Publications- New Series, Vol 11. Munchen, New Providence, London, Paris, 1993, p. 97.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

CONTROLUL BIBLIOGRAFIC ÎN ROMÂNIA

Mitu Georgeta

Explozia informațională, implicit cea editorială, caracteristică lumii moderne, și confruntarea cu necesitatea permanentă de informare au determinat organizațiile internaționale din domeniul bibliografiei să ia măsuri în ceea ce privește gestionarea și difuzarea informației la nivel mondial, urmând principiul *„accesul fiecăruia la informația tuturor"*[90]. Conștienți de importanța acestui lucru, membrii UNESCO în colaborare cu IFLA au întreprins un proiect major la nivel internațional numit **Controlul Bibliografic Universal**.

Gândit ca un instrument esențial de schimb al informației bibliografice, **Controlul Bibliografic Universal** reprezintă condiția esențială a participării active a tuturor țărilor la activitatea sistemelor internaționale de informare și integrarea lor în circuitul mondial de informații. Unul dintre cele mai importante obiective ale Controlului Bibliografic Universal, definite într-un raport scris de Dorothy Anderson, este *„promovarea unui sistem de control și schimb bibliografic în toată lumea. Scopul sistemului este să pună la dispoziție cu promptitudine datele bibliografice din toate țările"*[91]. În acest sens, punctul de plecare îl constituie implementarea unui **control bibliografic național** privind depozitarea publicațiilor, ca pe o necesitate legală, și înființarea unei **agenții bibliografice naționale** pentru a crea, publica și distribui documente cu privire la publicațiile naționale. Schimbul unor asemenea înregistrări naționale între agențiile bibliografice naționale ar fi realizat, la nivel internațional, prin existența **Controlului Bibliografic Universal**.

Odată cu înțelegerea rolului înregistrării producției naționale de documente, România, ca orice țară care dorește să-și împărtășească peste granițele sale producția culturală, a început să-și întocmească un cadru legislativ care să-i permită păstrarea și

[90] Stipulat în Declarația de Principii elaborată de Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci și Bibliotecari în 1976;

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

înregistrarea operelor şi, totodată, să-i ofere un mijloc de constituire a patrimoniului cultural naţional. La noi în ţară, conceptul de depozit legal, apărut în secolul al XVIII-lea şi materializat prin legea depozitului legal în secolul al XX-lea, are un rol major în constituirea şi conservarea patrimoniului intelectual naţional, reprezentând una din principalele surse de creştere a colecţiilor Bibliotecii Naţionale şi permiţând realizarea bibliografiei naţionale curente.

Rolul bibliografiei naţionale curente, în comun acord cu practica internaţională, *„este acela de a identifica şi înregistra, pe măsura apariţiei lor, publicaţiile editate pe teritoriul naţional, precum şi cele apărute în afara graniţelor naţionale, dacă sunt semnate de autori naţionali sau se referă la realităţile naţionale, ori sunt scrise în limba ţării despre a cărei bibliografie naţională este vorba."*[92]

Prin HCM 1542/1951, **Bibliografia Naţională a României**, beneficiind de un cadru legal adecvat, a fost întocmită de către o bază instituţională corespunzătoare prin înfiinţarea **Camerei Cărţii**, ca instituţie păstrătoare a depozitului legal şi realizatoare a evidenţei şi înregistrării producţiei de tipar. Din 1957 aceste atribuţii i-au revenit **Bibliotecii Naţionale**.

Pe lângă funcţiile proprii unei biblioteci naţionale moderne - depozit legal central al statului, centru naţional de catalogare, centru naţional de informare documentară în domeniile culturii şi bibliologiei, centru naţional al rezervei de tipărituri, centru naţional pentru schimburi internaţionale, centru metodologic şi de studiere metodologică a lecturii, centru serveur BIEF[93]- **Biblioteca Naţională** realizează *„o serie de activităţi specifice calităţii sale de* ***agenţie bibliografică****:*

- *elaborează şi publică bibliografia naţională curentă, alcătuind fişa bibliografică*
- *definitivă şi indexul cumulativ pentru documentele care alcătuiesc ediţiile naţionale;*
- *menţine la zi fişiere de control pentru numele autorilor naţionali;*

---

[91] ANDERSON, Dorothy. Universal bibliographic control. A long term policy. A plan for action. În: *Controlul Bibliografic Universal*. Bucureşti: Biblioteca Naţională, 1993, p.2.
[92] ŞTEFANCU, Mircea. Bibliografia Naţională Română Curentă: scurtă prezentare. În: *Revista Bibliotecii Naţionale*. An I, Nr.I, 1995. p.23;

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

- *înregistrează, într-o serie separată, descrieri bibliografice ale documentelor care nu fac parte din ediţiile naţionale, care privesc ţara şi/sau autorii ei naţionali;*
- *difuzează fişe de catalog pentru bibliotecile din ţară;*
- *stabileşte şi aplică reguli de catalogare în elaborarea bibliografiei naţionale*
- *curente, a cataloagelor naţionale colective şi redactarea fişelor pentru toate bibliotecile din ţară;*
- *asigură elaborarea cataloagelor colective pentru cărţile străine în vederea*
- *localizării şi identificării lor;*
- *comunică unor organime internaţionale sau străine informaţii asupra ediţiilor*
- *naţionale;*
- *comunică sistemului de înregistrare automatizată a periodicelor din cadrul ISDS*
- *informaţii bibliografice asupra periodicelor româneşti."*[94]

Ca dovadă a asumării funcţiei de agenţie bibliografică naţională, **Biblioteca Naţională a României a trecut la aplicarea normelor ISBD(M) şi ISBD(S)** în prelucrarea informaţiilor bibliografice conţinute **în Bibliografia Naţională Curentă**. Concepută ca un sistem deschis care să cuprindă o diversitate de categorii de documente, Bibliografia Naţională Curentă cuprinde în prezent mai multe serii, în funcţie de tipurile de documente.

Exercitându-şi calitatea de Agenţie Bibliografică Naţională, Biblioteca Naţională mai elaborează şi alte publicaţii în cadrul Catalogului Colectiv: „**Repertoriul colectiv al periodicelor străine intrate în bibliotecile din România**" (anual din 1958), „**Catalogul colectiv al cărţilor străine intrate în bibliotecile din România**" (1957). În privinţa colaborărilor internaţionale, Biblioteca Naţională întreprinde cercetări bibliografice asigurând contribuţia de informaţii necesară întocmirii unor lucrări de amploare iniţiate de UNESCO sau alte instituţii internaţionale: „**Index Translationum**", „**Annual Bibliography of English Language and Literature**", „**Annual Bibliography of History of Printed Book and Libraries**", „**Bibliographie Internationale de l'Humanisme et de la Renaissance**".

---

[93] Banca Internaţională de Informare Asupra Statelor Francofone;
[94] *Controlul Bibliografic Naţional în România.* Bucureşti: Biblioteca Naţională, 1993, p.2;

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Despre o informatizare a Bibliotecii Naţionale nu se poate vorbi decât după anii 1990, deşi primele preocupări de automatizare au început încă din anul 1979. Utilizarea unui soft integrat de bibliotecă a făcut posibilă realizarea prelucrărilor de date în reţea, constituirea unei baze de date bibliografice naţionale, editarea publicaţiilor Bibliotecii Naţionale prin mijloace electronice, diseminarea informaţiilor către bibliotecile interesate, conectarea la reţeaua Internet şi la poşta electronică. Unul dintre cele mai importante avantaje ale informatizării îl reprezintă, totuşi, **posibilitatea controlului bibliografic informatizat**. Printre cele mai importante acorduri este cel încheiat de **Biblioteca Naţională a României** cu **OCLC**, cea mai mare bancă de date din lume. Acesteia i se oferă, pentru a fi introduse în circuitul şi reţeaua internaţională, toate înregistrările bibliografice de carte românească curentă. Editarea şi distribuirea în România a „Manualului UNIMARC" (1993) a reprezentat un pas important în realizarea centralizată a controlului bibliografic naţional. În acest mod, bibliografia naţională este integrată în circuitul internaţional, însă controlul bibliografic trebuie să se bazeze în continuare pe disciplina catalogării întregii producţii editoriale româneşti. Practicanţii, cât şi cei care stabilesc orientarea, trebuie să raţionalizeze procesul de control bibliografic pentru a obţine rezultate eficiente.[95] Producţia intelectuală şi culturală a României nu poate fi valorificată decât printr-un control bibliografic eficient.

„Viaţa spirituală a unui popor se oglindeşte în scrisul şi tiparul său. Acest adevăr axiomatic îl cunoaşte omenirea de multe veacuri şi când reprezentanţii naţiunilor se adună, adesea, să judece popoarele, nu puţin atârnă, în luarea unor hotărâri, aportul la mersul înainte al omenirii, la bagajul universal de valori spirituale cu care cei implicaţi se prezintă la masa tratativelor."[96]

BIBLIOGRAFIE

ANDERSON, Dorothy. Universal bibliographic control. A long term policy. A plan for action. Munchen: Verlag Dokumentation, 1974, 84 p. (IFLA).

---

[95] *Controlul Bibliografic Universal*. Bucureşti: Biblioteca Naţională, 1993 , p.11.

[96] ŞTREMPEL, Gabriel. *Bibliografia română modernă (1831-1918)*. Bucureşti: Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1984, p.V.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIANU, Ion; HODOŞ, Nerva. Bibliografia română veche: 1508-1830. Bucureşti: Ediţiunea Academiei Române, 1903.

Controlul Bibliografic Universal. Bucureşti: Biblioteca Naţională a României, 1993.

Revista Bibliotecii Naţionale. Bucureşti: Biblioteca Naţională a României, 1995, 1996, 2000, 2002.

STOICA, Ion. Interferenţe biblioteconomice. Constanţa: Ex Ponto, 1997, 208 p.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFII SPECIALIZATE

Capmare Irina

Bibliografia este un mijloc de informare rapidă şi completă în activitatea ştiinţifică. Pentru orice problemă, pentru orice preocupare, cititorul este urmărit de grija unei documentări cât mai ample , cât mai actuale , vrând să cunoască tradiţia şi noul în ştiinţă, artă şi literatură.

Dar lucrările bibliografice au pus la încercare chiar concepţia autorilor şi prin aceasta s-au deosebit unele de altele în chip evident. Ele sunt deci operă de creaţie, nu simplă enumerare de titluri şi de date tehnice, simple liste de cărţi literare, care au servit, de altfel, cu multe veacuri în urmă, informaţia intelectualilor, au dat progresiv naştere conceptului de istorie literară în istoria şi diferitele ei ipostaze . *„Dacă s-ar scrie o istorie a conceptului de bibliografie din cele mai vechi timpuri până astăzi, s-ar vedea cât de inventivă a fost mintea autorilor în dezvoltarea acestui concept şi în transgresarea lui spre alte concepte în domeniul ştiinţelor umaniste .”*[97]

Tudor Vianu atrăgea atenţia că *„demult se simţea nevoia unui astfel de instrument de lucru”*[98]. Un posibil exemplu de bibliografie specială este **„Bibiografia literaturii române: 1961-1965”,** aparţinând Doinei Curticeanu şi lui Emil Pintea, care înregistrează volumele, traducerile şi referinţele critice apărute în această perioadă, însumând 26.732 de descrieri bibliografice. Bibliografia are la bază două criterii de sistematizare: unul alfabetic pentru autori şi unul cronologic pentru volume şi colaborări. Conţine, de asemenea, o listă de abrevieri, o listă a periodicelor bibliografiate, prescurtările lor şi indice general de nume.

Pe de altă parte, în **„Bibliografia analitică a cărţilor populare laice”**, apărută sub egida Academiei Române, avem o imagine vie a circulaţiei de bunuri culturale în trecut, în sânul poporului, la intersecţia dintre folclor şi cultură instituţională, cu aspecte

---

[97] MORARU , Mihai . *Bibliografia analitică a cărţilor populare*. Bucureşti : Editura Academiei Republicii Socialiste România , 1976-1978 , p.17.

[98] Apud CURTICEANU, Doina ; PINTEA, Emil. *Bibliografia literaturii româneşti*: 1961-1965. Cluj-Napoca : Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române , 1996 , p.23.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

originale şi creatoare, iar în al doilea rând este un fundament pentru viitoare ediţii, mai uşor şi temeinic de alcătuit, pentru studii diverse de filologie, istorie literară, literatură comparată, teorie literară, sociologia literaturii.

Descrierea fiecărui manuscris este amănunţită, fiind folosite elemente interne şi externe: cotă, bibliotecă, dotare, proveniență, starea manuscrisului, titlu, conținut, însemnări marginale, frontispicii, desene, ornamente...

În ceea ce priveşte **„Literatura romană: ghid bibliografic"**, aceasta este prima lucrare dintr-o serie de instrumente de acest tip pe care Biblioteca Centrală Universitară o pune la dispoziția beneficiarilor săi, cu scopul de a sprijini efortul intelectual de instrucție şi de cercetare. Pentru a uşura folosirea acestui instrument de lucru s-au preferat delimitările pe capitole şi subcapitole, care să permită o orientare rapidă din unghiuri diverse ale aceluiaşi material .

Spre deosebire de aceasta, bibliografia engleză **„Articles on American Literature"**, aparținând lui Lewis Leary, este o compilație care prezintă o listă de articole asupra literaturii americane. Ea a fost editată în engleză şi a apărut în periodice din 1900 până în 1950. În realizarea acestei bibliografii, adică în listarea fiecărui articol, s-a manifestat o atenție deosebită pentru a se elabora cât mai clar posibil. Titlul periodicelor în care apare articolul este cel mai adesea abreviat şi este scris cu caractere italice. Este urmat de numărul volumului în cifre arabe sau, dacă nu este indicat nici un volum, de numărul sau secțiunea problemei în care apare articolul.

„American Literature", bibliografie editată de Harvard University Library, are o utilizare foarte mare pentru beneficiarii bibliotecilor Harvard, dar, în ciuda limitării sale, poate servi ca o bibliografie generală a subiectelor şi deci se face utilă şi altor persoane sau instituții, nu numai celor interesate de domeniul acesta. Sunt menținute listele computerizate şi vor putea fi publicate în ariile în care ar fi solicitate.

În **„Echos ibériques et hispano-américains en Roumanie"** de G. Baiculescu, regăsim date mult mai numeroase decât au fost semnalate în alte apariții de acest gen.

Bibliografia conține trei mari capitole: Spania, Portugalia şi America Latină. Fiecare capitol prezintă câteva generalități (studii de ansamblu, memorii de călătorie, narațiuni, teme, influențe) având caracter selectiv şi o listă alfabetică a autorilor traduşi în română sau comentați în unele publicații. Pentru fiecare autor, traducerile, la fel ca şi referințele,

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

au fost înregistrate în ordine alfabetică, înainte de a face să reiasă numele autorilor, studiilor şi cercetărilor la fel ca şi autorii în opera cărora se regăsesc.

Dificultăţile întâlnite în realizarea acestor bibliografii le-au făcut să fie mai puţin numeroase. Structura şi modul lor de organizare s-a diferenţiat de la o perioadă la alta, de la o ţară la alta şi de la un autor la altul. Am întâlnit bibliografii speciale care în loc să uşureze munca beneficiarului i-o îngreunau printr-o aglomerare de articole, opere şi autori a căror structurare era mai puţin comprehensibilă.

Lucrările bibliografice au fost şi mai rămân încă teme neagreate, în mai multe cazuri chiar dezavuate de cercetători, pentru că li s-au părut acestora inapte pentru emiterea de noi idei sau pentru noi interpretări şi desfăşurarea talentului lor creator.

Contribuţia ştiinţifică şi inovaţia în domeniul bibliografiei sunt deci tot atât de importante şi de acute precum în orice altă disciplină. Gândirea românească s-a manifestat strălucit în materie de bibliografie şi pledează pentru importanţa rezultatelor şi continuitatea numai în acest sector .

BIBLIOGRAFIE

American Literature . Harvard University Library.Cambridge: Harvard University Library , 1970. 428 p.

CURTICEANU , Doina ; PINTEA , Emil. Bibliografia literaturii române:1961-1965 . Cluj-Napoca: Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române , 1996. 324 p.

LEWIS , Leary . Articles on American Literature: 1900-1950 . Durham : Duke University Press , 1954. 209 p.

Literatura română : ghid bibliografic. Biblioteca Centrală Universitară Bucureşti . Bucureşti : BCU ,1926. 165 p.

MORARU , Mihai . Bibliografia analitică a cărţilor populare . Bucureşti : Editura Academiei Republicii Socialiste România , 1976-1978. 187 p

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFII SPECIALE ÎN CULTURĂ

Munteanu Cătălina

Numărul mare al cunoştinţelor umane a dus la dezvoltarea unei imense lumi a cărţilor, în care un rol deosebit de important îl au bibliografiile, indiferent de tipul lor, reprezentând *„primul cod în sfera cercetării"*.[99]

Bibliografiile speciale sunt definite ca: *„ansamblul publicaţiilor asupra unui subiect determinat sau dintr-o anumită perioadă sau dintr-o anumită regiune, adică liste complete de publicaţii dintr-un anumit punct de vedere, subiect, perioadă, regiune."*[100]

Lucrarea BIBLIOGRAFII SPECIALE ÎN CULTURĂ reflectă un număr destul de restrâns al bibliografiilor speciale apărute în acest domeniu vast care este cultura. Lucrarea reprezintă un fel de **bibliografie de bibliografii** dar poate fi considerată şi o **bibliografie selectivă,** întrucât nu acoperă toate titlurile bibliografiilor apărute în cultură.

„Bibliografia publicaţiilor privitoare la cultura românească veche: 1935-1936" este o astfel de lucrare. Ea a apărut sub îndrumarea lui Nicolae Georgescu-Tistu, fiind semnată de studenţii Seminarului de Istorie a literaturii române vechi de la Facultatea de Litere din Bucureşti. Lucrarea cuprinde scrieri din anii 1935-1936, fiind, de fapt, volumul cu numărul III. Un rol important în editarea acestei lucrări l-a avut şi Dan Simonescu. Aici sunt prezentate în ordine cronologică scrieri referitoare la: folclor, poezie poporană, etnografie, istorie a artei, istorie bisericească, istorie literară, istorie culturală şi socială, raporturi cu alte popoare, scriitori, personalităţi. Mai cuprinde: index, revistele şi ziarele folosite în bibliografie.

Cultura unei ţări este o însumare a culturilor regionale sau locale. Un astfel de exemplu este lucrarea **„Arte plastice în Moldova"**, care, în cele 104 pagini, cuprinde

---

[99] VIANU, Tudor apud NICULESCU, Zenovia. *Bibliografii speciale:* curs universitar. Bucureşti: ABBPR, 1999, p. 39.

[99] SIMONESCU, Dan. *Teoria bibliografiei.* Bucureşti: [s.n.], 1976. Apud NICULESCU, Zenovia. *Op.cit.*, p. 42.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

referințe bibliografice referitoare la artele plastice pe teritoriul Moldovei între anii 1859-1969/1970.

Această bibliografie are două părți: curente de arhitectură religioasă și arte plastice, în cadrul fiecărei părți ordonarea făcându-se alfabetic.

Bibliografiile locale sunt reprezentate în lucrarea de față prin **„Analele Brăilei : revistă de cultură regională : bibliografie".** Aceasta cuprinde două părți: prima parte conține un scurt istoric al revistei în care sunt enumerați directorii pe care i-a avut publicația în perioda 1929-1940, a doua parte reprezintă un ansamblu de note bibliografice în care sunt prezentate pe scurt numerele revistei. Bibliografia propriu-zisă conține 442 de lucrări divizate în 27 de capitole numite **studii**: studii istorice, studii geografice, economice, sociale, culturale și altele.

În strânsă legătură cu bibliografiile regionale se află **bibliografiile referitoare la personalitățile culturale** din diferite regiuni sau chiar județe. De exemplu, lucrarea Constanței Călinescu, **„Reprezentanți ai Dobrogei în știința și cultura românească: bibliografie de recomandare",** care poate fi considerată o **bibliografie locală sau regională**. Despre această lucrare, Dan Simonescu afirmă: „ *cred că nu greșesc atribuind acestei lucrări, concepută selectiv și interpretativ, realizată competent într-o tehnică bibliografică modernă și consecvent-unitară, o mare utilitate pentru cunoașterea și dezvoltarea cercetării științifice, a valorilor artistice dobrogene, a literaturii beletristice din această parte a țării*". Prima parte cuprinde bibliografiile persoanelor care s-au născut în Dobrogea iar a doua ale celor care au studiat diferite probleme în Dobrogea, materialul fiind constituit din: microbiografii, creații originale, referințe, recenzii, cronici, referințe bibliografice despre fiecare personalitate în parte.

O lucrare asemănătoare este cea a lui Oprea Nedelcu, **„Cultura, știința și arta în județul Galați",** care cuprinde personalități gălățene ce au avut un rol important în viața culturală a României. Această bibliografie-dicționar constituie punctul de inerție între generația contemporană și trecut, fiind un instrument secundar de informare care cuprinde, pentru fiecare autor în parte, biografie, bibliografie, referințe (articole, studii sau monografii) privind deopotrivă viața și opera autorului. Din acest motiv, lucrarea seamănă cu un dicționar de personalități.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

„Personalităţi culturale româneşti din străinătate: dicţionar", lucrarea lui Fănuş Băileşteanu, nu are nimic în comun cu lucrările menţionate anterior, dar mi-a atras atenţia prin faptul că prezintă personalităţi româneşti care au scris peste hotare şi care din anumite motive nu sunt amintite în alte bibliografii. Astfel, această lucrare reprezintă un modest instrument de lucru spre mai buna cunoaştere a unor personalităţi proeminente ale ştiinţei şi culturii, mai puţin sau deloc recunoscute în ţara noastră, precum: Iosif Antochi – filosof, pedagog; Sergiu Celibidache – muzician, dirijor; Monica Lovinescu – eseist, publicist; Elvira Popescu – actriţă de teatru şi film; şi mulţi alţii. Din acest dicţionar lipsesc personalităţi precum: C. Brâncuşi, G. Enescu, M. Eliade, E. Cioran, etc. pentru că autorul îi consideră arhicunoscuţi. Lucrarea cuprinde 126 de personalităţi din străinătate şi constituie o treaptă pur informativă între multe alte lucrări de acest fel.

Un rol important in orice cultură îl au relaţiile cu alte culturi, din acest punct de vedere existând lucrări de referinţe precum: **„Din istoria relaţiilor culturale hispano-române (1960-1980): bibliografie selectivă"**. Lucrarea a fost elaborată de studenţii de la secţia de spaniolă a Facultăţii de Limbi Străine sub îndrumarea doamnei lector Domniţa Dumitrescu Sârbu, fiind o continuare a bibliografiei **„Echos ibériques et hispano-américains en Roumanie"**, elaborată în 1959. Bibliografia cuprinde două mari părţi: Spania şi America Latină, ordonarea făcându-se în primul rând după criteriul tematic: generalităţi, autori traduşi în limba română, lucrări cu caracter antologic. Titlurile didactice şi autorii români traduşi în limba spaniolă se regăsesc într-o ordonate cronologică.

Pe aceeaşi linie se înscrie şi lucrarea lui Alexandru Popescu **„Din istoria relaţiilor culturale româno-germane: între Est si Vest: cronologie, antologie de texte şi bibliografie"**, care se adresează celor interesaţi să cunoască tradiţia relaţiilor spirituale dintre cele două culturi, despre care Nicolae Iorga afirma: *„sunt destinate să mijlocească între Est şi Vest"*. Lucrarea este împărţită în trei părţi: prima parte conţine cronologia generală a relaţiilor româno-germane de la începuturi (1140-1160) până în perioada contemporană în domeniile istoriei, diplomaţiei, economiei, culturii; a doua parte cuprinde antologii de texte (citate), izvoare aparţinând unor istorici, personalităţi culturale, politice, cercetători, scriitori, jurnalişti atât români cât şi germani iar cea de-a treia parte este bibliografia cronologică, selectivă şi conţine lucrări care se referă direct la

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

relațiile culturale româno-germane. Bibliografia cronologică debutează cu anul 1837 şi se încheie cu anul 1998.

Prin intermediul acestei lucrări am încercat să ofer câteva repere bibliografice celor interesați de unul dintre domeniile abordate, fie pur şi simplu bibliografii, fie bibliografii regionale sau bibliografii ale relațiilor culturale dintre țara noastră şi alte țări. Deşi nu am acoperit în întregime domeniul culturii, sper că am reuşit să atrag atenția asupra bibliografiilor speciale în cultură care sunt destul de numeroase şi merită răsfoite, căci sufletul omului este sărac fără cultură.

BIBLIOGRAFIE

Analele Brăilei : revistă de cultură regională: bibliografie. serie nouă , an 1, nr. 1. Brăila, 1993

Arte plastice în Moldova : bibliografie (anonimă)

BĂILEŞTEANU, Fănuş._Personalități culturale româneşti din străinătate: dicționar. Bucureşti: România Press, 1999. 200 p.

CĂLINESCU, Constanța. Reprezentanți ai Dobrogei în ştiința şi cultura românească: bibliografie de recomandare. Constanța: [s.n.], 1969. 150 p.

DUMITRESCU-SÂRBU, Domnița._Din istoria relațiilor culturale hispano-române: (1960-1980): bibliografie selectivă. Bucureşti: [s.n.], 1981. 203 p.

GEORGESCU-TISTU, Nicolae. Bibliografia publicațiilor referitoare la cultura românească veche : (1935-1936). Bucureşti: Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului, Imprimeria Națională, 1939. 367 p.

NEDELCU, Oprea._Cultura, ştiința şi arta în județul Galați: dicționar bibliografic. Galați: [s.n.], 1973. 250 p.

NICULESCU, Zenovia. Bibliografii speciale: curs universitar. Bucureşti: ABBPR, 1999. 158p.

POPESCU, Alexandru._Din istoria relațiilor culturale româno-germane, între Est şi Vest: cronologie, antologie de texte şi bibliografie. Bucureşti: România Press, 1998. 102 p.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BAZE DE DATE SPECIALIZATE ÎN DOMENIUL BIBLIOLOGIEI

Bugheanu Andreea

Informația este prezentă peste tot în jurul nostru şi a devenit o variabilă extrem de importantă în oricare societate, în orice punct de pe glob, independentă de caracteristicile etnice, dar dependentă de modul în care fiecare dintre noi o percepem, o asimilăm şi o utilizăm mai departe în mod creativ.

Sintagma "societatea informațională" este unanim recunoscută ca fiind cea mai adecvată pentru a caracteriza concis societatea actuală. La baza tuturor progreselor deosebite, înregistrate în toate domeniile în ultimele decenii, stă informația. Această „metaresursă" este la baza întregului proces de cunoaştere şi deține principalul rol în dezvoltarea de orice fel: economică, politică, culturală, socială etc.

Bunăstarea unei societăți se află în strânsă relație cu cantitatea de informație de care aceasta dispune, astfel încât *„nimeni nu-şi poate premite să piardă trenul societății informaționale"*[101].

Explozia informațională din societatea contemporană creşte importanța modului în care datele sunt înregistrate, prelucrate şi puse la dispoziția utilizatorilor pentru ca aceştia să profite la maximum de ea. De foarte mare actualitate sunt bazele de date.

O bază de date reprezintă o *„colecție de itemi de informare aflați în relație; în contextul regăsirii informației online sunt colecții de înregistrări în format citibil de calculator care pot fi accesate de la terminale aflate în diverse locații".*[102]

Datorită utilizării noilor tehnologii, societatea informațională tinde să devină una globală. Există chiar tendința de a afirma că în cadrul acestei societăți informaționale globale se profilează dezvoltarea unei lumi paralele cu lumea fizică, ce va fi constituită

---

[101] CARRUTHERS, Stuart; SMITH, Simon. Challenge of the information society. In: *Information Services and Use*, nr.17, 1997, p.225-240.

[102] CONVEY, John. *Online information retrieval*: an introductory manual to principles and practice. 4th ed. London: Library Association Publishing, 1992, p. 9.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

doar din date[103] şi pe care utilizatorul o va putea accesa ori de câte ori va avea nevoie, cu condiţia să dispună de mijloacele tehnologice necesare.

Bazele de date ar putea fi cel mai important instrument în realizarea acestei lumi informaţionale. Se estimează că în prezent există în lume aproximativ 5000 de baze de date, iar pentru a acoperi esenţa cunoaşterii umane nu ar fi nevoie decât de zece ori mai multe. Pentru a evita redundanţa şi a transforma bazele de date într-un instrument eficient de regăsire rapidă a informaţiei, cel mai indicat ar fi să se realizeze baze de date specializate pentru fiecare domeniu al cunoaşterii în parte.

Baza de date nu este un concept nou, apărut o dată cu explozia tehnologiilor informaţiei, ci desemnează şi colecţii de date stocate pe suport tradiţional. Aproape fiecare domeniu şi-a constituit propriile baze de date, atât sub forma tipărită, cât şi în variantă electronică.

În cadrul tipologiei generale a bazelor de date, o pondere însemnată în fiecare domeniu o au bazele de date bibliografice. Acestea oferă principalele detalii bibliografice pentru a putea identifica o lucrare şi, de cele mai multe ori, oferă informaţii valorice precum: cuvinte cheie, indici de clasificare, abstracte sau rezumate.

Baze de date specializate în domeniul bibliologiei există de aproape cincizeci de ani în varianta tipărită, iar în ultimii ani apar din ce în ce mai multe în format electronic. În România, astfel de baze de date specializate au apărut începând cu anii `60, cu oarecare întârziere faţă de cele din alte ţări cu tradiţie biblioteconomică, şi nu sunt numeroase. Cele mai importante sunt: **ABSI – Abstracte în Bibliologie şi Ştiinţa Informării**, elaborată de Biblioteca Naţională, fascicula C din **Mapa documentară INID – FIB** (Fişe bibliografice) şi **Ghidul de referinţe BCU, Seria 4: Bibliologie şi Ştiinţa Informării**.

- **ABSI – Abstracte în Bibliologie şi Ştiinţa Informării**

A început să apară încă din anul 1950. Producătorul acestei baze de date este Biblioteca Naţională a României, serviciul Studii. Informare. Are o periodicitate lunară. De-a lungul apariţiei sale s-a numit: „**Buletin de Informare în Biblioteconomie**" (până în 1980), „**Buletin de Informare Documentară în Cultură. Seria Bibliologie**", iar în

[103] DUDUICA, Radu. Societatea informaţională globală. In: *Probleme de informare şi documentare*, vol. 33, nr. 3-4, 1999. p.119.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

1990 a apărut seria nouă „**Abstracte în Bibliologie şi Ştiinţa Informării**". Pe lângă varianta tipărită, din 1992 poate fi accesată şi cea online de la terminalele din cadrul Bibliotecii Naţionale (ca sistem de gestiune a bazei de date se foloseşte, din 1998, TINLIB) şi este produsă şi pe memorie externă - dischetă.

ABSI este un buletin informativ constituit din două părţi: referinţele documentare propriu-zise însoţite de rezumate şi indexuri de subiecte (ordonate alfabetic), index de autori, index al surselor periodicelor şi un index de subiecte. La sfârşitul fiecărui an apare un index cumulativ. Înregistrările sunt grupate în funcţie de schema de clasificare CZU în: **Biblioteconomie; Biblioteci**; **Organizare; Conducere**; **Servicii ale bibliotecii; Tehnici de bibliotecă**; **Lectura publică**; **Informare; Documentare; Produse informaţionale**; **Personal; Formare profesională**; **Organisme. Organizaţii. Asociaţii**; **Prezenţe româneşti peste hotare**. Fiecare număr cuprinde aproximativ 70-80 de înregistrări. Numărul lor se menţionează pe coperta I.

În această bază de date se regăsesc informaţii apărute în publicaţii periodice româneşti şi străine, monografii româneşti şi străine şi recenzii ale acestora, acoperind mai ales domeniul biblioteconomiei şi mai puţin cel al ştiinţei informării. **ABSI** prelucrează peste 50 de titluri de publicaţii periodice cu o largă acoperire lingvistică: engleză, franceză, rusă, italiană, germană, română şi alte limbi de mai mică circulaţie.

Fiecare înregistrare din ABSI constă dintr-o descriere bibliografică exterioară ce respectă normele ISBD şi care precizează principalele elemente de identificare ale monografiei sau articolului respectiv şi scurte adnotări sau recenzii care prezintă utilizatorului atât indicaţiile despre conţinutul informaţional al lucrării, cât şi concluziile ce se impun. Înaintea referinţelor bibliografice se menţionează anul şi numărul înregistrării, iar în final iniţialele celui care a prelucrat articolul.

Pentru peisajul biblioteconomic românesc, **ABSI** reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente de lucru pentru specialiştii din structurile info-documentare, cadrele didactice şi studenţii din învăţământul biblioteconomic, oferindu-le acestora posibilitatea de a fi permanent la curent cu cele mai noi tendinţe de cercetare din domeniu. Regăsirea surselor de informare pentru o anumită temă este simplificată datorită structurării pe subiecte a înregistrărilor din **ABSI** în conformitate cu schema CZU.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

- **Mapa documentară INID – Fascicula C FIB: Fişe Bibliografice**

Producătorul acestei baze de date este INID – Institutul Naţional de Informare şi Documentare. Mapa „**Informarea Documentară în Teorie şi Practică**" a apărut în această formă trimestrial până în anul 2002 când a devenit „**Probleme de Informare şi Documentare**". Este organizată în trei fascicule permanente:

A – Studii şi comunicări. Ştiri din ţară.

B – Prelucrări de articole şi extrase din literatura străină.

C – Fişe bibliografice (FIB).

Anual, se editează în cadrul mapei o fasciculă D, care conţine indexuri alfabetice cumulative pentru anul anterior, astfel încât utilizatorul interesat poate să regăsească cu uşurinţă trimiterile la lucrări care abordează un anume subiect.

FIB cuprinde înregistrarea bibliografică a articolelor şi abstractul acestora, index de autori şi index de descriptori, cu trimiteri la numărul înregistrării unde se regăsesc. Titlurile articolelor în limbi străine sunt traduse în română. Pentru fiecare articol prelucrat se menţionează numărul fişei, indicii de clasificare CZU, adresa unde poate fi regăsit documentul (cota, eventual instituţia care îl deţine), descrierea bibliografică şi abstractul. Spre deosebire de varianta electronică, nu sunt utilizaţi descriptorii.

Pe lângă articole din periodice româneşti şi străine şi monografii, **FIB** furnizează informaţii şi din literatura cenuşie, din publicaţiile unor manifestări ştiinţifice (congrese, simpozioane, mese rotunde etc.), din fondul documentar propriu, dar şi al altor instituţii din Bucureşti. Se axează cu precădere pe domeniul ştiinţei informării, mai puţin cel biblioteconomic. Temele abordate se referă la: politica informării; unităţi de informare şi documentare, biblioteci; sisteme de informare, reţele de biblioteci; aspecte teoretice ale ştiinţei informării şi biblioteconomiei; limbaje documentare, indexare; automatizarea informării şi documentării; servicii de informare (prestări, produse), utilizatori, marketing; surse de informare.

FIB este disponibilă şi în varianta informatizată în cadrul INID din 1993, fiind gestionată de versiunea `97 a Microsoft ACCES, ca şi pe dischetă.

Este o bază de date de dimensiune medie, cu o colecţie tânără (cel mai vechi document prelucrat este din 1967) şi majoritatea covârşitoare a documentelor sunt

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

publicate după anul 1990 (peste 80%), astfel încât răspunde de actualitatea informațiilor conținute.

Cea mai mare pondere o au articolele din periodice (peste 85%), iar din punct de vedere lingvistic predomină cele în limba engleză, rusă, română, franceză, germană, italiană, spaniolă etc, dar și articole publicate în India, Olanda, Japonia, Lituania, Ungaria. Din păcate, în prezent nu mai apare.

- **Ghidul lucrărilor de referințe în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare din București. Seria 4: Bibliologie și Știința Informării.**

Este o lucrare elaborată în cadrul serviciului bibliografic al BCU și a apărut în 1998, în București. Înregistrările sunt organizate astfel:

1. **Manuscrise. Incunabule. Carte veche. Carte rară.**
2. **Istoria scrisului, a tiparului și a cărții.**
3. **Producerea și difuzarea cărții.**
4. **Știința Informării** – divizată în:
   - 4.1 **Generalități;**
   - 4.2 **Biblioteconomie** – subdivizată la rândul ei;
   - 4.3 **Bibliografie. Informare și documentare;**
   - 4.4 **Activitatea de referințe;**
   - 4.5 **Automatizare. Informatizare. Tehnologia informației;**
5. **Arhivistică.**

Se poate observa că documentele prelucrate depășesc aria de cuprindere a biblioteconomiei propriu-zise și conțin informații ce ar putea fi utile oricui dorește să studieze fenomenul carte, începând de la documentele ce constituie valori bibliofile, istoria cărții și până la diversele discipline ale științei informării.

Lucrarea cuprinde 1146 înregistrări, iar în final există un indice de nume alfabetic. La fiecare înregistrare se specifică filiala BCU unde poate fi regăsit documentul, dar, spre deosebire de ABSI și FIB, lipsește orice fel de prezentare a conținutului lucrărilor. Ghidul se adresează în special utilizatorilor BCU pentru a simplifica regăsirea documentelor de către specialiștii din biblioteconomie și știința informării, dar și de către cei din alte

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

domenii: literatură, istorie, informatică etc, datorită ariei de cuprindere a documentelor înregistrate în acest ghid.

Astfel de baze de date bibliografice în domeniul bibliologiei sunt numeroase şi în străinătate. Dintre acestea putem aminti:

- **Hungarian Library and Information Science Abstracts** – este realizată de Centrul de Biblioteconomie şi Metodologie din cadrul Bibliotecii Naţionale Szechenyi a Ungariei. Apare semestrial din 1971 în două limbi. Include cărţi şi articole din domeniu, publicate în Ungaria, care sunt de interes şi pentru străini. Documentele sunt structurate pe mari grupe de subiecte precum: învăţământul şi perfecţionarea în biblioteconomie, istoricul bibliotecii, colecţii speciale, construcţii de biblioteci, activitatea de informare, automatizare, studiul utilizatorilor etc, astfel încât utilizatorii să se poată orienta cu uşurinţă.

- **Library and Information Science Abstracts** – realizată de Library Association. Apare din 1969, lunar. Publică materiale din circa şaizeci de ţări şi în peste treizeci de limbi străine. Fiecare număr cuprinde peste 500 de referinţe organizate sistematic. La sfârţitul fiecărui număr există un index de autori şi un index de subiecte, iar în numărul 12 se publică o listă cu revistele de surse şi un index anual. Se poate accesa şi în varianta electronică. În 1996 a apărut în varianta electronică LISA Plus care încorporează două baze de date (LISA şi CRIS) şi softul de instalare şi regăsire.

- **Library Literature: an index to library and information science**. Este produsă de compania H.W. Wilson şi apare încă din 1921, cu o periodicitate de 6 nr./an. Din 1993 apare şi ca resursă electronică (CD-ROM), având o acoperire din 1984 până în 1993.

- **Indian Library Science Abstracts** – produsă de Asociaţia indiană a bibliotecilor specializate şi a centrelor de informare.

Domeniul bibliologiei trebuie să ţină pasul cu cele mai noi tendinţe legate de informatizare şi accesul rapid la informaţii pentru a nu-şi pierde interesul din partea utilizatorilor şi a evolua. De aceea, în ultimii ani, bazele de date pe suport tradiţional pierd din ce în ce mai mult teren în faţa bazelor de date online. Avantajele efectuării de căutări în astfel de baze de date sunt evidente: se pot accesa baze de date produse în orice

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

punct al lumii de la domiciliu, de la bibliotecă sau de oriunde există un calculator conectat la Internet, se pot efectua căutări rapide pe diverse criterii, utilizând cuvinte cheie, sunt posibile căutări combinate în cadrul bazei de date accesate sau în mai multe baze în acelaşi timp, deseori se oferă link-uri către variantele full text ale documentelor prezente în respectiva bază de date bibliografică etc. Astfel de baze de date pot fi mult mai uşor actualizate, de aceea informaţia oferită este foarte nouă şi, ţinând seama de capacitatea de stocare, pot fi regăsite rapid informaţii despre documente apărute cu mulţi ani în urmă.

Unul dintre inconvenientele majore este că cea mai mare parte a acestor baze de date specializate sunt de tip comercial şi nu pot fi accesate decât pe baza unei parole de utilizator pentru obţinerea căreia se plăteşte o sumă importantă de bani care nu este la îndemâna oricui, mai ales ca persoană fizică. De aceea, multe din marile biblioteci sau universităţi au achiziţionat aceste baze de date pentru a le pune la dispoziţia utilizatorilor proprii în mod gratuit.

Dintre aceste baze de date online, cele mai cunoscute şi apreciate în domeniul bibliologiei sunt: **LibLit (Library Literature and Information Science), LISA (Library and Information Science Abstracts), ISTA(Information Science and Technology Abstracts)** care indexează doar publicaţii electronice. Toate acestea sunt baze de date comerciale pentru că accesul la informaţiile conţinute este posibil doar dacă, în prealabil, au fost achiziţionate contra unei sume de bani stabilite de producător.

Library Literature este o bază de date Silverplatter. Oferă acces la informaţii fundamentale referitoare la activităţile din bibliotecile publice, universitare, specializate etc. Pune la dispoziţia utilizatorilor informaţii despre automatizare, catalogare, circulaţia documentelor, legislaţia de copyright, brokerii de informaţie, asociaţiile de biblioteci, managementul resurselor umane, relaţiile publice în biblioteci, cărţi rare etc. Acoperă 297 de periodice în engleză şi în alte limbi, începând din 1984. Cuprinde descrieri bibliografice, abstracte, link-uri către full text şi este reactualizată o dată la 4 luni. Se pot face căutări individuale în baza de date sau combinate cu alte baze de date Silverplatter.

LISA – Library and Information Science Abstracts este tot o bază de date Silverplatter şi oferă abstracte din 500 periodice apărute începând cu 1969, din peste 60

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

de țări şi cercetări academice şi instituționale din baza de date Current Research în Library and Information Science, preluate începând din 1981. Este actualizată lunar.

Tipologia bazelor de date din domeniul bibliologiei este foarte complexă. Bazele de date bibliografice sunt foarte importante deoarece sunt uşor de folosit şi trimit cu precizie la locația în care putem regăsi informația completă. Au, în primul rând, un rol de informare continuă, ținând la curent utilizatorii interesați în legătură cu cele mai noi dezvoltări ale domeniului. Au şi rol de comunicare a documentelor, deoarece pun în contact utilizatorul cu acestea, fiindu-i mult mai uşor să regăsească ulterior documentul care îl interesează. Totodată, apariția bazelor de date a influențat modalitățile practice de informare ale celor interesați de domeniu şi a determinat apariția unui nou specialist – „producătorul de baze de date".

Într-o lume dominată de explozia informațională, importanța bibliografiei este tot mai mare. Fiind un instrument cu valoare adăugată, rolul său este de a ne orienta în vastul câmp al cunoaşterii şi de a oferi o imagine cuprinzătoare despre fiecare domeniu în parte. Bibliografiile ne ajută să regăsim cu uşurință documentul căutat, pe baza descrierii exterioare a acestuia, dar şi să ne formăm o primă părere despre conținutul său, dacă este vorba de bibliografii adnotate.

Bibliografiile realizate pentru domeniul bibliologiei sunt un important instrument de lucru pentru specialiți. Pot fi consultate nu doar pentru simpla regăsire a informațiilor dorite, ci şi ca un „instrument reflector" al tuturor preocupărilor de cercetare teoretică şi practică în domeniu. În ultimele decenii, acestea au încetat a fi specializate într-un singur domeniu şi sunt adevărate bibliografii transdisciplinare. Bibliografiile ne ajută să ne orientăm în vasta lume a informației, deoarece selectează lucrările cu adevărat valoroase, *„substituind bibliotecii totale o bibliotecă subiectivă"*[104].

[104] PODGOREANU, Anca. Bibliografia - un "topos" al informării. In: *Buletin ABIR*, vol.8, nr. 3, 1997, p.12-16.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFII CRITICE PRIVIND LITERATURA ROMÂNĂ

Chiribucă Mihaela

Biblioteca Centrală Universitară din Bucureşti a iniţiat realizarea unei suite de lucrări, care, trecând prin romantism, simbolism, realism, modernism, sămănătorism, poporanism, naturalism, expresionism, să întocmească o veritabilă istorie a literaturii române reflectată bibliografic.

Această iniţiativă a BCU din Bucureşti a intenţionat să ofere specialiştilor şi altor categorii de beneficiari un instrument de lucru absolut necesar în înţelegerea fenomenului literar românesc în relaţie cu cel european.

Ampla cercetare bibliografică întreprinsă de domnul Henri Zalis, doctor în filologie, şi sprijinită de numeroşi colaboratori, reprezintă o unealtă de lucru indispensabilă tuturor celor care vor să cunoască şi să aprofundeze acest domeniu.

Pentru o mai bună înţelegere a literaturii, **profesorul Henri Zalis** a întocmit în una din lucrările sale o schemă de periodizare, acceptată de majoritatea istoricilor literari, care să clarifice numeroase implicaţii ale dezvoltării literaturii române, atât în faza începuturilor ei cât şi în cea a afirmării şi maturizării ei depline.

În demersul său bibliografic a tins spre însemnarea cât mai multor puncte de vedere, spre a obţine, din confruntarea lor, clarificări necesare şi cristalizări de pe urma cărora să se beneficieze la redactarea tratatului academic al istoriei literaturii române. Au fost reţinute şi adnotate materiale explicit sistematice, cu clasificări cronologice şi estetice, fără a se neglija, însă, acele materiale în care tendinţa clasificatoare şi stăruinţa ordonatoare păreau mai degrabă implicate decât recunoscute.[105]

Pentru uzul specialiştilor s-au prezentat argumente de detaliu ca şi cele fundamentale. Dispunerea materialului bibliografic s-a călăuzit după principiul cronologiei inverse, plecându-se de la cele mai noi contribuţii spre cele dintâi, pentru a se

[105] ZALIS, Henri. *Periodizarea literaturii române:* contribuţii bibliografice. Bucureşti: [s.n.], 1969, p. II.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

lua drept bază teze acceptate şi care circulă în prezent, bucurându-se de girul specialiştilor.

Cercetarea bibliografică ce abordează **curentul clasicist**, realizată în colaborare cu domnul Ion Stoica, doreşte să înlesnească o investigare mai adâncă a unei perioade însemnate pentru evoluţia artei noastre literare (cea de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea şi începutul sec. al XIX-lea), fiind cuprinse, însă, orice referinţe cu privire la aspectele clasiciste din creaţia diferiţlor scriitori. Astfel că unele contribuţii pornesc de la clasicismul cronicarilor, în timp ce altele descoperă note clasiciste la autorii contemporani, înregistrând scriitori la care notele de clasicism, deşi evidente, nu implică şi includerea într-un curent cu acelaşi nume, prin urmare interpretarea datelor s-a lăsat la latitudinea specialiştilor. S-a avut în vedere şi semnalarea faptului literar în sine, semnificaţia lui ducând la unele concluzii de ordin general.[106]

Pentru definirea manifestărilor de clasicism au fost consultate 63 de colecţii de periodice şi aproximativ 70 de volume.

În abordarea **romantismului** şi a locului acestuia în literatuara română, sunt prezentate originile şi evoluţia sa în relaţie cu unele orientări caracteristice curentului, cu geografia specifică a şcolilor naţionale romantice din V şi E Europei. Pentru întocmirea lucrării au fost consultate peste 50 de periodice şi aproximativ 200 de volume.

Schema după care s-a călăuzit autorul are în vedere un capitol de relaţie cu universalitatea curentului, având de partea sa noutatea demersului critic şi intenţia de a semnala câteva din liniile de forţă ale romantismului european, dar pune totodată în lumină faptul că fondul germinativ al romantismului exclude orice definiţii-canon, presupune o înaintare spre caracteristici şi mai puţin spre ierarhii.[107]

Pentru o mai eficientă receptare, s-au întocmit adnotări pertinente şi au fost incluse cercetări didactice ale originilor şi aparenţelor romantismului românesc, înglobând şi 39 de referate ale lui D. Pillat.

În sprijinul explicării interesului faţă de manifestările romantismului, fiecare capitol beneficiază şi de o bibliografie de semnalare. Graţie acesteia, se vede şi mai

---

[106] ZALIS, Henri ; STOICA, Ion. *Clasicismul în literatura română: contribuţii bibliografice.* Bucureşti: [s.n.], 1969, p. 3.
[107] ZALIS, Henri. *Romantismul în literatura română: contribuţii bibliografice.* Bucureşti: [s.n.], 1981, p. VIII.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

limpede durata vie a curentului, starea de spirit romantică, aşa cum a fost receptată critic. Lucrările despre romantism semnalate aparţin criticilor literari români şi străini.

Profilul **curentului sămănătorist**, cum o evidenţiază numeroasele aprecieri adnotate, reflectă fenomenul preeminenţei culturalului asupra esteticului şi a naţionalului asupra universalului. Au fost reţinute acele date relative la platforma social-doctrinară, fiiind adnotate în proporţie sporită laturile artistice şi implicaţiile literare ale semănătorismului, punându-se accentul asupra înrâuririi exercitate şi locului său în evoluţia literaturii române.[108]

Din materialul bibliografic adnotat se desprinde concluzia potrivit căreia sămănătorismul a fost expresia unor preocupări cu largă rezonanţă colectivă, în care rămâne dominantă problematica ţărănească, reflex al interesului pentru problema naţională. Pentru întocmirea lucrării au fost parcurse 59 de colecţii de perioade şi peste 70 de volume.

Organizarea materialului doreşte să evidenţieze obiectivele şi notele distinctive ale mişcării. După clarificarea problemelor de principiu cu caracter teoretic, contribuţia bibliografică stăruieşte asupra revistelor purtătoare de cuvânt ale manifestării semănătoriste.

Lucrarea care tratează **curentul poporanist** ilustrează viziunea sugerată de acesta asupra realităţii sociale şi sufleteşti de la sfârşitul sec. XIX şi începutul sec. XX. Această viziune decide orientarea spre lumea satului, văzută de o lume ce suportă exploatarea şi aspiră la condiţia demnităţii materiale şi spirituale pentru masa ţărănimii. Materialul cuprins în prezentele contribuţii bibliografice face distincţie între tezele lui C. Stere, care se preocupă de revendicările universului rural, şi scrierile lui G. Ibrăileanu, ce are în vedere aspectele complexe ale literaturii şi opiniile legate de viaţa culturală şi artistică românească.[109]

Autorul a reţinut atenţia asupra poporanismului literar care propune idealuri impregnate de un umanism consecvent dar restrictiv în manifestările lui. Pentru definirea manifestărilor de **poporanism** s-au consultat 77 de periodice şi peste 500 de volume.

---

[108] ZALIS, Henri. *Sămănătorismul în literatura română:* contribuţii bibliografice. Bucureşti: [s.n.], 1971, p. II.

[109] ZALIS, Henri. *Poporanismul în literatura română:* contribuţii bibliografice. Bucureşti: [s.n.], 1972, p. III.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Cercetarea bibliografică legată de **realism** reflectă imperativul social şi estetic datorită căruia curentul se bucură de un viu interes. Organizarea materiei punctează obiectivele teoretice, legătura lor cu practica de creaţie precum şi cu creatorii realişti comentaţi mai frecvent.[110]

Are în cuprinsul ei referinţe bibliografice ale unor lucrări publicate de specialişti ai domeniului şi ai fenomenului literar. Un capitol prezintă interrelaţia între realism şi alte curente, iar un alt capitol prezintă autori a căror operă se încadrează în caracteristicile curentului realist, dar şi alţi autori care au interferenţe în acest curent literar. Au fost investigate peste 60 de periodice şi aproape 100 de volume.

În prezentarea naturalismului, problema esenţială este legată de menirea în care se sesizează diferenţa calitativă între **naturalism** şi celelalte curente. Potrivit cu doctrina naturalistă, sublimul şi eşecul trebuie cunoscute în generalitatea lor. Comentariile bibliografice amplifică înţelegerea deplinei opoziţii între urâtul din realitate şi circulaţia pe care arta i-o rezervă pentru a-l scoate din matcă şi neutraliza.[111]

Dorinţa explicit formulată a autorului este aceea de a se face diferenţa între doctrina naturalismului şi politica sa, deoarece doctrina vizează exagerarea aplicării în literatură a concluziilor ştiinţelor medicale.[112]

Cercetarea bibliografică încearcă şi ilustrarea naturalismului românesc pornit de la necesitatea lărgirii interesului pentru lumea de la margine, convertind acest interes, iniţial sociologic, într-unul literar uman.

În abordarea curentului expresionist, autorul încearcă, prin aportul bibliografic extins la aria europeană şi românească, să ilustreze cât de puţin neglijabile sunt manifestările de **expresionism** la noi ca şi în altă parte. Imaginea avansată de cercetare conturează o epocă a formării expresionismului.

Criteriul adoptat în dispunerea pe capitole a materialului investigat ia în considerare specificul relaţiilor dintre general şi particular. Se porneşte de la reperele

---

[110] ZALIS, Henri. *Realismul în literatura română:* contribuţii bibliografice. Bucureşti: [s.n.], 1977, p. IV.
[111] ZALIS, Henri. *Naturalismul în literatura română:* contribuţii bibliografice. Bucureşti: [s.n.], 1983, p. 2.
[112] Idem. *Op.cit.*, p. 3.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

generale ale curentului şi se evidenţiază modul în care se manifestă şcolile naţionale la nivelul propriu de asumare a valorilor şi orientărilor locale.[113]

Vastul capitol consacrat expresionismului românesc, priorităţile estetice acordate rădăcinilor etnice cât şi contribuţiile la afirmarea unui etos al angajării anticonformiste, denotă conversiunea localismului în argument de universalitate. Realizarea cercetării a implicat colaborarea cu unele cadre didactice şi cu unii redactori, traducători din diverse limbi.

Potrivit concepţiei că lucrările de referinţă reprezintă pilonii de susţinere ai unui domeniu, bibliografiile critice pentru literatura română semnalează direcţii şi orientări, călătorind de la un autor la altul, modelează disciplina şi o diversifică.

Acest tip de bibliografie ajută studentul, profesorul sau cercetătorul în munca intelectuală, oferindu-i atât o perspectivă de ansamblu cât şi una de amănunt. Materialele cuprinse în lucrarea de faţă nu operează cu ierarhii, ci le prezintă în balansul dintre „istorie" şi „critică" literară.

[113] ZALIS, Henri. *Expresionismul în literatura română:* contribuţii bibliografice. Bucureşti: [s.n.], 1985, p. 3.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFIA ISTORICĂ A ROMÂNIEI (BIBLIOGRAPHIA HISTORICA ROMANIAE)

Rădulescu Doina

*„Bibliografia se modelează după capacitatea pe care o avem de a fi produsul cărților vremii noastre, ea devine chiar «**toposul**» acestui timp care își devorează informația pe măsură ce o produce.*

Bibliografia este produsul omului de bibliotecă. Este sursa care se naște din confluențe, dar cu o funcție ordonatoare, capabilă să ofere chei de descifrare unor universuri care se întrepătrund. Bibliografia legitimează relația intelectuală între text și cititor, fiind un mijloc de informare rapidă și completă în munca științifică."[114] Pentru orice problemă, pentru orice preocupare, cititorul e urmărit de grija unei documentări cât mai ample, cât mai actuale, vrând să cunoască tradiția și noul în știință, artă, literatură, în orice domeniu de activitate umană.

*„În spațiul românesc, documentația bibliografică își are trecutul său în preocupările istoriografice. Au abordat-o cu îndemanare cronicari din secolul al XVII-lea de talia lui **Miron Costin**; au cultivat-o cu artă și cu erudiție reprezentanți de nivel european pe care i-a dat secolul al XVIII-lea în persoana lui **Constantin Cantacuzino** stolnicul sau a lui **Dimitrie Cantemir**. Școala transilvăneană, **Micu – Șincai – Maior**, dând istoriei funcția pledantă în lupta pentru emanciparea socială și națională, pentru obținerea drepturilor care derivau din titlurile străvechi ale poporului, a adunat mărturiile și documentarea bogată din biblioteci și arhive, cu metodă și erudiție, cu spirit critic, cu râvnă de decenii"*[115].

În deceniile al patrulea și al cincilea ale secolului al XIX-lea, două dintre cele mai proeminente personalități ale istoriografiei noastre, **Mihail Kogalniceanu** și **Nicolae**

---

[114] PODGOREANU, Anca. Bibliografia – un „topos" al informării. În: *Buletinul ABIR* , București, vol. 8, 1997, nr. 3, p. 13.

[115] *Bibliografia istorică a României. II.:* Secolul XIX. București: Editura Academiei, 1972, p. V.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Bălcescu, au mânuit informația documentară cu prestigiu științific, ridicând istoria pe treptele științei moderne.

De la Bălcescu și Kogălniceanu și până aproape de jumătatea secolului XX, investigația bibliografică a străbătut un drum ascendent. Numeroase personalități ale culturii românești își aduc contribuția la dezvoltarea acestui domeniu științific. De o deosebită faimă se bucură peste timp **Dimitrie Iarcu, Alexandru Odobescu, Ioan Bogdan, T. G. Bulat, A. Ștefănescu-Galați, Nicolae Iorga, Dimitrie Onciul, Gheorghe Adamescu, Emanoil Bucuța, Ioachim Crăciun**. Opera acestor cărturari stă la temelia gândirii istorice a poporului român.

Însă o bibliografie generală a istoriei nu avem încă. Se resimte lipsa poate și pentru faptul că *„în puține domenii ale creației spirituale românești s-a scris atât de mult și de însemnătate covârșitoare. Numeroase lucrări de sinteză, monografii, publicații de documente, editări de cronici, la care se adaugă un noian de articole apărute în reviste prestigioase din țară și străinătate, alcătuiesc un punct de glorie al culturii noastre."*[116]

„O orientare temeinică în domeniul istoric rămâne încă anevoioasă, îndeosebi datorită existenței unui imens material publicistic, căci, dacă istoria poporului român până în zilele noastre se poate scrie, bilanțul științei istorice nu se poate face. Ar fi ca și cum ai încerca să numeri firele de iarbă de pe un câmp. În același timp însă, orice încercare de a trece în revistă nivelul atins de știința istorică românească cu intenția de a contribui la deschiderea unor noi orizonturi tematice nu poate fi decât salutară. [...] Acest lucru se poate face cel mai bine prin prezentarea unei bibliografii istorice."[117]

Reprezentativă pentru spațiul românesc este monumentala lucrare **„BIBLIOGRAFIA ISTORICĂ A ROMÂNIEI" („BIBLIOGRAPHIA HISTORICA ROMANIAE").**

Anul 2000 a marcat împlinirea a 30 de ani de la apariția primului din seria celor 9 volume (șapte din cea curentă) ale ***Bibliografiei istorice a României.***

Pornind de la valoroasa tradiție a școlii clujene de bibliografie ilustrată de profesorul Ioachim Crăciun, în anul 1962 a fost publicată, în Anuarul Institutului de

---

[116] THEODORESCU, Barbu. *Istoria bibliografiei române.* București: Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 208 - 209.

[117] DEUTSCH, Robert. *Istoricii și știința istorică din România:* 1944 – 1969. București: Editura Științifică, 1970, p. 49.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Istorie şi Arheologie Cluj, **„Bibliografia istorică a României pentru anii 1959 şi 1960"**, lucrare întocmită de Ioachim Crăciun, I. Domşa, Gh. Hristodol şi L. Jordáky.

*„Pentru a fi în ton cu «**moda**» şi a sensibiliza forurile conducătoare s-a propus un nou repertoriu intitulat* **«Realizările istoriografiei din România în douăzeci de ani de la eliberare. 1944 – 1964».**"[118] Finalizat în anul 1966 şi conţinând 9.000 de titluri, el a fost predat Editurii Ştiinţifice, unde a rămas blocat patru ani, până când a apărut bibliografia **«Istoricii şi ştiinţa istorică din România. 1944 – 1964»,** lucrare semnată de **Robert Deutsch.**

Lucrarea a fost reluată, completată şi, cu sprijinul academicienilor **C. Daicoviciu** şi **Ştefan Pascu**, s-a reuşit publicarea ei la Editura Academiei cu titlul "**Bibliografia istorică a României : 1944 – 1964"**, vol. I, având ca autori pe: I. Crăciun, Gh. Hristodol, M. Ştirban, L. Bathory, Gh. Iancu, G. Neamţu, Gh. Dumitraşcu.

Apariţia volumului I în 1970 a deschis calea unei permanentizări a documentării bibliografice istorice, iar prin cele şapte volume elaborate până în anul 2000 a fost pusă la dispoziţia cercetării ştiinţifice o bibliografie ***curentă*** ce acoperă mai bine de jumătate de secol de creaţie istoriografică românească, însumând circa 80.000 de titluri de cărţi, studii şi articole de istorie.

Lucrarea se constituie într-o **bibliografie specializată**, aici regăsindu-se informaţii specifice numai domeniului istoriei. Structura acestei **bibliografii speciale naţionale** reflectă atât epistemologia şi configuraţia domeniului istoric, cât şi centrele de interes ale cercetătorilor.

De-a lungul anilor, colectivul bibliografic şi-a modificat componenţa, la cele 9 volume participând până acum ca autor: Gh. Hristodol – 9 volume; L. Bathory, Gh. Iancu, S. Mândruţ – 5 volume; M. Ştirban – 3 volume; Şt. Pascu, N. Bocşan, I. Nistor, A. Rusu, N. Păun, S. Nicoară, L. Turc – 2 volume. Traducerea în limba franceză a fost asigurată succesiv de M. Pascu, D. Marga şi L. Molnar. În perioada 1970 – 1990, lucrarea s-a tipărit sub redacţia acad. Şt. Pascu, între 1971 – 2000 Gh. Hristodol a fost şeful colectivului bibliografic, iar din 1990 şi coordonator responsabil.

---

[118] *Bibliografia istorică a României.. IX :* 1994 – 1999 : bibliografie selectivă. Bucureşti: Editura Academiei, 2000, p. X..

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

"Bibliografia istorică a României" este o operă colectivă pusă în slujba istoricilor, literaților, publiciștilor etc. Această lucrare, *„pe lângă rostul ei major de depozitară a informației bibliografice este și o sursă care poate sugera direcții noi de cercetare; etapele istorice mai mult sau mai puțin studiate, nuanțele interpretative subliniate de unii istorici și controversele iscate de acestea, întregul ansamblu determină o autentică și necesară creativitate în știința istorică."*[119]

Fișele bibliografice conferă o descriere completă a operelor înregistrate, colectivul impunându-și ca regulă de lucru culegerea elementelor bibliografice direct de pe cărți și reviste. Operele reperate în bibliografii și cataloage care nu au fost găsite în biblioteci au fost marcate, convențional, cu asterisc.

Tabelele sistematice atașate fiecărui volum cuprind schemele după care materialul este clasificat pe probleme și chestiuni; ele sunt menite să înlesnească efortul cercetătorului de a urmări subiectele ce-l interesează.

În cadrul capitolelor, titlurile au fost organizate alfabetic după numele biografului sau după numele autorilor lucrărilor.

Începând cu volumul al patrulea, unele titluri sunt urmate de scurte rezumate, în scopul orientării mai ușoare a celor ce vor consulta bibliografia (***bibliografie adnotată***).

Pentru a facilita consultarea bibliografiei și de specialiștii străini, titlurile și adnotările românești sunt însoțite de traducerea în limba franceză, la fel și cele scrise într-o limbă de circulație mai restrânsă.

Pentru o cât mai completă informare documentară, la volumul VIII s-a intenționat realizarea unei ***Addende*** care să cuprindă titluri de cărți și articole consacrate istoriei românilor apărute în străinătate. Ca o noutate, cel de-al nouălea tom al **Bibliografiei istorice** aduce în câmpul istoriografic românesc scrisul istoric al colegilor de la Chișinău.

Aceste nouă volume de bibliografii ale științei istoriei și de personalități istorice alcătuiesc o mare lucrare capitală: **"Bibliografia istorică a României".**

„Concepută ca o bibliografie istorică generală, lucrarea a fost gândită într-un sens mai larg, urmărindu-se cuprinderea întregului material bibliografic necesar cercetării istorice, referitor la o largă paletă problematică, astfel încât să se poată lesne

[119] Ibidem, p. XIII.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

observa că istoria se intersectează şi cu alte discipline umanistice, în scopul realizării unei cercetări pluridisciplinare a procesului istoric din toate timpurile".[120]

BIBLIOGRAFIE

Bibliografia istorică a României. I.: 1944 – 1969: Bibliografie selectivă. Bucureşti: Editura Academiei, 1970, 386 p.

Bibliografia istorică a României. II.: Secolul XIX. Bucureşti: Editura Academiei, 1972, 512 p.

Bibliografia istorică a României. III.: Secolul XIX. Bucureşti: Editura Academiei, 1974, 370 p.

Bibliografia istorică a României. IV.: 1969 – 1974. Bibliografie selectivă. Bucureşti: Editura Academiei, 1975, 514 p.

Bibliografia istorică a României.I. V.: 1974 – 1979. Bibliografie selectivă. Bucureşti: Editura Academiei, 1980, 514 p.

Bibliografia istorică a României. VI.: 1979 – 1984. Bibliografie selectivă. Bucureşti: Editura Academiei, 1985, 454 p.

Bibliografia istorică a RomânieiI. VII.: 1984 – 1989. Bibliografie selectivă. Bucureşti: Editura Academiei, 1990, 410 p.

Bibliografia istorică a României. VIII.: 1989 – 1994. Bibliografie selectivă. Bucureşti: Editura Academiei, 1996, 459 p.

Bibliografia istorică a României. IX.: 1994 – 1999. Bibliografie selectivă. Bucureşti: Editura Academiei, 2000, 701 p.

DEUTSCH, Robert. Istoricii şi ştiinţa istorică din România: 1944 – 1969. Bucureşti: Editura Ştiinţifică, 1970, 680 p.

PODGOREANU, Anca. Bibliografia – un „topos" al informării. În: Buletinul ABIR, Bucureşti, vol. 8, 1997, nr. 3, p. 12 – 16.

THEODORESCU, Barbu. Istoria bibliografiei române. Bucureşti: Editura Enciclopedică Română, 1972, 431 p.

[120] Ibidem., p. VII.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

COMUNICAREA BIBLIOGRAFICĂ ÎN VIZIUNEA LUI LOUISE - NOELLE MALCLES

Toma Elena Gabriela

Termenul **bibliografie** provine din grecescul **"biblion"=carte** şi **"graphein"=scriere**, dar este ulterior apariţiei obiectului pe care-l desemnează, repertoriu de cărţi, deoarece s-a născut în 1494 sub formă tipărită iar denumirea de bibliografie i-a fost atribuită de-abia în 1633, în Franţa, de Gabriel Naude în "Bibliographia politica". Mult mai târziu, în 1762, la a patra ediţie a Dicţionarului Academiei Franceze, a fost admis cuvântul "bibliografie" ca ştiinţă a bibliografului.[121]

Domeniul bibliografiei este cel al documentului imprimat sau reprodus prin procedee mecanice, cuprinzând şi alte documente grafice, hărţi, atlase, partituri muzicale. "*Repertoriile sunt instrumente de lucru permanente ale bibliotecarului, îi sunt indispensabile ca şi busola exploratorului sau rigla inginerului*", scria Malcles în *Manuel de bibliographie*.[122]

Bibliografia este o disciplină autonomă, cu atribuţii bine definite; care aduce la cunoştinţă tot ce s-a publicat în trecut şi tot ce se publică în fiecare zi în lume; facilitează lectura şi este indispensabilă cercetării intelectuale. Ea reprezintă "*arta descoperirii cărţilor care au fost ignorate*".[123]

Louise - Noelle Malcles, profesoară de ştiinţe bibliologice la Paris, a definit în detaliu repertoriile bibliografice ca opere de consultare, care se compun din notiţe aranjate într-o ordine determinată, fiecare reprezentând semnalarea unui text imprimat: autorul, titlul şi adresa bibliografică: locul editării/imprimării, numele editorului, data de publicare, formatul şi numărul paginilor (în cazul cărţilor); titlul, tomul, anul şi pagina (în cazul articolelor din periodice). Elementele de semnalare constituie identitatea textului.

---

[121] MALCLES, Louise-Noelle. *Manuel de bibliographie*. 2-eme ed. Paris:Presses Universitaires de France, 1969, p.16.
[122] Idem. *Op. cit.*, p. 20.
[123] Idem. Cours de bibliographie. Paris: Presses Universitaires de France, 1968, p. 15.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Se disting **două genuri de repertorii**, diferențiate **după conținutul textelor** imprimate și semnalate:

- repertorii generale - textele semnalate tratează toate subiectele;
- repertorii specializate - textele semnalate tratează doar un subiect.

Fiecare gen cuprinde **două specii**, diferențiate **în funcție de limba textului**:

- internaționale: textele semnalate sunt scrise în diverse limbi sau sunt originare din țări diferite. Inițial se numeau universale sau multilingvistice;
- naționale: textele semnalate sunt scrise în limba națională sau publicate pe teritoriul unei națiuni.

Aceste repertorii au și **caracteristici** proprii **ce depind de condițiile de elaborare**:

- primare - notițele pentru semnalare sunt luate la prima mână;
- secundare - sunt extrase din bibliografiile primare;
- de semnalare (signaletice) - cuprind doar elementele de semnalare;
- analitice sau adnotate - cuprind analiza sau rezumatul textului;
- critice - cuprind aprecierile analizei textului;
- descriptive - sunt completate cu descrieri ale exemplarelor;
- exhaustive - cercetarea textelor într-un domeniu nu admite nici o excludere;
- selective - textele sunt alese după anumite criterii: nivel, valoare, calitate;
- retrospective - textele semnalate datează dintr-o perioadă mai veche decât anul în curs;
- periodice sau curente - datează din săptămâna, luna, trimestrul sau anul în curs.

Clasificarea lor se poate face:

- cronologic - după data de publicare a textului;
- alfabetic - după numele autorului sau titlul textului;
- sistematic - după distribuirea notițelor în secțiunile și subsecțiunile unui sistem de clasificare.

În ceea ce privește **forma exterioară** de prezentare, repertoriile bibliografice apar ca volume de sine stătătoare, care nu se disting de celelalte cărți, fascicule anexate la reviste, periodice, articole inserate în periodice.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Cât despre **utilitatea** acestora, ele sunt folosite în două scopuri:

- identificarea textului - regăsirea notiței bibliografice pornind de la bibliografia primară;

- informare - plecând de la textele care într-o perioadă desemnată au fost publicate pentru un subiect dat.

Bibliografiile primare, clasificate alfabetic, se folosesc pentru identificare, iar cele sistematice sau pe rubrici de subiecte folosesc informării. De obicei sunt însoțite de tabele sau indexuri, care, în general, le completează.

Termenul de bibliografie a dobândit un sens comun când studiul s-a asociat cu metodele științifice, critice. Accepțiunea comună conduce la semnificația mai simplă de "listă de cărți".[124] Aşadar, atunci când o persoană trebuie să realizeze o notă bibliografică - rareori o adevarată bibliografie, aceasta se bazează mai ales, dacă nu numai, pe informația oferită de cataloagele din una sau mai multe biblioteci.

O concluzie ce se impune constă în faptul că cercetarea este dirijată către cărțile existente într-o bibliotecă, în intenția de a găsi informațiile necesare. Poate fi sesizată astfel diferența dintre bibliografie şi cataloagele de cărți dintr-o bibliotecă, cele dintâi, bibliografiile, cuprinzând cărți publicate, indiferent de locul şi disponibilitatea lor, iar cele din urmă, cataloagele, fiind liste de cărți existente în bibliotecă. Amândouă sursele de informare sunt foarte utile, însă, în cazul cataloagelor informația oferită este limitată la o situație practică de disponibilitate materială a operelor înseşi, în timp ce, în cazul bibliografiilor informația este teoretică şi sistematică.

Plecând de la o definire a termenului conform căreia bibliografiile sunt repertorii de publicații culese şi ordonate după diferite criterii, dar având în vedere şi afirmația lui Luigi Balsamo, care scria în anii '70: "*Bibliografia este disciplina care studiază diversele sisteme de catalogare a cărților*"[125], se constată, în mod firesc, faptul că unii specialişti plasează studiul şi redactarea cataloagelor de bibliotecă în cadrul biblioteconomiei, restrângând aria bibliografiei la repertorii. Aceasta interpretare este adoptată şi de Malcles, care afirmă că bibliografia ocupă un sector al bibliologiei sau științei cărții şi îşi

[124]BALSAMO, Luigi. Introdusione alla bibliographia. Florenta: Modena, 1978, p.7.
[125] Idem. *Op. cit.*, p.9.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

propune să semnaleze, descrie şi claseze documentele imprimate pentru a constitui repertorii proprii în scopul facilitării muncii intelectuale.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

INFORMARE ŞI COMUNICARE BIBLIOGRAFICĂ ÎN CONTEXT CULTURAL

Vlad Raluca

Lipsa bibliografiei, atunci când se elaborează o lucrare care necesită documentaţie, *„dă senzaţia unui adevărat salt în gol"*[126]. Această recunoaştere a utilităţii bibliografiei, care apare ca justificare practică a existenţei sale, corespunde unei realităţi. De obicei, aprecierile asupra bibliografiei se opresc însă aici. Faptul că marii savanţi şi oameni de cultură (la noi: Nicolae Bălcescu, Al. Odobescu, Emil Racoviţă, Tudor Vianu etc) au avut preocupări bibliografice cu teoretizări importante, este adesea înregistrat fără valorificarea lui pentru sublinierea a ceea ce bibliografia are mai preţios în esenţa ei: acţiunea în scopul cunoaşterii şi participarea sa la fenomenul culturii.

Apropierea termenilor **bibliografie** şi **cultură** (cultura fiind *„ansamblul valorilor materiale şi spirituale create de societatea omenească de-a lungul istoriei sale"*[127]), înainte chiar de a fi analizată, pare să deschidă o poartă şi ne face să simţim că prin acest raport bibliografia îşi recâştigă adevărata valoare. Aceşti doi termeni fac parte din aceeaşi familie. Alăturându-se, se realizează chiar mai mult decât atât, se creează o intimitate între noţiuni. În acest sens, cel mai indicat mi se pare să mă opresc mai întâi asupra naturii lucrării bibliografice.

Bibliografia începe printr-o investigaţie, al cărei scop este strângerea materialului care intră în bibliografie. Investigaţia nu este altceva decât o incursiune în diferite domenii de idei, în toate, dacă bibliografia este generală, într-unul, dacă bibliografia este specială. Din prima sa fază de lucru, bibliografia stabileşte, aşadar, legătura cu lumea atât de vastă a culturii. Aceasta devine şi mai strânsă în momentul în care se procedează la

---

[126] OPREA, Al. Panait Istrati. Bucuresti: 1964, p.9. In: *Revista Bibliotecilor*, nr.11-12, 1970, p. 570.
[127] *Dicţionarul enciclopedic Român*. Bucureşti: Editura Politica, 1962, p.855.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

selecţia lucrărilor. Alegerea se face avându-se în vedere contribuţia pe care gruparea unor lucrări într-o bibliografie poate să o aducă la dezvoltarea culturii.

Cercetarea bibliografică manifestă cel mai mult înţelegere faţă de diferitele aspecte ale domeniului în care acestea se încadreaza în contextul cultural general. Ordonarea cunoştinţelor umane nu se face pe fragmente, ci prin angrenarea tuturor acestora într-un sistem unic. Prin această cercetare şi evaluare a diverselor aspecte ale vieţii culturale, bibliografia se manifestă, în însăşi procesul ei de alcătuire, ca un fapt de cultură. Bibliografia este o modalitate de cuprindere a unei secţiuni a domeniului culturii - a întregului domeniu, în cazul bibliografiei generale.

Analizând universul cultural, Tudor Vianu arată că el însumează *„acele realităţi de fapt care determină creaţia, cultura fiind însă suportată în mod pasiv de către creatorul de cultură"*[128]. Spre deosebire de acestea, mijloacele culturale *„sunt întrebuinţate în mod activ de către creator, sunt făurite de el şi utilizate în vederea realizării unor scopuri"*[129].

Bibliografia este un mijloc comun de realizare a tuturor valorilor culturale, pe care le pune în circuit. Tudor Vianu arăta că *„suma tuturor mijloacelor obiective (care ajută la realizarea unor valori obiective) alcătuieşte tehnica. Tehnica este ştiinţa activităţii omeneşti pusă în slujba unor năzuinţe culturale. În această sferă intră mecanismul industrial, dar şi metodele speciale ale ştiinţelor, procedeelor, activităţilor în laboratorul de chimie, fizică, biologie, mijloacelor de organizare a unui muzeu, procedeelor artelor frumoase, reguli de înfiinţare şi organizare a unei biblioteci, de răspândire a cărţii, de întrebuinţare a filmului etc."*[130]

La această enumerare putem adăuga metodele de întocmire a bibliografiilor: investigaţia, selecţia, descrierea, clasificarea. Bibliografia posedă şi tehnica necesară pentru realizarea valorilor culturale. *„Dacă pentru a deveni producător de cultură, trebuie să trăieşti cultura timpului tău"*[131], bibliografia este o asemenea trăire.

---

[128] VIANU, Tudor. *Filozofia culturii*. Ed. a 2-a. Bucureşti: [s.n.], 1945, p.167.
[129] Idem, *Op. cit*, p. 167.
[130] Idem. *Op. cit*. p.170-171.
[131] Idem. *Op. cit*. p.170.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Jesse Shera definea cultura ca fiind *„o dualitate de acțiune și gândire, între care legătura se face prin procesul de comunicare"*[132] bibliografia este una din modalitățile prin care se îndeplinește acest proces de comunicare și astfel bibliografia capătă un rol în dezvoltarea societății și în rezolvarea problemei ei. Dacă așa cum s-a spus, *„singura valoare a cunoștințelor stă în utilizarea lor"*[133], bibliografia este una din căile de utilizare a cunoștințelor.

Rolul ei este cu atât mai mare în societatea contemporană, când numărul de publicații a crescut atât de mult încât se poate spune că la straturile planetei noastre s-a mai adăugat încă unul, *bibliosfera*.

Adeseori se afirmă că bibliografia are un rol social. Această însușire se explică atât prin faptul că ea cuprinde elemente culturale, care au caracter social, fiindcă se dezvoltă în societate și pentru societate, cât și prin aceea că bibliografia însăși constituie un produs cultural, care se dezvoltă în societate și pentru societate.

Adoptarea mijloacelor mecanizate în cercetare și în preluarea datelor este în mersul lucrurilor și devine o necesitate a lumii moderne, cu avantajele evidente. Folosind metode mecanizate, bibliografiile vor fi întocmite mai repede și, poate, mai precis, cu posibilități mult mai mari de investigație. Însă mașinile nu vor putea face asociații noi de idei și nu vor putea pătrunde în fondul cel mai adânc al gândirii umane. Acea intimitate între bibliografie și cultură nu se va mai putea realiza în aceeași măsură, pentru că nu va mai exista legătura directă dintre pasiunea de cercetare și valorile create în perioade mai vechi sau contemporane. Bibliografiilor le va lipsi vigoarea pe care le-o dă participarea personală a omului. Ea însăși fapt de cultură și, totodată, sinteză a culturii, bibliografia este confesiunea unui secol.

„Când o societate sau un individ cultivă numai un gen de valori, vorbim de o cultură parțială. Ceea ce se numește cultură profesională este, în termenii proprii ai filosofiei culturii, o cultură parțială. De unde se poate distinge o cultură individuală, parțială sau totală, și o cultură a societății (a grupurilor sociale, începând de la cele mai mici, până la suma tuturor, care e umanitatea), parțială sau totală"[134].

---

[132] JESSE, N. Shera. *Libraries and the organization of knowledge*. London: 1965, p.14.
[133] JESSE, N. Shera. *Libraries and the organization of knowledge*. London: 1965, p.10.
[134] VIANU, Tudor. *Filosofia culturii*. Ed. a 2-a. București: 1945, p.27-28.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Pentru ca individul şi, prin el, societatea întreagă să se formeze din punct de vedere cultural, este nevoie, mai întâi, de bibliografia de cultură generală, pentru că pe baza ei omul obţine orizontul vast, înţelegerea semenilor săi şi a fenomenelor, îşi poate realiza profesiunea sa de om.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

PROGRAMUL "ÎNTREABĂ UN BIBLIOTECAR"

Andronache Florina

Ask a librarian[135] reprezintă, asemenea tuturor programelor electronice de referințe, dorința bibliotecilor și a personalului lor de a ajuta cât mai multe persoane în căutarea informației. În plus, gratuitatea accesului la program demonstrează structura nobilă a acestor instituții și a reprezentanților lor.

Ask a librarian este un serviciu britanic de referințe online lansat de EARL (Consortium of Public Library Networking) în noiembrie 1997 și preluat din octombrie 2001 de Co-East (The Eastern of England Public Library Resource Sharing Network).

El are la bază colaborarea a peste 60 de biblioteci din Marea Britanie și urmărește oferirea informației cerute de utilizatori într-o manieră rapidă și modernă.

Serviciul creat oferă toate informațiile necesare pentru ca un utilizator să știe ce și cum să întrebe, iar o bibliotecă din afara sistemului să afle cum poate deveni partener al acestui program.

Site-ul adună informații legate de **Ask a librarian**, sugestii pentru utilizatorii programului, exemple de întrebări și răspunsuri, o listă de linkuri către bibliotecile participante la program, o rubrică de adrese ale persoanelor care gestionează **Ask a librarian**, una destinată utilizatorilor și o alta pentru bibliotecile care vor să se alăture programului.

Sunt semnalate, de asemenea, direcții/adrese către care este preferabil să se îndrepte întrebările privind informatica sau calculatoarele, dreptul, genealogia sau achiziția de carte.

Programul de referințe este adresat, datorită prezenței sale pe Internet, tuturor persoanelor cunoscătoare de limbă engleză, de orice vârstă sau profesie.

---

[135] Programul britanic „Ask a librarian" poate fi găsit la adresa web: www.ask-a-librarian.org.uk

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Ask a librarian nu reprezintă un substitut pentru consultările directe, ci doar un suport informațional pentru persoanele ocupate, el funcționând 24 de ore pe zi, 365 de zile pe an.

Mod de funcționare

În cadrul **Ask a librarian**, modul de comunicare între bibliotecă și utilizatori se face prin e-mail: cererile de informare sunt trimise sub formă de e-mail, iar biblioteca din sistem căreia i-a fost repartizată cererea expediază răspunsul în același mod.

O cerere de informare constă în completarea unui formular cu numele, adresa de e-mail, întrebarea, menționarea gradului de dificultate a acesteia, și informații generale despre utilizator: orașul, codul, biblioteca publică și țara acestuia.

Bibliotecarii subliniază faptul că nu răspund la întrebări tip test, că nu rezolvă teme și nici nu alcătuiesc bibliografii. Pentru a exemplifica gama de întrebări la care răspunde **Ask a librarian,** s-a creat o rubrică „Sample of Questions&Answers".

Utilizatorii programului sunt anunțați, de asemenea, că nu pot pune decât trei întrebări pe zi, că ele trebuie să fie factuale/faptice și că cererea de informare trebuie să cuprindă și criteriile de care bibliotecarii vor ține seama în furnizarea răspunsului.

Pentru că relația dintre bibliotecari și utilizatori este intermediată de calculator, primii menționează problemele care pot apărea în procesul de comunicare. Acestea sunt atât de ordin tehnic: tastarea greșită a adresei utilizatorului sau existența pe calculatorul personal al acestuia a unui zid de protecție ce nu permite transmiterea e-mail-urilor, cât și de ordin conceptual: adresarea unor întrebări legate de legislație, calculatoare, genealogie, medicină ale căror răspunsuri nu se găsesc în sursele de referință folosite de bibliotecile publice.

Pentru a evita greșelile de orice tip, bibliotecarii atrag atenția asupra lor în diferite zone ale site-ului. Nefiind însă o problemă complet eradicată, administratorii site-ului au creat o rubrică de Bouncing Answers, unde sunt păstrate maxim două săptămâni răspunsurile care nu au putut ajunge la beneficiari din motive tehnice.

În cazul în care adresa este corectă, utilizatorul va primi răspuns la întrebarea pusă în aproximativ 48 de ore.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Dacă există dificultăți în trimiterea sau primirea răspunsurilor, utilizatorii se pot adresa direct administratorului rețelei, iar acesta îi va ajuta să acceseze **Ask a librarian** sau va distibui el însuşi bibliotecilor din sistem cererile de informare.

Una din rubricile care poate trezi interesul bibliotecilor din Marea Britanie este cea cu privire la cooptarea de noi structuri în sistemul **Ask a librarian**. Informații despre intrarea în program se găsesc fie în rubrica How to join, fie în manualul PDF ce poate fi downloadat gratuit. În cadrul acestora se menționează faptul că parteneriatul se face pe bază de voluntariat şi că multe biblioteci au considerat programul de referințe online o bună metodă de perfecționare; personalul se familiarizează cu Internetul; are ocazia să răspundă la diferite cereri de informare şi să intre în contact cu un public diferit de cel care vine, de obicei, la bibliotecă; participă la schimburi de opinii pe forum.

Un alt beneficiu pentru biblioteci este acela că, fiind un program național, **Ask a librarian** poate fi exploatat şi promovat la nivel local cu minimum de resurse. Astfel, o bibliotecă parteneră răspunde într-o zi prestabilită cererilor de informare adresate pe parcursul a 4-6 săptămâni.

Ask a librarian a fost recunoscut ca cel mai bun Serviciu de Referințe Virtual şi a fost luat drept exemplu de biblioteci din numeroase țări printre care şi România şi Republica Moldova.

Biblioteci reprezentative din România: BCU Bucureşti, BCU Iaşi, Biblioteca Națională a României şi Biblioteca Academiei Române şi-au dezvăluit disponibilitatea de a răspunde printr-un serviciu de referințe online tuturor persoanelor care, din diverse motive, nu pot ajunge în spațiul bibliotecii pentru a realiza singuri o cercetare sau un studiu sau pentru a depune o cerere de informare la Serviciul de Referințe tradițional. Comparativ cu **Ask a librarian** şi fără a pune la îndoială profesionalismul bibliotecarilor români, serviciile naționale de referințe online sunt prezentate şi promovate într-o manieră mult mai simplă. Ele se găsesc pe site-ul bibliotecilor menționate, nu pe un site aparte (ca **Ask a librarian**) şi pot fi observate sau nu de cei care navighează pe respectivele site-uri. Nu sunt îndeajuns promovate şi modalitatea de a le folosi presupune mai mulți pași: intri pe portalul bibliotecii, accesezi rubrica Servicii, apoi programul **Întreabă un bibliotecar**. Partea negativă este că nu sunt oferite nici măcar câteva indicii

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

pentru ca utilizatorul să știe la ce servește programul și cum se folosește. Bibliotecile care și-au creat un astfel de program par să nu-l sprijine sau să-l popularizeze.

Laura Gunțanu este singura persoană care a prezentat aplicația „Întrebați un bibliotecar"[136] ce poate fi găsită pe site-ul BCU Iași[137]:

„Oamenii din zonele izolate care nu pot folosi bibliotecile sau persoanele handicapate ori cei care nu-și găsesc niciodată timp să vină la biblioteci, toți aceștia vor avea șansa să se conecteze prin Internet la home-page-urile bibliotecilor." [138]

Serviciile de referințe virtuale existente în România, deși recent apărute în peisajul biblioteconomic, sunt profesionale și permit bibliotecarilor să intre în contact cu tehnici și echipamente moderne și să cunoască noi categorii de utilizatori.

Biblioteca Publică de Drept din Chișinău oferă un serviciu de referințe online privind legislația națională și internațională, bine promovat printre studenți și, prin urmare, foarte des utilizat de aceștia.

„**Întreab@ Bibliotecarul**" (accesibil pe www.pll.md) prezintă, pe lângă formularul standard al cererii de informare, o arhivă structurată pe subiecte de drept și științe conexe și un regulament care face cunoscute modalitățile de utilizare ale programului și avantajele acestuia.

Propria experiență mi-a demonstrat că o părere finală asupra programelor de referință online se creează în urma utilizării a cât mai multor aplicații de acest gen, așa că vă invit să accesați programele „**Întreabă un bibliotecar**", atât din țară cât și din exterior, și să decideți în final care răspunde cel mai bine nevoilor dumneavoastră de informare. Utilizându-le veți constata din plin că avantajele lor sunt multiple: se adresează publicului larg și nu permit diferențieri în funcție de vârsta și profesia utilizatorilor, au ca public țintă persoanele care nu au timp să ajungă la bibliotecă, sunt disponibile în orice moment, din orice loc, cererile de informare sunt rezolvate de specialiști, într-un mod rapid (maxim 48 de ore), permit o circulație rapidă a informației, sunt gratuite și reprezintă viitorul bibliologiei.

[136] Gunțanu, Laura Rozina. Întrebați un bibliotecar. În: *Biblos*, nr. 13, 2002, p. 33 – 35.
[137] Adresa Bibliotecii Centrale Universitare din Iași este www.bcu-iasi.ro.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

BIBLIOGRAFIE:

DIACONESCU, Carmen. Sistemul informatic şi fluxul internaţional: cazul BCU „Mihai Eminescu. În: *Biblios*, nr. 13, 2002, p.15-19.

GUNŢANU, Laura Rozina. Întrebaţi un bibliotecar. În: *Biblios*, nr. 13, 2002, p.33-35

HARJEVSCHI, Mariana; SAVA, Angela. Întreabă bibliotecarul: servicii electronice de referinţă la Biblioteca Publică de Drept. În: *Biblioteca: revista de bibliologie şi ştiinţa informării*, nr. 12, 2002.

[138] Gunţanu, Laura Rozina. *Op. cit.*, p. 33.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

INTERNETUL - O NOUĂ RESURSĂ INFORMAȚIONALĂ

Gheorghe Ana-Maria

În contextul exploziei informaționale, a creşterii fără precedent a numărului şi tipurilor de documente, omenirea s-a confruntat cu un alt fenomen la fel de complex: Internetul. Această ultimă tehnologie, al cărei rezultat este constituit de combinația între text, grafică şi sunet într-un format aspectuos şi uşor de accesat, a devenit o realitate a vieții cotidiene, determinând conectarea a milioane de computere la rețea, câştigând zilnic mii de utilizatori împătimiți ce navighează în acest "vast ocean de informații". Internetul nu trebuie limitat însă la corespondența cu prietenii şi "chat".

Comunitatea virtuală reuneşte oameni ce sunt separați de bariere geografice, dar care pot dezbate probleme de ultimă oră pe teme de interes comun. O simplă legătură la Internet îți dă posibilitatea să accesezi informația stocată în calculatoare, care cuprind date din orice domeniu. Revoluția tehnologiei informaționale, declanşată în urmă cu câțiva ani, intervine în schimbarea de fapt a celor mai obişnuite aspecte ale vieții cotidiene, iar pentru utilizatori Internetul este o revoluție pe tărâmul comunicării interumane, un fenomen în permanentă dezvoltare.

Bibliotecile, "aceste focare de cultură", ce au reprezentat mereu cel mai important sprijin pentru cercetare şi informare, au înțeles şi ele rolul şi importanța acestui nou mediu de comunicare, informare şi documentare şi l-au folosit atât ca o nouă resursă informațională, cât şi ca instrument de diseminare a informației spre exterior, prin intermediul "home-page-urilor" construite. Mai mult, "bibliotecarii digitali" prin identificare, selectare, organizare, descriere şi evaluare a resurselor informaționale din Internet contribuie la crearea bibliotecilor virtuale, adevărate colecții valoroase adăugate resurselor Internetului. Bibliotecile virtuale fac parte din domeniile importante ale acestui cyberspațiu, furnizând o ierarhie organizată de arbori de subiecte navigabili de la un nivel la altul. Ele pot indexa şi întregul text din paginile Web, asfel încât căutarea nu este limitată doar la tematica în care se încadrează site-ul, la titlu şi la o scurtă descriere.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

O bază de date electronică nu este deci altceva decât o colecție computerizată de informații, organizată asfel încât să poată fi manipulată, extinsă și folosită cu ușurință în scopuri diverse.

La rândul lor, bazele de date bibliografice pot acoperi diferite domenii ale cunoașterii și se pot referi la documente primare (monografii, articole din seriale, brevete, studii, rapoarte) sau la documente secundare. Se poate vorbi însă și de metadate, baze de baze de date. Astfel, bazele de date bibliografice și metadatele au înlocuit indexurile editate și cataloagele de bibliotecă în căutările de documente. În prezent a devenit aproape imposibil să realizezi o cercetare științifică fără a apela la ele.

" Pe Internet, schemele de clasificare documentară au fost înlocuite cu structuri bazate pe categorii reprezentând discipline (științe naturale, științe sociale etc.), mari teme (loisir, educație) sau forme ale documentelor (dicționare, manuscrise ș.a.), iar listele de vedete pe materii și tezaurele au fost înlocuite prin căutarea liberă pe bază de cuvinte cheie."[139] Web-ul este astfel considerat ca o bibliotecă digitală de referințe foarte dinamică și interactivă.

Și în țara noastră s-au făcut progrese în ultimii ani în construirea de baze de date bibliografice online. În întreaga lume, de altfel, multe biblioteci sunt angajate în dezvoltarea acestor liste electronice de cărți și a punctelor de acces pe subiecte (Internet subjects gateways) pentru servicii de înaltă calitate."*Biblioteca Congresului a inițiat și ea un program prin care pune la dispoziția cititorilor versiunile digitizate ale colecțiilor sale. Pe Internet se pot găsi acum milioane de înregistrări ale cataloagelor, o bază de date a bibliotecii-THOMAS- colecțiile de hărți, fotografii, manuscrise și filme ale bibliotecii. Bibliotecarii de la Biblioteca Congresului sunt preocupați și de sporirea și conservarea resurselor digitale, considerând că acestea vor permite o extindere a granițelor bibliotecii în viitorul apropiat."* [140]

Specialiștii de pe întreg mapamondul sunt de acord în privința faptului că, mai ales în cazul unei cercetări științifice, consultarea bazelor de date online a devenit o necesitate. Și aceasta deoarece, în timp ce majoritatea bazelor de date disponibile astăzi

---

[139] HUDON, Michelle. Structuration du savoir dans les repertoires du Web. In: *Bulletin des biliotheques de France*, Paris, 46, nr.1, 2001, p.59.

[140] KERNS, Ruth. National Digital Library.In: *Librarian's World*, Bradford, 8, nr.5, 1999, p.95.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

oferă doar informații bibliografice, există și unele care pun la dispoziția utilizatorilor și textele întregi ale documentelor (baze full text). Astfel, utilizatorii pot regăsi informațiile dorite sau documentele căutate în modul cel mai comod, stând acasă în fața computerului personal. Acesta nu este însă singurul avantaj al bazelor de date online.

În prezent, posibilitățile de căutare prin resursele Internet s-au înmulțit considerabil.

„Există însă un număr de trăsături caracteristice puse la dispoziția majorității sistemelor comerciale sau de bibliotecă pe care le pot folosi cercetătorii mai mult sau mai puțin experimentați. Aceste trăsături au evoluat în timp pentru că tehnologiile au devenit din ce în ce mai sofisticate." [141]

In general, instrumentele de căutare folosesc metode deja cunoscute de regăsire a informațiilor: căutarea după cuvinte cheie sau expresii, mecanismele booleene, proximitatea, trunchierea, căutări limitate și altele. Interogarea acestor liste electronice economiseşte timp prețios căci, cu ajutorul rețelei Internet, pot fi localizate documentele necesare indiferent de orașul, țara, continentul unde se găsesc acestea. Construirea bazelor de date online a redus foarte mult circuitul uneori greoi și care necesita mult timp, al schimbului internațional pentru care trebuiau completate atâtea documente și respectate atâtea formalități. Acum, bibliotecarii și chiar utilizatorii singuri se pot servi de bazele de date bibliografice pentru a vedea exact unde pot găsi documentele necesare sau, chiar mai mult, le pot consulta direct pe ecranul calculatorului.

Odată conștientizat ajutorul enorm pe care bazele de date îl oferă în informare și cercetare, tot mai mulți utilizatori vor apela la aceasta nouă, și pentru unii neobișnuită modalitate de documentare. Dar diferențele dintre aceste liste electronice și bibliografiile "clasice" întrebuințate până acum nu sunt atât de mari pe cât s-ar crede. Utilizatorului îi sunt oferite, în mare, aceleași elemente: autor, titlu, alte responsabilități, ediție, editură, locul de publicare etc. precum și alte mențiuni, cum ar fi dacă documentul este disponibil în full text sau nu, opțiunea de a copia anumite fragmente din document, alte biblioteci unde poate fi găsit documentul ș.a.

---

[141] Baze de date.In: *Biblioteca, de la traditie la modernitate*.[s.l.]: Astel Design, 1999, p.88.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

În comparație cu catalogul pe fișe, bazele de date bibliografice prezintă mai multe avantaje dar și unele dezavantaje. Printre **avantajele OPAC-urilor** , specialiștii în domeniu le enumeră pe următoarele:

- creșterea calității căutării informațiilor, prin posibilitatea căutării după toate căile de acces "tradiționale" (autor, titlu, subiect, cotă) și regăsirea documentului utilizând același catalog prin combinarea cuvintelor și termenilor de căutare din diferite părți ale înregistrării în catalog, utilizând operatori logici, de proximitate, de trunchiere, metodă care în sistemul tradițional lipsește complet;

- operativitatea informației, deoarece introducerea documentelor noi se face continuu, odată cu prelucrarea lor;

- economia de timp, prin comunicarea rapidă a informațiilor și obținerea listelor tipărite ale referințelor căutate;

- posibilitatea selectării informațiilor din baza de date și constituirea unor minibaze organizate conform scopului urmărit, prin combinarea unor criterii diferite;

- eliminarea sarcinilor de rutină, repetative;

- accesibilitatea informațiilor simultan pe diferite posturi de lucru amplasate în diferite locuri;

- confort, beneficiarul având posibilitatea accesării tuturor bazelor de date din același loc.

După cum am menționat anterior, **bazele de date bibliografice prezintă și unele dezavantaje**. Acestea ar fi, după cum spun specialiștii domeniului, următoarele:

- conținutul restrâns al datelor înregistrării;
- lipsa unei standardizări unanim acceptate;
- faptul că nu toți utilizatorii s-au familiarizat cu utilizarea corespunzătoare a computerelor și/sau a pașilor ce trebuie urmați pentru regăsirea documentului dorit în respectiva bază de date.

În evaluarea utilității unei baze de date trebuie deci avuți în vedere mai mulți factori, printre care: *„conținutul bazei de date, calitatea și unicitatea informațiilor și documentelor cuprinse, accesibilitatea bazei de date (sunt baze cu acces liber, la care orice utilizator are acces gratuit, fără nici un fel de restricție, dar există și baze de date comerciale la care accesul este permis numai contra cost), recomandările primite de la*

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

anumite persoane abilitate (bibliotecari, documentariști), numărul trimiterilor și procentajul de materiale full-text pe care baza de date le pune la dispoziția utilizatorilor." [142] Toate aceste criterii, toți acești factori sporesc sau diminuează numărul celor care accesează și interoghează baza de date.

Numeroase proiecte internaționale au studiat o varietate mare de probleme ale bazelor de date care includ interoperabilitatea semantică, compatibilitatea între diverse formate și protocoale de lucru, noi modele pentru documentele distribuite ș.a. Pâna în prezent, ca rezultat al cercetărilor întreprinse de-a lungul timpului s-au dezvoltat **numeroase baze de date**, cu o acoperire diversificată. Iată în continuare câteva exemple:

- **America: History and Life (Istorie și Viață)** este cea mai importantă baza de date bibliografice de surse secundare pentru istoria SUA și a Canadei. Ea oferă citări bibliografice pentru cărți, articole, și dizertațiile publicate, din 1964 până în prezent, pe această temă;
- **Historical Abstracts (Abstracte Istorice)** este cea mai importantă bază de date bibliografice pentru istoria europeană și mondială începând cu 1450. Oferă citări bibliografice pentru monografii, articole și dizertațiile publicate din 1950 până în prezent;
- **JSTOR** este o bază de date full text care pune la dispoziția utilizatorilor articole, eseuri și recenzii de istorie și științe înrudite;
- **Project MUSE** oferă accesul full text la reviste de literatură, artă și studii culturale, educație, științe politice;
- **Arts and Humanities Search (căutări despre artă și umanism)** pune la dispoziția utilizatorilor notițele bibliografice ale articolelor din peste 1300 de reviste axate pe diferite discipline în domeniile artei și studiilor umaniste începând cu anul 1980;
- **ATLA Religion** oferă notițe bibliografice și unele texte integrale ale studiilor în domeniul religiei scrise începând cu 1945;

---

[142] TENOPIR, Carol. Online Databases: Database Use in Libraries. În: *Library Journal*, New York, 124, nr.8, 1999, p.37

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

- **Early English Books Online (cărți vechi englezești online)** oferă accesul la aproape toate cărțile englezești editate de la apariția tiparului (1475) până în 1700. Cărțile sunt full text, accesibile ca facsimile sub formă de fișiere PDF;
- **ASAP International** este prima bază de date pentru cercetare în toate disciplinele academice și acoperă discipline diverse, de la domeniile umaniste și științele sociale până la științele exacte -matematică, fizică, chimie- oferind acces la reviste academice cu full text și imagini. Ea utilizează 2000 de surse, dintre care jumătate au textul integral;
- **PICK –Quality Intenet Resources in Library and Information Science**- oferă resurse Internet pentru biblioteconomie și știința informării;

După cum ilustrează și aceste câteva exemple, bazele de date bibliografice pot acoperi domenii mai extinse sau se pot axa asupra unei singure discipline, dar pot cuprinde și adnotări, referințe și chiar textul integral. De aceea, putem spune că fiecare bază de date este diferită de celelalte, netăgăduind însă faptul că ele servesc aceloraşi scopuri, uşurând munca utlilizatorilor.

Interogate pentru informare sau folosite în administrarea documentelor și a înregistrărilor, în educație, în controlul și modernizarea anumitor procese sau tehnologii, bazele de date sunt din ce în ce mai prezente în activitățile oamenilor de știință. Din acest punct de vedere, Intenetul este considerat o bibliotecă digitală de referințe, o bibliotecă virtuală foarte dinamică și interactivă, în care bazele de date bibliografice joacă un rol asemănător cu cel al catalogului pe fișe din bibliotecile "clasice".

In zilele noastre, utilizarea computerului și navigarea pe Internet au devenit o necesitate a activităților intelectuale. Acum totul se realizează pe calculator, de la proiectarea clădirilor la întocmirea listelor de prețuri, astfel încât noi toți trebuie să acceptăm că, pentru a fi informați, nu putem omite utilizarea rețelei Internet. Nici bibliotecile nu au ignorat utilitatea acestui nou mediu de comunicare și informare, ci, din contră, l-au folosit pentru a-și extinde hotarele dincolo de limitele geografice și temporale.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Adaptând afirmația *"Clasând și sistematizând producțiile tipografice conform unor criterii precise și unitare, bibliografia a fost chemată să joace rolul unei busole"*[143] putem astfel considera că bazele de date bibliografice online reprezintă busolele indispensabile utilizatorilor pentru a naviga în rețeaua Internet.

BIBLIOGRAFIE

Biblioteca, de la tradiție la modernitate. [s.l] : Astel Design, 1999, p.88.

Bulletin des bibliotheques de France. Paris, 46, nr.1, 2001, p.59.

Librarian`s World. Bradford, 8, nr.5, 1999, p.95.

Library Journal. New York, 124, nr.8, 1999, p.37.

NICULESCU, Zenovia. Bibliografii speciale: curs universitar. Bucureşti: ABBPR, 1999, p.109

[143] MALCLES, Louise Noelle. Apud: NICULESCU, Zenovia. *Bibliografii speciate: curs universitar*.Bucureşti: ABBPR, 1999, p. 109

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

CARTEA, ÎN VIZIUNEA LUI BORGES*

Ionescu Ana

Cu toții am citit, citim şi vom citi cărți, aceste comori infinite, însă puțini se gândesc la semnificația pe care o are cartea (exceptând filologii şi filosofii). Nu ne întrebăm niciodată de unde provine acest cuvânt, cum a apărut, sau ce s-a întâmplat cu cartea de-a lungul timpului. Spunem istorie şi ne gândim la o periodicitate a evenimentelor. Şi cartea are o istorie. Multe s-au întâmplat cu ea. A fost adulată dar şi renegată, însă un lucru este cert: ea a rezistat vicisitudinilor timpului. Mulți au încercat să scrie, însă puțini au reuşit (în adevăratul sens al cuvântului). Camil Petrescu spunea că nu trebuie neapărat să ştii să scrii corect, ci să ai ceva de spus, să comunici ceva, o stare, un gând, o idee.

Dar oare nu există cineva care să le întruchipeze pe toate ? Ei bine, acest om există şi se găseşte în persoana lui Borges. Am spus Borges pentru că este filolog, dar şi scriitor. El poate fi numit chiar magician al cărții, indubitabil un maestru al ei sau chiar un părinte. Îmbinând filosofia şi gramatica în literatură a creat superbe analize de texte, dar şi ficțiuni.

Deşi a orbit treptat, el a reuşit să creeze opere senzaționale în literatura spaniolă. Spunea că orbirea nu trebuie văzută ca un rău intolerabil, ci ca un nou început, precum pasărea Phoenix a renăscut din propria-i cenuşă[144]. În "**Cărțile şi noaptea**" el aprofundează acest aspect şi totodată ne arată că este un învingător şi nu un învins. Mai spune, de asemenea, că orbirea poate fi considerată un dar în cazul unui artist. Chiar şi în obscuritate este vădit geniul creator al lui Borges.

Vorbind de paradis, Borges şi-l imaginează asemenea unei biblioteci, pe când alții văd paradisul ca pe o grădină, sau ca pe un palat. Citându-l pe Emerson, Borges spunea "*O bibliotecă este un cabinet magic în care există multe spirite vrăjite. Ele sunt trezite*

---

* BORGES, Jorge Luis. *Cărțile şi noaptea*. Iaşi: Junimea, 1988, 264 p.

[144] Pasăre de mărimea unui vultur, cu pene aurii în jurul gâtului. Această pasăre, care trăia în deşerturile Arabiei, după o viață de peste cinci sute de ani, când simțea că i se apropie sfârşitul, îşi făcea un cuib de rămurele răşinoase, ce se aprindeau uşor şi expunându-se soarelui arzător al pustiului, se mistuia ca pe un rug, şi apoi, din propria-i cenuşă renăştea alt Phoenix.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

numai când sunt chemate." Astfel, cartea, dacă nu este deschisă, rămâne un lucru inert, fără suflare, fără viață, însă, odată deschisă, este un imens tărâm de vise, în care fiecare dintre noi își găsește alinarea.

Făcând o frumoasă paralelă între om și carte, Borges îl citează pe Heraclit: "*Omul de ieri nu este omul de azi, iar cel de azi nu va fi cel de mâine*", demonstrându-ne astfel că fiecare recitire a unei cărți aduce lucruri noi. Ne dăm seama astfel de infinitatea de semnificații pe care o are o carte.

Despre poezie, Borges ne spune că ea trebuie descoperită și nu inventată. Atunci când o poezie este concepută, ceva e trezit la viață. Poezia e ceva ce se simte.

Fiecare dintre noi se identifică cu un personaj dintr-o operă literară. S-ar putea spune: fiecare carte cu cititorul său. Fiecare își regăsește ideile la un anumit autor, îi înțelege temerile, sentimentele, etc. Titu Maiorescu scria, în lucrarea sa "**O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867**", că atunci când o operă nu e bună, nu trebuie să cercetăm opera, ci autorul, pe cel ce a conceput-o.

Borges spunea că atunci când o operă literară i se pare frumoasă simte o emoție estetică. Dacă nu simțim, totul este în van. Orice operă îți captează atenția prin ceva: prin sonoritate, descriere, prin modul personal sau impersonal al autorului, etc. Cert este că fiecare operă are ceva aparte și acel ceva trebuie descoperit de noi înșine.

Cartea este un univers de semnificații. Nu te îndeamnă nimeni să cauți semnificațiile cărții, ci tu însuți trebuie să le găsești parcurgând cartea. Fiecare cuvânt are un înțeles, iar "*scriitorul trebuie să aibă farmec*"[145]. Scriitorul este cel care trebuie să pună în valoare frumusețea cuvintelor, folosind diverse artificii stilistice sau gramaticale.

Fiecare interpretează în felul său o operă literară, astfel încât orice cititor poate fi autorul unei opere. Tocmai din această cauză, Borges nu ni se adresează nouă tuturor (luați ca întreg), ci fiecăruia în parte.

Borges vedea cartea ca fiind o întrepătrundere a mai multor cărți. Analizând mai multe opere, acesta ne oferea sursele, scoțând astfel la iveală faptul că nu există opere originale, că toate sunt prelucrări după alte cărți, și că fiecare scriitor își creează precursorii.

---

[145] Această replică îi aparține lui Stevenson, și se regăsește în lucrarea "Cărțile și noaptea" de Jorge Luis Borges.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Scriitorul argentinian a creat opere literare care se bazează pe cele anterioare, arătând astfel că omul inventează, în cultură, propria lui realitate. Fiecare om are un mod de gândire diferit față de ceilalți și concepe diferit o operă, construindu-și o versiune a sa, pe baza propriilor concepte și idealuri.

În literatura română, Borges ar putea fi asemănat cu Mircea Eliade și acest lucru ar putea fi explicat prin faptul că amândoi scriitorii au scris ficțiuni, opere de o impresionantă valoare. De exemplu, Borges e cunoscut pentru al său "**Ficciones**" ("Ficțiuni"), iar Mircea Eliade pentru nenumăratele sale capodopere precum: "**Sacru și profan**", "**La țigănci**", "**Lumina ce se stinge...**" ș.a.m.d.

Dacă ar fi să căutam un omonim al lui Borges în literatura universală l-am putea numi pe Jonathan Swift cu faimosul său roman "**Călătoriile lui Gulliver**", un roman în care Swift s-a referit la sistemul politic din vremea sa, folosindu-se de ficțiune.

Oriunde l-am așeza pe Borges, el rămâne un geniu inimitabil al literaturii spaniole. Erudit și inteligent, a reușit să creeze o operă de o valoare inestimabilă în literatura mondială.

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

CUPRINS

BIBLIOGRAFIA ŞI CULTURA INFORMAŢIONALĂ 3
O PERSPECTIVĂ CULTURALĂ ASUPRA BIBLIOGRAFIEI 7
ACTIVITATEA BIBLIOGRAFICĂ A LUI ALEXANDRU ODOBESCU 11
CRIZA BIBLIOGRAFICĂ ÎN CONTEXTUL EXPLOZIEI INFORMAŢIONALE 16
BAZE DE DATE BIBLIOGRAFICE ONLINE 20
PREOCUPĂRI IFLA 2003 – 2004 ÎN DOMENIUL BIBLIOGRAFIEI 24
BAZA DE DATE PROQUEST 30
METADATA WORKSHOP 35
BIBLIOGRAFIA NAŢIONALĂ 40
BIBLIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ MODERNĂ 45
BIBLIOGRAFIA NAŢIONALĂ BRITANICĂ PE SUPORT CD-ROM 51
BIBLIOGRAFIA NAŢIONALĂ DANEZĂ 55
BIBLIOGRAFIA LOCALĂ - SUBSISTEM AL BIBLIOGRAFIEI NAŢIONALE 59
CONTROLUL BIBLIOGRAFIC UNIVERSAL 63
CONTROLUL BIBLIOGRAFIC ÎN ROMÂNIA 68
BIBLIOGRAFII SPECIALIZATE 73
BIBLIOGRAFII SPECIALE ÎN CULTURĂ 76
BAZE DE DATE SPECIALIZATE ÎN DOMENIUL BIBLIOLOGIEI 80
BIBLIOGRAFII CRITICE PRIVIND LITERATURA ROMÂNĂ 88
BIBLIOGRAFIA ISTORICĂ A ROMÂNIEI (BIBLIOGRAPHIA HISTORICA ROMANIAE) 93
COMUNICAREA BIBLIOGRAFICĂ ÎN VIZIUNEA LUI LOUISE - NOELLE MALCLES 98
INFORMARE ŞI COMUNICARE BIBLIOGRAFICĂ ÎN CONTEXT CULTURAL . 102
PROGRAMUL "ÎNTREABĂ UN BIBLIOTECAR" 106
INTERNETUL - O NOUĂ RESURSĂ INFORMAŢIONALĂ 111
CARTEA, ÎN VIZIUNEA LUI BORGES 118

VERIFICAT 2017

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

Tiparul s-a executat sub c-da nr. 1312/2004
la Tipografia Editurii Universităţii din Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

DE SPIRITU ET ANIMA
Biblioteca
Centrală
Universitară
CAROL I

DATA RESTITUIRII		
- 4 IAN. 2010	0 1 NOV. 2011	
- 5 IAN. 2010	0 3 NOV. 2011	
- 5 IAN. 2010	0 4 NOV. 2011	
- 5 IAN. 2010	0 8 NOV. 2011	
2 2 FEB. 2010	2 3 NOV. 2011	
2 7 MAI 2010		
- 9 IUN. 2010	2 4 MAR. 2015	
1 3 IUL. 2010		
2 1 OCT. 2011		
3 1 OCT. 2011		

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro

92.000 lei

ISBN 973575964-0

Lei 92000

https://biblioteca-digitala.ro / https://unibuc.ro